

แนวทาง การจัดการศึกษา ที่ยืดหยุ่นด้วย

๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ

สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

โครงการพาน้องกลับมาเรียน
นำการเรียนไปให้น้อง
(Obec Zero Dropout)
“เรียนดี มีความสุข”

ดำเนินการโดย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ร่วมพัฒนาโดย
กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ขอขอบคุณ บริษัท แสนสิริ จำกัด (มหาชน)
ที่สนับสนุนการจัดพิมพ์ครั้งที่ 1

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ ๑๐

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ทรงมีพระบรมราโชบายเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๔ ด้าน ดังนี้

๑. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง

มีความรู้ความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน

๒. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม

รู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี ปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบสิ่งที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งชั่ว และช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง

๓. มีงานทำ - มีอาชีพ

การเลี้ยงดูลูกหลานในครอบครัว หรือการฝึกฝนอบรมในสถานศึกษา ต้องมุ่งให้เด็กและเยาวชน รักงาน สู้งาน ทำผลงานสำเร็จ การฝึกฝนอบรมทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรต้องมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทำงานเป็น และมีงานทำในที่สุด และต้องสนับสนุนผู้สำเร็จหลักสูตรมีอาชีพ มีงานทำ จนสามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัว

๔. เป็นพลเมืองดี

การเป็นพลเมืองดี เป็นหน้าที่ของทุกคน ครอบครัว สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีคือ “เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ” เช่น งานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ งานสาธารณกุศลให้ทำด้วยความมีน้ำใจ และความเอื้ออาทร

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำเอกสาร แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนทุกช่วงวัยให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ไม่หลุดออกจากระบบการศึกษาและจบการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่และตอบสนองต่อการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน รวมทั้งเป็นการลดปัญหาเด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษา ผ่านการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและคณะทำงานทุกท่านในการจัดทำเอกสาร แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับนี้ จนสำเร็จและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ว่าที่ร้อยตรี

(ธนู วงษ์จินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ ๑๐	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมา	๑
กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ แผน นโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้อง	๓
วัตถุประสงค์	๖
เป้าหมาย	๖
กลุ่มเป้าหมาย	๖
คำนิยาม	๗
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๘
ส่วนที่ ๒ บทบาทและหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง	๙
บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๙
บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	๑๐
บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา	๑๑
บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง	๑๒
บทบาทหน้าที่ของภาคีเครือข่าย	๑๓
ส่วนที่ ๓ แนวทางการจัดการศึกษาที่ยึดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ	๑๔
ขั้นที่ ๑ พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา	๑๔
ขั้นที่ ๒ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ	๑๕
ขั้นที่ ๓ จัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยึดหยุ่น	๑๖
ขั้นที่ ๔ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย	๒๐
ขั้นที่ ๕ นิเทศ ติดตามและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)	๒๑
แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง	๒๓
ภาคผนวก ก กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ แผน และนโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้อง	๒๘
๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔	๒๘
๒. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๒๘
๓. พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕	๓๒
๔. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖	๓๒
๕. พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖	๓๓
๖. พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑	๓๓

สารบัญ (ต่อ)

๗. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร การจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐	๓๔
๘. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	๓๔
๙. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑	๓๕
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	๓๖
ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐	๓๗
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)	๓๘
แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)	๔๐
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	๔๒
กลยุทธ์การพัฒนา (เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน)	๔๔
แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙	๔๖
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๗	๔๘
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	๕๓
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๖๙	๕๔
ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและจุดเน้น ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๖๙	๕๗
หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ. ๐๔๐๐๖/ว๕๐๕๑ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ เรื่อง แนวปฏิบัติการส่งต่อนักเรียนในโรงเรียน ที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเพื่อเข้าศึกษาในสถานศึกษาสังกัด กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กรณีนักเรียนที่ออกกลางคันและไม่ประสงค์จะศึกษา ต่อในระบบโรงเรียน	๖๒
หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐/ว๑๓๒ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๘ เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นฯ	๖๙
การเทียบโอนผลการเรียน	๗๐

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก ข	กรณีตัวอย่างการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ	๘๓
	ความเป็นมา	๘๓
	ขั้นตอนการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น	๘๔
	ชั้นที่ ๑ รวมพลังสู่เป้าหมาย	๘๔
	ชั้นที่ ๒ เร่งค้นหา ติดตาม ช่วยเหลือ	๘๖
	ชั้นที่ ๓ ร่วมจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ไร้รอยต่อ ตอบโจทย์ชีวิต	๘๘
	ชั้นที่ ๔ เรียนรู้ร่วมกัน	๙๗
	ชั้นที่ ๕ เครือข่ายหนุนเสริม	๙๘
	ชั้นที่ ๖ ร่วมเติมเต็ม ต่อยอด	๙๙
	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน	๑๐๐
	ตัวอย่าง หลักสูตรบูรณาการ : วิธีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น	๑๐๒
ภาคผนวก ค	ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น	๑๐๙
	๑. ลิงก์เครื่องมือบันทึกข้อมูล	๑๐๙
	๒. เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้	๑๑๐
	แบบบันทึกการเรียนรู้ (การเรียนรู้ด้วยตนเอง)	๑๑๐
	แบบบันทึกการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม	๑๑๑
	แบบวิเคราะห์ผู้เรียนสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	๑๑๒
	ตารางเรียนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (การเรียนรู้ตลอดชีวิต)	๑๑๔
	๓. เครื่องมือวัดและประเมินผล	๑๑๕
	แบบคำร้องการเทียบโอนความรู้ ทักษะและประสบการณ์	๑๑๕
	การเทียบโอนความรู้ ทักษะและประสบการณ์	๑๑๖
	แบบประเมินผลงาน/ชิ้นงาน	๑๑๗
	เกณฑ์การให้คะแนนผลงาน/ชิ้นงาน	๑๑๘
	หนังสือรับรองการฝึกประสบการณ์	๑๑๙
	แบบสรุปผลความร่วมมือการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๑๒๐
	แบบขอเปลี่ยนห้องเรียนสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	๑๒๑
	ตัวอย่างหนังสือรายงานการเปิดห้องเรียนโอกาสสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	๑๒๒
	ตัวอย่างแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ	๑๒๓
ภาคผนวก ง	คณะทำงาน	๑๒๙

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมา

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่จัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีและเป็นรากฐานการศึกษาที่สำคัญโดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐ กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๒ ระบุไว้ว่าให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาจัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เป็นประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันเด็กไทยยังขาดโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา สะท้อนได้จากความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่มีอยู่ในระดับสูง เด็กได้เข้าเรียนไม่ครบทุกคน มีปัญหาการออกกลางคัน ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ พบว่า เด็กและเยาวชน อายุ ๓ - ๑๘ ปี (เทียบเท่าระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖) ไม่มีข้อมูลในระบบการศึกษา จำนวน ๑,๐๒๕,๕๑๔ คน คิดเป็น ๘.๔ % ของจำนวนประชากรช่วงวัยนี้ที่มีอยู่ทั้งสิ้น ๑๒,๒๐๐,๑๐๕ คน ขณะที่เด็กกลุ่มเสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษา (กลุ่มยากจนและยากจนพิเศษ) มีจำนวน ๑.๕ ล้านคน (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, ๒๕๖๖)

นอกจากมิติความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสการเข้าถึงแล้ว ยังมีมิติด้านความแตกต่างในเชิงคุณภาพของโรงเรียนในแต่ละบริบทพื้นที่ รวมถึงสภาพแวดล้อมและสภาพทางเศรษฐกิจ

ของแต่ละครัวเรือน ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ความสำคัญของปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาเป็นเรื่องที่กระทบต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ขณะเดียวกันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ในหมุดหมายที่ ๙ กำหนดเป้าหมาย “ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม” พร้อมทั้งได้ระบุถึงสถานการณ์การพัฒนาของประเทศไทยที่ผ่านมาไว้ว่า ครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม การศึกษาต่ำ และอัตราการพึ่งพิงสูง มีเด็กอายุ ๖-๑๔ ปี ไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ร้อยละ ๑๗.๒ เด็กจำนวนมากต้องหลุดออกจากระบบการศึกษาเนื่องจากครอบครัวยากจน เมื่อขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและทักษะความรู้ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคตของเด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ทำให้เด็กกลุ่มนี้ต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะแรงงานทักษะต่ำหรือแรงงานกึ่งมีทักษะเท่านั้น การหลุดออกจากระบบการศึกษาตั้งแต่ต้นทางชีวิตจึงสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นในระยะยาว

สมพงษ์ จิตระดับ (๒๕๖๒) กล่าวว่า เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษามีความเสี่ยงที่จะเข้าสู่วงจรอันตราย ๓ เรื่อง คือ (๑) เป็นแรงงานรายได้ต่ำ (๒) มีความเสี่ยงอันตรายต่อชีวิตและสุขภาพ การค้าประเวณีโดยเฉพาะเด็กผู้หญิง และ (๓) ยุวอาชญากรที่ตกอยู่ในวังวนยาเสพติดและลักขโมย

จากสภาพปัญหาเหล่านี้ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗ คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบมาตรการขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout) โดยหนึ่งในมาตรการสำคัญคือการจัดการศึกษาและเรียนรู้แบบยืดหยุ่น มีคุณภาพ และเหมาะสมกับศักยภาพของเด็กและเยาวชนแต่ละราย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาและพัฒนาเต็มศักยภาพของตนเองและในการขับเคลื่อนมาตรการนี้ คณะรัฐมนตรีเห็นควรให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาหรือเรียนรู้ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงแรงงาน หน่วยจัดการเรียนรู้ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรทางศาสนา หรือหน่วยงานอื่นๆ มีส่วนร่วมดำเนินการ

จากนโยบายของคณะรัฐมนตรีและนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” ของ พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ร่วมกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นเครื่องมือ ความรู้ให้กับโรงเรียนทั่วประเทศนำไปประยุกต์ใช้และขยายผลตามบริบทที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของโรงเรียน ที่จะช่วยป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของผู้เรียนที่มีข้อจำกัดในชีวิต ให้สามารถได้รับการศึกษา พัฒนาตัวเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

และให้มีความสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) และแผนการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ครอบคลุม โดยไม่ปล่อยปละละเลยหรือทิ้งใครไว้ข้างหลัง (No One Left Behind) และหลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติ กลุ่มด้อยโอกาสที่มีความยากลำบากและขาดโอกาสเนื่องด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจและภูมิสังคม ซึ่งรัฐต้องดูแลจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา สนับสนุนผู้เรียนกลุ่มนี้ให้ได้รับการศึกษาตามศักยภาพและความพร้อมอย่างเท่าเทียม กลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งหมายรวมถึงกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม อารมณ์ การสื่อสารและการเรียนรู้หรือร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ รวมทั้งบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล

รัฐต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาร่วมกับเด็กปกติในกรณีที่สามารถเรียนได้เพื่อให้เขาได้มีโอกาสเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด และปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคม หรือจัดให้เป็นพิเศษตามระดับความบกพร่อง นอกจากนี้บุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษรัฐต้องจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ด้วยเหตุผลสำคัญคือบุคคลที่มีความสามารถพิเศษเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ หากจัดการศึกษารูปแบบปกติอาจทำให้ไม่สามารถพัฒนาบุคคลดังกล่าวให้มีความรู้ความสามารถตามศักยภาพของเขาได้ รัฐจึงมีหน้าที่ลงทุนพิเศษสำหรับบุคคลเหล่านี้และถือเป็นสิทธิของบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษที่จะได้รับบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศักยภาพของตน

กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ แผน นโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ แผนนโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังตารางที่ ๑

กฎหมาย	คำสั่ง /ประกาศ	แผนที่สำคัญ	นโยบายที่สำคัญ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	- คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑	ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐	มาตรการขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout)

กฎหมาย	คำสั่ง /ประกาศ	แผนที่สำคัญ	นโยบายที่สำคัญ
พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่ แก้ไขเพิ่มเติม	- ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปรับ ใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	แผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	นโยบายและจุดเน้นของ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๖๙
พระราชบัญญัติ การศึกษาภาค บังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕	หนังสือสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ที่ ศธ. ๐๔๐๐๖/ ว๕๐๕๑ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ เรื่อง แนวปฏิบัติการ ส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนที่ อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาค บังคับเพื่อเข้าศึกษาใน สถานศึกษาสังกัดกรม ส่งเสริมการเรียนรู้ กรณี นักเรียนที่ออกกลางคันและ ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อใน ระบบโรงเรียน	แผนการปฏิรูป ประเทศ	นโยบายและจุดเน้นของ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๖๙
พระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖	หนังสือสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐/ ว๑๓๒ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๘ เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาที่ ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	นโยบายการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

กฎหมาย	คำสั่ง /ประกาศ	แผนที่สำคัญ	นโยบายที่สำคัญ
พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖		แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙	
พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑			
กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐			

ตารางที่ ๑ กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ แผน นโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้องแนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและได้วิเคราะห์ไว้ในภาคผนวก ก

จากหลักการ แนวคิด กฎหมาย แผน นโยบายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑ (๕) มีอำนาจหน้าที่พัฒนานวัตกรรม ประสานส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ จึงได้จัดทำแนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนทุกช่วงวัย
๒. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ไม่หลุดออกจากระบบการศึกษาและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ตอบสนองต่อการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

๑. ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและไร้รอยต่อ ตอบโจทย์ชีวิตสามารถเรียนจบการศึกษา มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพที่จำเป็นและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. สถานศึกษามีแนวทางการจัดการศึกษาที่หลากหลายและยืดหยุ่น ซึ่งเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ ครอบคลุมทุกช่วงวัยของผู้เรียน เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน
๓. ลดปัญหาเด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษา ผ่านการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน พร้อมทั้งการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน
๔. สร้างรูปแบบการจัดการศึกษาให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของครอบครัว เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม พร้อมรับการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน
๕. สร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายในจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ตอบสนองต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ชุมชน สังคม เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมาย

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
๒. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง
๔. ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันและเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่นในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนิยาม

การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ หมายถึง การจัดการศึกษาที่ผสมผสานทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างไว้รอยต่อบทบาทชีวิต ภายใต้การบริหารจัดการของโรงเรียนและให้มีความยืดหยุ่นทั้งด้านรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา เนื้อหา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ห้องเรียนโอกาสสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ หมายถึง ห้องเรียนที่จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเปิดโอกาสให้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างเท่าเทียม

ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ หมายถึง ผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาและโรงเรียนได้ติดตามกลับมาเรียน หรือผู้เรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในการออกกลางคันสูงตามสภาพปัญหาและสาเหตุต่าง ๆ หรือผู้เรียนที่มีความสนใจในการเรียนรู้ตามเป้าหมายชีวิตของตนเอง

เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา หมายถึง เด็กที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยเรียนและเคยเข้าเรียนในโรงเรียน แต่ต้องออกจากโรงเรียนไปกลางคัน ด้วยสภาพปัญหาและสาเหตุต่าง ๆ และยังไม่ได้กลับเข้ามาเรียนหรือศึกษาต่อทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน แต่มีปัจจัยเสี่ยงสูงจากสภาพปัญหาและสาเหตุต่าง ๆ อาจต้องออกจากระบบการศึกษาก่อนเรียนจบการศึกษา

เด็กตกหล่น หมายถึง เด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้วิธีการที่หลากหลาย และมีความยืดหยุ่นทั้งเนื้อหา หลักสูตร ระยะเวลา การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่

การศึกษาที่ไว้รอยต่อ หมายถึง การจัดการศึกษาที่มีความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้จัดการศึกษา ระดับการจัดการศึกษา หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

การศึกษาที่ตอบสนองชีวิต หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองโอกาส สภาพปัญหา ความต้องการตามชีวิตจริงของผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้ ทักษะในด้านต่าง ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ระบบนิเวศการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหา หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ บรรยากาศห้องเรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้ เวลาเรียน ครูผู้สอน เพื่อนนักเรียนหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องให้สัมพันธ์กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและสามารถพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันและเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่นได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและลดอัตราการออกกลางคันของผู้เรียน
๒. ครูมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่นไร้รอยต่อ ตอบโจทย์ชีวิตและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
๓. โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่นเพื่อสร้างโอกาส ความเสมอภาคทางการศึกษาให้ผู้เรียนอย่างเท่าเทียมและการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษาอย่างคุ้มค่า
๔. ภาศึเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นและใช้ทรัพยากรร่วมกัน และขยายผลในระดับพื้นที่และเชิงนโยบายอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ ๒

บทบาทและหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๕ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้เกิดความยืดหยุ่นไร้รอยต่อ ตอบโจทย์ชีวิตและให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องส่งเสริมสนับสนุน ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ดังนี้

๑. กำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกตกล่น เฝ้ารวังผู้เรียนไม่ให้ออกกลางคันและติดตามช่วยเหลือผู้เรียนที่ออกกลางคันหรือเด็กกตกล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างชัดเจน

๒. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนเป็นรายบุคคล (DMC) เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลกลาง และเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อตัดสินใจเชิงนโยบาย

๓. จัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ และสร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

๔. ส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการ ในการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

๕. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับนโยบายและพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย สนับสนุนการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

๖. ส่งเสริม สนับสนุนการประยุกต์ใช้ระบบการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ระหว่างการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น และระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System)

๗. ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณหรือทรัพยากรที่เอื้ออำนวยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน ที่ดำเนินการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นที่มีความเหมาะสม

๘. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและวิจัยการจัดการศึกษา เผยแพร่ขยายผล การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นที่ประสบความสำเร็จด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

๙. กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น รายงานผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงาน การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ เพื่อป้องกัน ฝ่าละอองธุลีและติดตามช่วยเหลือ ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบ การศึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. นำนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำ แผนปฏิบัติการและแนวทางการดำเนินงานป้องกัน ฝ่าละอองธุลี ดำเนินการติดตามช่วยเหลือเด็กหลุด ออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา

๒. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความตระหนักรู้ มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

๓. จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน เด็กหลุดออกจากระบบ การศึกษาและเด็กตกหล่น เชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔. คัดเลือกโรงเรียนแกนนำและส่งเสริมโรงเรียนที่มีความสนใจเป็นโรงเรียนนำร่องในการจัด การศึกษาที่ยืดหยุ่น เพื่อร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจกับโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา

๕. ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียนในสังกัดให้มีการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วยรูปแบบ ที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบท ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือ จัดสรรทรัพยากรให้ ตามความเหมาะสม

๖. ประสานงานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายระดับพื้นที่ ในการจัดทำบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนที่จัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

๗. ส่งเสริม สนับสนุนความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและงานแนะแนว ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

๘. ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ด้วยการจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเผยแพร่นวัตกรรมโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ

๙. ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น เกิดการเรียนรู้ควบคู่กับการทำงาน ช่วยเหลือครอบครัวและฝึกปฏิบัติหรือเรียนรู้อาชีพต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ดูแลระดับประคอง จนผู้เรียนสำเร็จการศึกษา

๑๐. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัล ในการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

๑๑. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบท ของโรงเรียน ความต้องการของชุมชน และการนำแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัด การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น

๑๒. ส่งเสริม สนับสนุนรูปแบบแนวทางการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ระหว่างการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
๑๓. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น จัดทำ รายงานผลการดำเนินงาน เพื่อขยายผลและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑๔. สร้างขวัญกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย และเผยแพร่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา

สถานศึกษาจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่น เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาและเผื่อารวัง ติดตามช่วยเหลือผู้เรียนไม่ให้ออกกลางคัน เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. นำนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสู่การปฏิบัติ ในการพัฒนาโลกขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นตามบริบทของโรงเรียน
๒. สํารวจ ตรวจสอบและจัดทำข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนที่มีแนวโน้มออกกลางคัน เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่นในเขตพื้นที่บริการ ด้วยการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานอื่น
๓. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อ การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ ตามมาตรา ๑๕ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมาย ระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
๔. สร้างความรู้และความเข้าใจให้กับผู้ปกครองและผู้เรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญ ของการศึกษา ในการร่วมมือในการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น
๕. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะโดยใช้ หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น หลักสูตรบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ฯลฯ โดยคำนึงถึง สภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน บริบทของชุมชนและตามความพร้อมของโรงเรียน
๖. พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ไร้รอยต่อ ตอบโจทย์ชีวิต ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ เป้าหมายของผู้เรียนแต่ละคนให้เกิดการเรียนรู้ควบคู่กับ การทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว
๗. พัฒนาแนวปฏิบัติ ระเบียบการวัดและประเมินผลที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับรูปแบบ การจัดการศึกษาและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน การเทียบโอนผลการเรียนระหว่างรูปแบบ การศึกษาต่างๆ ด้วยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการทำงานหรือการเรียนรู้ผ่าน ชีวิตประจำวัน

๘. พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานแนะแนวด้านการศึกษา เพื่อติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทุกกลุ่ม

๙. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเหมาะสมกับผู้เรียน

๑๐. พัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ด้วยการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่องค์ความรู้ ขยายผลสู่โรงเรียนอื่นและให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๑. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการสร้างโอกาสทางการศึกษา จัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ใช้ทรัพยากรร่วมกันและร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง

๑๒. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น เพื่อสร้างขวัญกำลังใจอย่างต่อเนื่อง

บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ เพื่อป้องกัน ฝ่าฝืนผู้เรียนไม่ให้ออกกลางคัน เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. มีความรู้ ความเข้าใจถึงความสำคัญของการศึกษาและมีส่วนร่วมสนับสนุนการเรียนรู้ให้คำปรึกษา แนะนำ ติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของบุตรหลานอย่างต่อเนื่อง

๒. แจ้งข้อมูลของผู้เรียนให้โรงเรียนทราบ โดยให้ความร่วมมือในการสำรวจ ค้นหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา

๓. มีส่วนร่วมกับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น และการเรียนรู้ตลอดชีวิตในกิจกรรมต่าง ๆ นอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด เพื่อพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ

๔. ฝ่าฝืนติดตามและดูแลช่วยเหลือบุตรหลานที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจะหลุดออกจากระบบการศึกษาและประสานความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕. มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ และการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยของบุตรหลาน

๖. สนับสนุน ให้กำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ

บทบาทหน้าที่ของภาคีเครือข่าย

ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการสร้างโอกาสทางการศึกษาและเฝ้าระวังผู้เรียนไม่ให้ออกกลางคัน ติดตามช่วยเหลือเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยมีบทบาท ดังนี้

๑. ร่วมสำรวจ ค้นหา เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่นร่วมกับโรงเรียน เพื่อจัดทำฐานข้อมูลติดตามช่วยเหลือดูแลให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา

๒. ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นตามบริบทของชุมชนสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๓. ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ นอกห้องเรียนสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะตามบริบทของชุมชน เช่น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอาชีพต่าง ๆ ตามความสนใจของผู้เรียน ฯลฯ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๔. ร่วมวัดและประเมินผล การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้นอกห้องเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๕. ร่วมประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนทรัพยากร และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การช่วยเหลือดูแล ส่งต่อผู้เรียนให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาหรือฝึกทักษะอาชีพตามความสนใจของนักเรียนหรือพบผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้เรียน

๖. ร่วมประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง สร้างกำลังใจ ให้คำปรึกษา แนะนำร่วมจัดการศึกษากับผู้ปกครองและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสม

ส่วนที่ ๓

แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ

การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ เป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานระหว่าง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามมาตรา ๑๕ กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษา มีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษา อาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจัดทำแนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ เพื่อให้ โรงเรียนนำไปปรับใช้ตามบริบท ดังนี้

ขั้นที่ ๑ พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนพัฒนา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ตามบริบท ดังนี้

๑) ศึกษา วิเคราะห์ความต้องการการพัฒนาตนเองและเลือกวิธีการที่เหมาะสมเพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีของผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ตามมาตรา ๑๕ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมาย ระเบียบ แผน นโยบายที่เกี่ยวข้องและแนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

๒) ออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการปฏิบัติจริง การแลกเปลี่ยน เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้มี ความยืดหยุ่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้และทักษะการสำรวจ ค้นหา ติดตาม ช่วยเหลือและดูแลผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๓) ส่งเสริม สนับสนุนการเข้าร่วมสัมมนาและการประชุมทางวิชาการ ศึกษาดูงานโรงเรียน ต้นแบบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยความร่วมมือ ของภาคีเครือข่าย

๔) สนับสนุนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนร่วมงาน ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

๕) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาตนเองด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการ จัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อแก้ปัญหา ผู้เรียนที่เสี่ยงหลุดจากระบบ, เด็กหลุดออกจากระบบ การศึกษาและเด็กตกหล่น อย่างต่อเนื่อง

๖) นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

๗) สรุปผลการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาครั้งต่อไป

ขั้นที่ ๒ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา เด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา โรงเรียนดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ดังนี้

๑) ศึกษา สืบค้น ค้นหา เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่น (Thailand Zero Dropout) จากระบบ Thailand Zero Dropout และผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงที่อยู่ในระบบการศึกษา จากฐานข้อมูลระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (DMC) ระบบคัดกรองนักเรียนทุนเสมอภาค (CCT) ระบบสารสนเทศเพื่อหลักประกันโอกาสทางการเรียนรู้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัด สพฐ. (OBEC CARE) แพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่โรงเรียนใช้เป็นฐานข้อมูลในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และภาคีเครือข่าย

๒) สืบค้น คัดกรองนักเรียนด้วยกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเครื่องมือที่หลากหลาย ในการรวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นฐานข้อมูล

๓) เครือข่ายร่วมสร้างกลไกเชิงพื้นที่ ร่วมสืบค้น ค้นหา เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่น โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) และผู้เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นฐานข้อมูล

๔) วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเป็นฐานข้อมูลของโรงเรียน ตรวจสอบระบบฐานข้อมูล จัดทำระบบสารสนเทศของโรงเรียนสำหรับการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เชื่อมโยงฐานข้อมูล ผู้เรียนเสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษา เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่นของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕) จัดทำแผนติดตาม ช่วยเหลือ ส่งต่อและดูแล ผู้เรียนเสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษา เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาด้วยการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบหรือรูปแบบอื่นตามบริบทและสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน

ขั้นที่ ๓ จัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น

การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ด้านหลักสูตร

การนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๐) นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ตามความพร้อมและบริบทของโรงเรียน ดังนี้

๑) นำกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๐) มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ความต้องการ และบริบทของชุมชน ทั้งในส่วนของการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล

๒) การปรับใช้หลักสูตรให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรเพิ่มเติมสาระความรู้ ทักษะเฉพาะทางตามความถนัด ความสนใจและความต้องการและมุ่งเน้นให้เกิดสมรรถนะที่สามารถนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน

๓) วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะด้วยวิธีการที่หลากหลายทั้งด้าน ร่างกายจิตใจ ความรู้ความสนใจ เป้าหมายการเรียนรู้และความคาดหวังของผู้เรียน วิเคราะห์และ สังเคราะห์ข้อมูล จัดลำดับความสำคัญของความต้องการและนำข้อมูลไปพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่น ที่สอดคล้องกับผู้เรียน

๔) ออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้/กิจกรรม เวลาเรียน พื้นฐานและเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตรและความสนใจ ความต้องการและวิธีการ เรียนรู้ของผู้เรียน

๕) พัฒนาเนื้อหาหลักสูตรที่ยืดหยุ่น โดยนำมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ปรับใช้ให้เหมาะสม อาจจัดเป็นชั้นปี ช่วงชั้นหรือหลอมรวมบูรณาการเป็นกลุ่มประสบการณ์ ทั้งนี้ให้ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีความเหมาะสมกับธรรมชาติวิชา ศักยภาพของผู้เรียน และบริบทของชุมชน

๖) พัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นตามจุดเน้นเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเพิ่มเติม จากสิ่งที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางฯ เช่น หลักสูตรบูรณาการ หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยบูรณาการ ฯลฯ

๗) นิเทศ ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนและประเมินประสิทธิภาพ ของหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

๒. ด้านการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ผสมผสานรูปแบบการเรียนรู้การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อย่างไร้รอยต่อตอบโจทย์ชีวิตของผู้เรียนให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ดังนี้

๒.๑ หลักการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

- ๑) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
- ๒) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๓) เชื่อมโยงบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ การเรียนรู้แบบองค์รวมและเรียนรู้ควบคู่กับการทำงาน
- ๔) ใช้สื่อดิจิทัลและแหล่งเรียนรู้ทั้งแบบออฟไลน์และแบบออนไลน์และเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน
- ๕) เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่าย เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และใช้ทรัพยากรร่วมกัน
- ๖) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมออกแบบการเรียนรู้และเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง
- ๗) ติดตาม ช่วยเหลือและดูแลผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- ๘) พัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๒.๒ วิธีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลหรือรายกลุ่ม ดังนี้

๑) การเรียนรู้แบบรายบุคคล ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ของตนเองตามความสนใจ ความต้องการและสภาพปัญหาในชีวิตจริง เรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่จากแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานประกอบการ สื่อเทคโนโลยี กิจกรรมของชุมชนและบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ สรุปความรู้ นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพบกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

๒) การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็นขั้นตอน เช่น การเรียนรู้จากสื่อออฟไลน์และออนไลน์ ใบงานที่ครอบคลุมหมาย จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ฯลฯ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่ม สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง หรือตามความพร้อมของผู้เรียนและโรงเรียน

๓) การเรียนรู้แบบครูพบผู้เรียน ครูผู้สอนพบผู้เรียนที่บ้านหรือสถานที่ปฏิบัติงาน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายผ่านประสบการณ์จริงของผู้เรียน เพื่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจ ให้คำปรึกษา กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และสร้างเครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเจ้าของสถานประกอบการ ครูติดตามความก้าวหน้า ประเมินผลและร่วมวางแผนการเรียนรู้กับผู้เรียน ครั้งต่อไป สำหรับจำนวนครั้งในการพบนักเรียนให้คำนึงธรรมชาติของวิชา ความพร้อมของผู้เรียน และโรงเรียน

๔) การเรียนรู้แบบโครงงาน เน้นความยืดหยุ่น การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และความร่วมมือของเครือข่าย โดยครูส่งเสริมสนับสนุน สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านโครงงานหรือกิจกรรมที่สนใจหรือภาระงานประจำวัน บูรณาการกับรายวิชาต่าง ๆ และเชื่อมโยงกับชีวิตจริงและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างอิสระ ได้ศึกษาข้อมูล ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอน บันทึกข้อมูล นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำผลงานหรือความรู้ใหม่ไปใช้ประโยชน์ได้จริง ครูติดตามความก้าวหน้า พร้อมทั้งประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๕) การเรียนรู้โดยการใช้เทคโนโลยี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลตามความพร้อม ครูส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษา สร้างแรงบันดาลใจและร่วมออกแบบเนื้อหาที่ยืดหยุ่นกับผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น เรียนรู้รูปแบบออฟไลน์และแบบออนไลน์ ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ครูติดตามความก้าวหน้า พร้อมทั้งประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๖) การจัดการเรียนรู้โดยสถานประกอบการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ควบคู่กับการทำงานและการมีรายได้ระหว่างเรียนตามความพร้อมและความสนใจ ครูส่งเสริมสนับสนุน สร้างแรงบันดาลใจ ด้วยการประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการร่วมจัดการเรียนรู้ ครู ผู้เรียน และสถานประกอบการร่วมวางแผนการเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผู้เรียนเรียนรู้ตามแผนโดยมีพี่เลี้ยง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ครูติดตามความก้าวหน้า พร้อมทั้งประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๗) นิเทศ ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียน เพื่อการประเมินประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้วิธีการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีวิธีการอื่นที่โรงเรียนสามารถเลือกใช้ได้ตามความพร้อมและบริบทของผู้เรียน โรงเรียนและชุมชน

๓. ด้านการวัดและประเมินผล

แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการเทียบโอนผลการเรียน สำหรับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ ให้สถานศึกษายึดตามแนวปฏิบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ดังต่อไปนี้

๑) แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๒) หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๓) การประเมินตามสภาพจริง ครูประเมินการปฏิบัติงานหรือกิจกรรม หรือผลงาน/ชิ้นงานของผู้เรียน หรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง งานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ทั่วไป ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การถามตอบ การสัมภาษณ์ บันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้าน แฟ้มสะสมงาน ผลงาน/ชิ้นงาน ฯลฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน เพื่อนผู้เรียน สถานประกอบการ

๔) การประเมินแบบต่อเนื่อง ประเมินผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอตลอดการเรียนรู้ และให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และถ่วงน้ำหนักคะแนนให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงบริบทของผู้เรียนที่มีพื้นฐานการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่แตกต่างและใช้ผลการประเมินปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๕) การสร้างเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric Assessment) สำหรับการประเมินความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือผลงาน/ชิ้นงาน หรือการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ว่าต้องการวัดอะไร กำหนดระดับคุณภาพ และสร้างเกณฑ์การให้คะแนนที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน สถานประกอบการและผู้เกี่ยวข้อง

๖) การเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน โดยพิจารณาการเทียบโอนจากเอกสารหลักฐานการศึกษา หรือหลักฐานอื่น หรือประเมินจากความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินแฟ้มสะสมผลงาน การทดสอบมาตรฐาน การสอบปากเปล่า การปฏิบัติจริง เป็นต้น โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เทียบโอนผลการเรียนเป็นสำคัญ

ขั้นที่ ๔ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑) ประสานความร่วมมือและสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงานร่วมกันกับภาคีเครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ทีมสหวิชาชีพ สถานประกอบการ สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่น ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสมและบริบทของโรงเรียน เช่น การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum Of Understanding:MOU)

๒) วิเคราะห์ภาระงานของหน่วยงานภาคีเครือข่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และนำมากำหนดเป็นภาระงานและบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบร่วมกัน ดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานตามความเหมาะสมเพื่อจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๓) ภาคีเครือข่ายร่วมออกแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ประกอบด้วยเครือข่ายพี่เลี้ยง ได้แก่ โรงเรียนต้นแบบร่วมออกแบบจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เครือข่ายมหาวิทยาลัย เครือข่ายอื่น ๆ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) และร่วมพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเครือข่ายเชิงพื้นที่ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ทีมสหวิชาชีพ สถานประกอบการ สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมจัดการศึกษา แบ่งปันและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ร่วมสำรวจ ค้นหาและจัดทำฐานข้อมูล พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อช่วยเหลือ ดูแล และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง

๔) สื่อสาร ประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นร่วมกัน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น จัดตั้งกลุ่มไลน์ เว็บไซต์ ฯลฯ

๕) ร่วมนิเทศ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ แบบติดตามประเมินผล ฯลฯ เป็นการร่วมสร้างแรงบันดาลใจ ยกย่องชมเชยอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ ๕ นิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีการผสมผสานเชื่อมโยงรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย การนิเทศ ติดตามจึงเป็นการใช้กลไกของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ดังนี้

๑) สร้างความเข้าใจ จุดประกายความคิด สร้างความเชื่อมั่นและกำหนดเป้าหมายในการนิเทศร่วมกันในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

๒) จัดทำแผนการนิเทศเชื่อมโยงกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) กำหนดปฏิทินการนิเทศ กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ และพัฒนาเครื่องมือการนิเทศให้มีความเหมาะสมกับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

๓) ดำเนินการนิเทศ ติดตาม เป็นการสังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียน เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และเครือข่าย

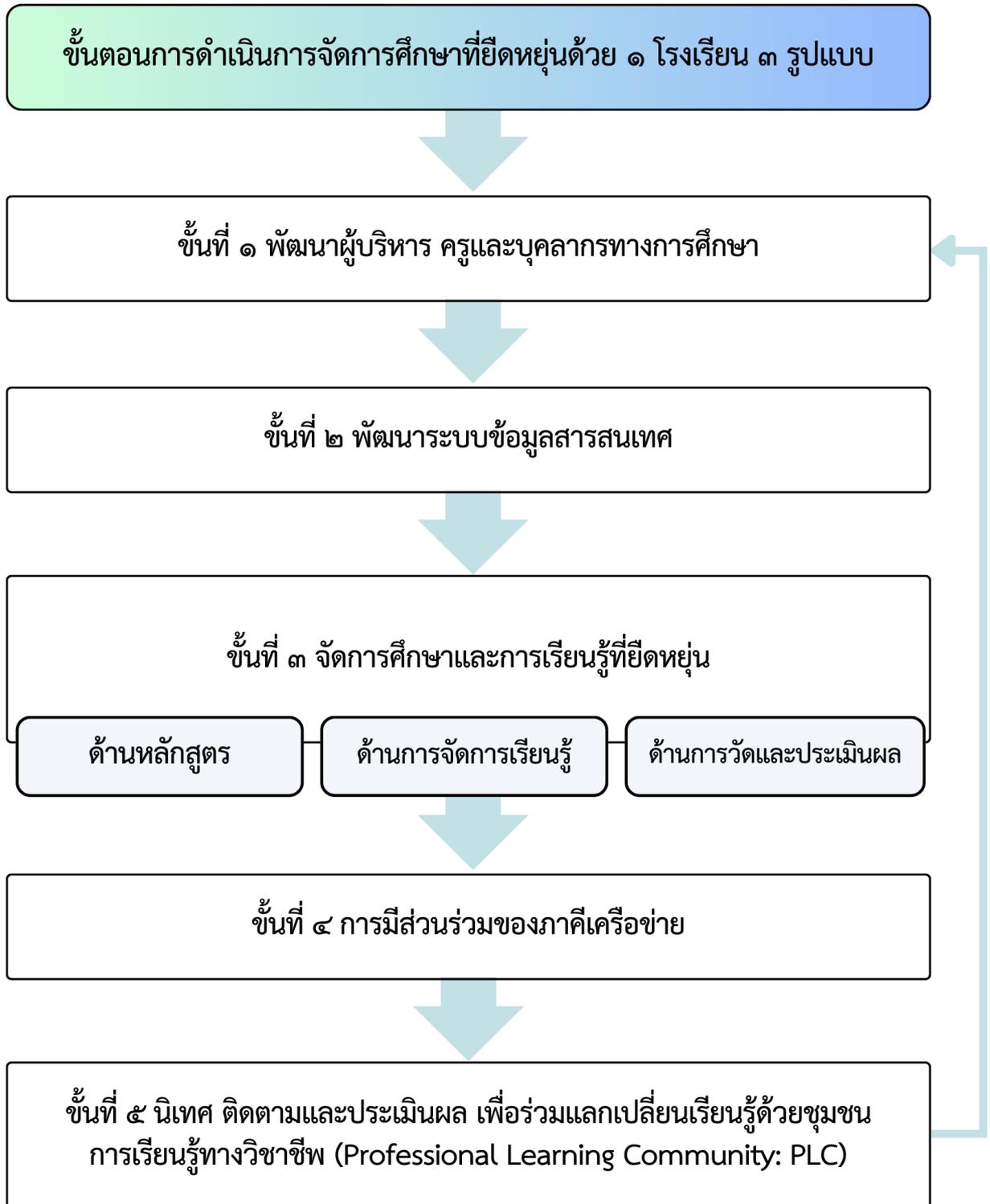
๔) ผู้นิเทศบันทึกข้อค้นพบจากการนิเทศ ติดตาม ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย ทันสมัย และรวบรวมข้อมูลและสรุปผลมีการบูรณาการข้อมูลสามารถนำข้อมูลไปใช้ร่วมกันได้

๕) นำผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และเครือข่าย เพื่อเติมเต็ม ต่อยอดอย่างสร้างสรรค์ร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาความเข้มแข็งเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

๖) สรุปบทเรียนที่ได้รับ สะท้อนกลับการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและพัฒนาเป็นวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

๗) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และขยายผล สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ ๑ ขั้นตอนการดำเนินการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ

แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ ตามขั้นตอนทั้ง ๕ ขั้นตอนนั้น ยังมีแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การรับผู้เรียน

๑) กำหนดนโยบายและคุณสมบัติของผู้เรียน จัดทำปฏิทินการรับสมัคร ประชาสัมพันธ์ ให้คำปรึกษาก่อนสมัคร

๒) การรับผู้เรียนให้โรงเรียนดำเนินการตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละปีการศึกษา เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับผู้เรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) กรณีที่โรงเรียนมีความจำเป็นต้องแก้ปัญหาช่วยเหลือ ดูแลเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนให้นำเสนอเหตุผลความจำเป็นต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๒. การจัดตารางเรียนสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๑) สร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมวางแผนเวลาเรียนที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ตามบริบทของโรงเรียนและผู้เรียน

๒) สำรวจ/วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ข้อจำกัดด้านต่าง ๆ เช่น เวลา ความรู้พื้นฐานและสภาพแวดล้อมของผู้เรียน

๓) จัดตารางเรียนรู้แบบพบกลุ่ม กำหนดเวลาที่เหมาะสม อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ วัน (เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.) หรือตามบริบทและความพร้อมของโรงเรียน ผู้เรียนเพื่อให้เรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ เพิ่มเติม

๔) จัดตารางเรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลโดยกำหนดช่วงเวลาให้เหมาะสมกับธรรมชาติวิชาและบริบทของผู้เรียนหรือจัดเวลาการเรียนรู้แบบลือคหรือจัดตารางเรียนแบบโมดูล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง บูรณาการเกี่ยวกับทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และทักษะวิชาการ หรือตามบริบท ตามความพร้อมของโรงเรียน ผู้เรียนและชุมชน

๕) เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วม ออกแบบตารางเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ตามบริบทของชุมชน

๖) จัดตารางเรียนที่เอื้อต่อการสะสมหน่วยกิตหรือเทียบโอนผลการเรียน

๗) สื่อสาร สร้างความเข้าใจการจัดตารางเรียนกับครู ผู้ปกครอง ผู้เรียนและชุมชน

๓. การนับเวลาเรียน

๑) การนับเวลาเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย ปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา ๒๕๔๙

๒) การนับเวลาเรียนการจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างเวลาเรียนพิจารณาจากวิธีการจัดการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม การเรียนรู้จากสถานประกอบการ การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ฯลฯ และเอกสาร/หลักฐาน โดยคำนึงถึงจำนวนชั่วโมงจากชิ้นงาน/ผลงาน/การดำเนินชีวิตประจำวัน การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และแบบบันทึกการเรียนรู้ สถานประกอบการ ฯลฯ

๓) สื่อสาร สร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ผู้เรียน สถานประกอบการ ฯลฯ เกี่ยวกับเวลาเรียนของผู้เรียน

๔. การเปิดห้องเรียนโอกาสสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การเปิดห้องเรียนโอกาสสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑) สำรวจ วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเปิดห้องเรียนโอกาสสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๒) นำเสนอข้อมูล เหตุผล และความจำเป็นในการเปิดห้องเรียน และขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

๓) เสนอเรื่องการเปิดห้องเรียนโอกาสไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมเอกสารประกอบ เช่น สำเนารายงานการประชุมและความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับทราบ

๔) ประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจการเปิดห้องเรียนโอกาสสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะให้ผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

๕) พัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ จัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหา หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ บรรยากาศห้องเรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้ เวลาเรียน ครูผู้สอน บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องให้สัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน

๖) นิเทศ ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้า ปรับปรุงพัฒนาห้องเรียนโอกาสให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

กรณีโรงเรียนที่มีความประสงค์จะไม่ขอเปิดห้องเรียนโอกาสสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะสามารถจัดให้เรียนในห้องเรียนปกติหรือด้วยวิธีการอื่นตามความพร้อมของโรงเรียน ทั้งนี้ให้ คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การตั้งชื่อห้องเรียนโอกาสสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะโรงเรียนสามารถตั้งชื่อได้ตามความ เหมาะสมและบริบทของโรงเรียน เช่น ห้องเรียนเสมอภาค ห้องเรียนระบบ ๒ ห้องเรียนแห่งโอกาส ห้องเรียนบวรสร้างโอกาสและห้องเรียนสร้างโอกาสหลายา ฯลฯ

๕. หลักเกณฑ์การพิจารณาการเปลี่ยนห้องเรียนของผู้เรียน

๑. กรณีผู้เรียนที่เรียนในห้องเรียนปกติแต่มีความประสงค์จะเปลี่ยนไปเรียนในห้องเรียน โอกาสสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๑) โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการเปลี่ยนห้องเรียนของผู้เรียน ประกอบด้วยรองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนโรงเรียน หัวหน้า งานแนะแนว หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานแนะแนวหรือตามบริบทของโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่พิจารณาการเปลี่ยนห้องเรียนและประเมินความพร้อมของผู้เรียน สภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่

๒) โรงเรียนกำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความประสงค์จะเปลี่ยนจาก ห้องเรียนปกติไปเรียนในห้องเรียนโอกาส เช่น ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงมีแนวโน้มออกกลางคันสูงมีปัญหา และความจำเป็นของครอบครัว ต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน รายได้ไม่เพียงพอ ปัญหาสุขภาพป่วยเรื้อรัง หรือความพิการ ปัญหาพฤติกรรมและการปรับตัวไม่ได้ สมรสก่อนวัยอันควรหรือท้องในวัยเรียน ผู้ปกครองไม่ใส่ใจไม่มีผู้ดูแล หรือสาเหตุอื่น ๆ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนในระบบจบ การศึกษา

๓) ผู้เรียนที่มีความประสงค์จะเปลี่ยนห้องเรียนจากห้องเรียนปกติไปเรียน ในห้องเรียนโอกาส สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะต้องยื่นคำร้องต่อโรงเรียน โดยได้รับความยินยอม จากผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษร

๔) คณะกรรมการพิจารณาการเปลี่ยนห้องเรียนและลงพื้นที่เยี่ยมบ้านเพื่อพิจารณา สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ และความจำเป็น รวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณา

๕) คณะกรรมการพิจารณาการเปลี่ยนห้องเรียน ดำเนินการแล้วแจ้งผลการพิจารณา ให้ผู้เรียน และผู้ปกครองผู้เรียนทราบ

๖) ติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมของ ครู ผู้ปกครอง อย่างต่อเนื่อง

๒. กรณีผู้เรียนที่มีความประสงค์จะเปลี่ยนจากห้องเรียนโอกาสเข้าเรียนในห้องเรียนปกติ ต้องมีคุณสมบัติพื้นฐาน เช่น มีความพร้อมสามารถไปเรียนได้ทุกวันตามที่โรงเรียนกำหนดและปรับตัว

เข้ากับเพื่อนได้โดยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ให้คณะกรรมการพิจารณาการเปลี่ยนห้องเรียนดำเนินการตามข้อ (๓) ข้อ (๔) และข้อ (๕)

๓. สำหรับเด็กตกหล่นและเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาที่โรงเรียนติดตามกลับเข้ามาเรียนใหม่ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในห้องเรียนปกติหรือห้องเรียนโอกาสกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้ตามความสนใจและความพร้อมของตนเอง

๖. การจบการศึกษาและเอกสารหลักฐานการศึกษา

การจบการศึกษาสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ระยะเวลาการจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๖

๒. เกณฑ์การจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องยึดหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ดังนี้

๒.๑ ระดับประถมศึกษา

๑) ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หรือมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะปรับใช้

๒) ผู้เรียนมีผลการประเมินรายวิชา/กลุ่มประสบการณ์ ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

๒.๒ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

๑) ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หรือมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะปรับใช้

๒) ผู้เรียนมีผลการประเมินรายวิชา/กลุ่มประสบการณ์ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

๓. สถานศึกษาสามารถอนุมัติการจบการศึกษาได้ เมื่อผู้เรียนมีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์จบการศึกษา สามารถอนุมัติการจบให้ผู้เรียนได้ตลอดปี โดยควรคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๔. เอกสารหลักฐานการศึกษา ประเภทที่ ๒ คือ เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษา กำหนด ซึ่งเป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกพัฒนาการ ผลการเรียนรู้ และข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบรายงานประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียน ระเบียบสะสม ใบรับรอง ผลการเรียนรู้ และเอกสารอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเอกสารไปใช้ ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสาร ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ

ภาคผนวก ก

กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ แผนและนโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษิตตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ การดำเนินการ และตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษา ตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

๒. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

“การศึกษาตลอดชีวิต” หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (๑) เป็นการศึกษาดำเนินชีวิตสำหรับประชาชน
- (๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(๑) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญ

ของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(๓) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา ๑๘ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๒) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

(๓) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัด

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(๔) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(๕) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา ๒๕ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้ อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไป ในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวาระหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา ๒๘ หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสอง แล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

๓. พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๑๒ ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาจัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

๔. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๒๒ การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

มาตรา ๖๓ โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๕. พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖

มาตรา ๗ การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีเป้าหมายเพื่อจัดให้มีระบบกระตุ้น ชี้นำ หรืออำนวยความสะดวกด้วยวิธีการใด ๆ ให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในเรื่องที่ตนสนใจหรือตามความถนัดของตน สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทุกประเภทได้ในเวลาใด ๆ ที่ตนสะดวกโดยไม่มีภาระค่าใช้จ่ายเกินสมควร และเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวาง รู้เท่าทันพัฒนาการของโลกอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งนำความรู้ไปเติมเต็มชีวิตให้แก่ตนเองหรือเกิดประโยชน์ต่อสังคม โดยอาจได้รับการรับรองคุณวุฒิตามความเหมาะสมด้วยก็ได้

๖. พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๓ ได้ระบุไว้ว่า “ความเสมอภาคทางการศึกษา” หมายความว่า การที่ประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับและเข้าถึงการศึกษาและพัฒนาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง โดยให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู

“ความเหลื่อมล้ำในการศึกษา” หมายความว่า ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา อันเนื่องมาจากคุณภาพหรือมาตรฐานของสถานศึกษา คุณภาพ หรือประสิทธิภาพของครู หรือฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม

หมวด ๑ การจัดตั้งกองทุน

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๑) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เพื่อให้เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย

๒) ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนเงินและค่าใช้จ่ายให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส และผู้ด้อยโอกาส จนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนตามพื้นฐานและศักยภาพที่แตกต่างกัน

๔) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาหรือพัฒนา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัด และมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้

๕) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษา เพื่อให้มีการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถรู้และพัฒนาได้ตามความถนัดและศักยภาพของตน

๖) ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิจัย หรือค้นคว้าแนวทางในการพัฒนาครู ให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีความรู้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาโดยมีแรงจูงใจที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมหรือสนับสนุน ให้มีการจัดตั้งสถาบันต้นแบบในการผลิตและพัฒนาครู

๗) ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนการนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา

๗. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๑ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน

๘. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ปัจจุบันการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีความแตกต่างในมิติที่สำคัญ คือ

๑. การศึกษาเฉพาะทางที่มีจุดเน้นพิเศษ เช่น กีฬา นาฏศิลป์ ปรีชาธิธรรม ฯลฯ

๒. การศึกษาที่มีแนวคิด ปรัชญา จุดมุ่งหมายต่างไปจากการศึกษาในระบบ ต้องการการศึกษาแบบก้าวหน้า (Progressivism) การศึกษาทางเลือก (Alternative Education)

๓. การศึกษาที่สนองต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางธรรมชาติศักยภาพ ฐานะความเป็นอยู่ พื้นเพภูมิลำเนา เช่น เด็กที่มีความสามารถพิเศษมีความถนัดเฉพาะทาง เด็กพิการ เด็กในภาวะยากลำบาก เด็กในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร เด็กไร้สัญชาติ เป็นต้น

การศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เป็นการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างในด้านเป้าหมาย การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมทั้งการบริหารจัดการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญา จุดเน้น หรือศักยภาพ และความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน การศึกษาจะต้องจัดให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการ และความจำเป็นเพื่อให้ผู้เรียนมีความสุข และเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

ลักษณะการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ในปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในประเทศไทย มีหลากหลายลักษณะ ซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ : กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษาในระบบ

- โรงเรียนในระบบที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาหรือการจัดกระบวนการเรียนรู้แตกต่างจากโรงเรียนส่วนใหญ่ทั่วไป เช่น โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนสัตยาไส การศึกษาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กพิการ ผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ

- โรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะทางหรือมีจุดเน้นเป็นพิเศษ เช่น โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนกีฬา โรงเรียนนายสิบทหารบก โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โรงเรียนไพบรุษณีย์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ฯลฯ

กลุ่มที่ ๒ : กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย

- มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นหลากหลาย สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา ธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียน หรืออาจจัดการเรียนรู้ตามวิถีธรรมชาติ วิถีธรรม วิถีของชุมชน เช่น ศูนย์การเรียนรู้ การศึกษาโดยครอบครัว การศึกษาสายครูภูมิปัญญา

- เป็นการศึกษาทางเลือกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่ไม่ประสงค์จะเรียนในระบบการศึกษาปกติซึ่งมีเหตุผลมาจากพื้นฐานของบุคคล ตามปรัชญาความเชื่อทางการศึกษา และการเรียนรู้ หรือด้านอื่น

๙. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๐)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

๒. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

๓. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

๔. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นทั้งสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

๕. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๖. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

๑๐. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๔๗) อธิบายความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร สถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๔) ได้สรุป วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ๓ ประการ ดังนี้

๑. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้

๒. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๓. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๙) ได้กล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล วิธีการ คือ ศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวัดความรู้มาตรฐานระดับชาติ (NT) สังเกต สัมภาษณ์พฤติกรรมนักเรียน เช่น การมาเรียน อย่างสม่ำเสมอ เวลาเข้าชั้นเรียน สัมภาษณ์/สอบถามครูประจำวิชา ผู้ปกครองนักเรียน สังเกตการแสดงออก ถึงความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ การมีบทบาทหน้าที่พิเศษในสถานศึกษา ใช้แบบสำรวจ ความสามารถพิเศษ ๑๐ แนว แบบประเมินพหุปัญญา สัมภาษณ์นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ศึกษาระเบียบสะสม ศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกสุขภาพ การสัมภาษณ์ การสอบถาม การเยี่ยมบ้าน

๒. การคัดกรองนักเรียน วิธีการ คือ แยกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง และลงบันทึกในแบบสรุปผลการคัดกรอง จัดทำเอกสารเสนอผลการคัดกรองนักเรียน

๓. การส่งเสริมนักเรียน วิธีการ คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูมจัดตามความต้องการของนักเรียน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๔. การป้องกันและแก้ไขปัญหา วิธีการ คือ ให้คำปรึกษาเบื้องต้น ประสานกับครู และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ติดตามและรายงานผลผู้เกี่ยวข้อง

๕. การส่งต่อ วิธีการ คือ ทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ ประสานกับครูที่จะช่วยเหลือต่อ สรุปรายชื่อนักเรียนและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมาในบันทึกการส่งต่อ นัดหมาย วัน เวลาสถานที่ที่จะไปพบครูที่รับการช่วยเหลือต่อ ติดตามผลการช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกในกรณีของนักเรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือ ครูแนะแนว ผู้เกี่ยวข้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก ติดตามผลการช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญและรายงานผลการช่วยเหลือ

๑๑. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดให้รัฐมียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้อง และบูรณาการกัน ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ประกอบด้วย ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ การพัฒนาประเทศ ในช่วงเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ๖ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยสามารถได้รับการพัฒนา และยกระดับได้เต็มศักยภาพ และเหมาะสม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน และการเสริมสร้างยกระดับการพัฒนา ที่ให้ความสำคัญที่ครอบคลุมทั้งในส่วนของการพัฒนาทุนมนุษย์ ปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างครอบคลุม

ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญ ทั้งในส่วนของ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เพื่อให้คนมีความดีอยู่ใน “วิถี” การดำเนินชีวิต และมีจิตสำนึก ร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และมีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ ๒๑ มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถ กำกับ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง แม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว รวมถึง ความตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ตลอดจนพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถ พิเศษของพหุปัญญาแต่ละประเภท เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการกำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติขึ้นเพื่อให้เห็นกรอบแนวทางในการดำเนินการ ที่ชัดเจนขึ้น

๑๒. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นแผนระดับสองที่จัดทำไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยจะมีผลผูกพันต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณจะต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๓ ประเด็น ประกอบด้วย ๑) ความมั่นคง ๒) การต่างประเทศ ๓) การพัฒนาการเกษตร ๔) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ๕) การท่องเที่ยว ๖) การพัฒนาพื้นที่และเมืองน่าอยู่อย่างฉฉริยะ ๗) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล ๘) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่ ๙) เขตเศรษฐกิจพิเศษ ๑๐) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ๑๑) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้ ๑๓) การสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ๑๔) ศักยภาพการกีฬา ๑๕) พลังทางสังคม ๑๖) เศรษฐกิจฐานราก ๑๗) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม ๑๘) การเติบโตอย่างยั่งยืน ๑๙) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ๒๐) การบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ ๒๑) การต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ ๒๒) กฎหมายและ กระบวนการยุติธรรม และ ๒๓) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม โดยมีแผนแม่บทที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ ๒ แผนแม่บท ดังนี้

๑๓. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (๑๑) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ได้กำหนดแผนย่อยไว้ ๕ แผนย่อย เพื่อพัฒนาและยกระดับทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ดังนี้ ๑) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ ๒) การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย ๓) การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ๔) การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน ๕) การส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมาย ให้เป็นหน่วยงานสนับสนุนแผนแม่บทดังกล่าว โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีความเกี่ยวข้องกับแผนแม่บทย่อยที่ ๒) และ ๓)

๑๔. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว ควบคู่กับการส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญา ให้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการสร้างเสริมศักยภาพ ผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง โดยประกอบด้วย ๒ แผนย่อย ดังนี้ ๑) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และ ๒) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดยกระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลัก ในการดำเนินการแผนแม่บทดังกล่าว ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและปัจจัยภายใต้แผนแม่บทดังกล่าวทุกองค์ประกอบ

๑๕. แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)

แผนการปฏิรูปประเทศ เป็นแผนระดับสองที่จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอน การปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ โดยการปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี สังคมมี ความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกัน เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทาง เดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งแผนการปฏิรูปประเทศ ประกอบด้วย 12 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเมือง 2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน 3) ด้านกฎหมาย 4) ด้านกระบวนการยุติธรรม 5) ด้านเศรษฐกิจ 6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7) ด้านสาธารณสุข 8) ด้านสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยี สารสนเทศ 9) ด้านสังคม 10) ด้านพลังงาน 11) ด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ 12) ด้านการศึกษา และ ๑๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงานและพัฒนาทรัพยากร มนุษย์

โดยแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีแผนงานเพื่อการปฏิรูป 5 เรื่อง ได้แก่ 1) การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย 2) การพัฒนาการจัดการ การเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 3) การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน 4) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่ การจ้างงานและการสร้างงาน 5) การปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบบรรณาธิการ ของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสนับสนุน การพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลาง อย่างยั่งยืน

๑๖. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 258 จ. โดยสรุปได้บัญญัติให้ มี การดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ครอบคลุมให้เด็กเล็กได้รับการดูแล และพัฒนาก่อนเข้ารับ การศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มี จิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถ อย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม กับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไก สร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงาน บุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครูให้มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียน สามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ ทั้งนี้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา 261 กำหนดให้การปฏิรูปตามมาตรา 258 จ. ด้านการศึกษา มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระ คณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

นอกจากนี้ การปฏิรูปการศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนการบรรลุ ตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ เนื่องด้วยการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังนั้นแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาก็เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม และด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้

ปัญหาและความท้าทายที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ปัญหาของระบบการศึกษาของไทย มีความซับซ้อนสูง คุณภาพของการศึกษาน่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง ปัญหาของระบบการศึกษาเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การใช้ทรัพยากรทางการศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพ การกำกับดูแลและการบริหารจัดการระบบการศึกษาของภาครัฐในด้านธรรมาภิบาลเป็นอุปสรรคสำคัญ ที่บั่นทอนประสิทธิผลของการนำประเด็นการปฏิรูปการศึกษาสู่การปฏิบัติ รวมถึงบริบทของประเทศและของโลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

จากปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษาของไทยที่ได้วิเคราะห์ไว้ในข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปการศึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ ข้อเสนอจากการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะในภูมิภาคต่าง ๆ เวทีทางวิชาการ มาประกอบการพิจารณาปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ทำให้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา นี้ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิรูป ๔ ด้าน ๑) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา (Enhance Quality of Education) ๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (Reduce Disparity in Education) ๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (Leverage Excellence and Competitiveness) ๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัว ในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล (Improve Efficiency, Agility and Good Governance) โดยได้กำหนดแผนงานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ๗ เรื่อง ๑) การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายลำดับรอง ๒) การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน ๓) การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ๔) การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ ๕) การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ๖) การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา ๗) การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform)

๑๗. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เป็นแผนระดับสอง ซึ่งเป็นแผนพัฒนาที่จัดทำโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล และสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและโลก รวมถึงมีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาว ที่จะช่วยสนับสนุนให้การพัฒนาประเทศได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนบนเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน และยังเอื้อประโยชน์ต่อการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลความสำเร็จของแผน เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการและวิธีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่มุ่งหวังได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประกอบด้วย ๑๓ หมวดหมาย ได้แก่ หมวดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง หมวดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน หมวดหมายที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก หมวดหมายที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง หมวดหมายที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค หมวดหมายที่ ๖ ไทยเป็นศูนย์กลางด้านดิจิทัล และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของอาเซียน หมวดหมายที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้ หมวดหมายที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน หมวดหมายที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม หมวดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ หมวดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หมวดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต และหมวดหมายที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยหมวดหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด นั่นคือ หมวดหมายที่ ๑๒ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หมวดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมวดหมายที่ ๑๒ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นเป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ๒) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นเป้าหมาย คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และ ๓) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ในประเด็นเป้าหมาย สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และกระจาย

ศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มโอกาส ให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของ การพัฒนาประเทศในทุกระดับ

หมุดหมายที่ ๑๒ มุ่งตอบสนองเป้าหมายหลักของแผน ๒ เป้าหมาย ได้แก่ ๑) การพัฒนาคน สำหรับโลกยุคใหม่ โดยการพัฒนาคนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ การพัฒนากำลังคน สมรรถนะสูงสอดคล้องกับ ความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย สามารถสร้างงานอนาคต และสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้างและใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ๒) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งการพัฒนา ระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ โดยมีเป้าหมายระดับหมุดหมาย และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

เป้าหมายที่ ๑ คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็น สำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกัน ต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัย เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๘๘ เมื่อสิ้นสุดแผนฯ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ ร้อยละของนักเรียนที่มีสมรรถนะไม่ถึงระดับพื้นฐานของทั้ง ๓ วิชา ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ลดลงร้อยละ ๘ เมื่อสิ้นสุดแผน ฯ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ ทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ เมื่อสิ้นสุดแผน ฯ

เป้าหมายที่ ๒ กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ ดัชนีความสามารถในการแข่งขันของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum : WEF) ๖ ด้านทักษะ คะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐ เมื่อสิ้นสุดแผน ฯ

เป้าหมายที่ ๓ ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ กลุ่มประชากรอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี ที่ไม่ได้เรียน ไม่ได้ทำงาน หรือไม่ได้ ฝึกอบรม ไม่เกินร้อยละ ๕ เมื่อสิ้นแผน ฯ

กลยุทธ์การพัฒนา (เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยในทุกมิติ

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๑ พัฒนาเด็กช่วงตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัยให้มีพัฒนาการรอบด้าน

มีอุปนิสัยที่ดี โดยการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ผู้ปกครองและสร้างกลไกประสานความร่วมมือเพื่อดูแลหญิงตั้งครรภ์ให้ได้รับบริการที่มีคุณภาพ และดูแลเด็กให้มีพัฒนาการสมวัย ตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนถึง ๖ ปี การพัฒนาครูและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้มีความรู้และทักษะการดูแลที่เพียงพอ มีจิตวิทยา การพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สามารถทำงานร่วมกับพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ ด้านการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการสมวัยตามหลักการพัฒนาสมองและกระบวนการเรียนรู้ แก่เด็ก ควบคู่กับการพัฒนาการด้านร่างกาย สาธารณสุข และโภชนาการ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีย่างรอบด้านก่อนเข้าสู่วัยเรียน การยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้มาตรฐาน และจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นกลไกการพัฒนาเด็กปฐมวัย รายพื้นที่ที่มีคุณภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการดูแลปกป้องเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน สติปัญญาสมวัย โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน รวมถึงพัฒนาระบบสารสนเทศ เด็กรายบุคคลเพื่อการส่งต่อไปยังสถานศึกษาและการพัฒนาที่ต่อเนื่อง

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๒ พัฒนาผู้เรียนระดับพื้นฐานให้มีความตระหนักรู้ในตนเองมีทักษะ

ดิจิทัลและมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการทำงาน โดยการพัฒนาหลักสูตร ฐานสมรรถนะและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ การยกระดับการผลิตและพัฒนาครูทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ การปรับปรุงระบบวัดและประเมินผู้เรียนให้มีความหลากหลายตามสภาพจริง ตลอดจนมีการประเมินการเรียนรู้เพื่อปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เป็นรายบุคคล การพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ โดย ๑) การแก้ไขภาวะการณ์ถดถอยของความรู้ ในวัยเรียน โดยสถานศึกษาพัฒนาแนวปฏิบัติและระบบสนับสนุนที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริม การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้ที่บ้านในสถานการณ์ฉุกเฉิน ๒) การพัฒนาระบบ แนวโน้มให้มีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาครูและบุคลากรอาชีพแนะแนวให้สามารถ ร่วมวางแผน เส้นทาง การเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจ ความถนัด ๓) พัฒนาสถานศึกษาและสร้างสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างปลอดภัยทั้งในสังคมจริง และสังคม เสมือน สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน ถึงแนวทางการอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างสงบสุขบนหลักของการเคารพ ความหลากหลายทั้งทางความคิด มุมมองของคนระหว่าง รุ่น และอัตลักษณ์ส่วนบุคคล เพื่อการวางอนาคต ในการพัฒนาประเทศร่วมกัน การส่งเสริมการเรียนรู้ วิชาชีวิตในโรงเรียน และมีแนวปฏิบัติในการคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะจากการถูก กระทำโดยวิธีรุนแรง ทั้งกาย วาจา และการกลั่นแกล้ง ๔) การปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณ

และทรัพยากรทางการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ และอยู่บนหลักความเสมอภาคและเป็นธรรม รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและดิจิทัลให้มีความครอบคลุมในทุกพื้นที่ ๕) การกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาและเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดการศึกษา โดยปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ที่เอื้อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหาร ด้านการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร รวมทั้งขับเคลื่อนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาตามบริบทของโรงเรียนและพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมในการจัดการเรียนรู้ และการร่วมลงทุนเพื่อการศึกษา ๖) การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ โดยพัฒนาระบบเสาะหาและกลไกการบริหารจัดการและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษตามแนวคิดพหุปัญญาอย่างเป็นระบบ อาทิ การสนับสนุนทุนการศึกษาต่อ ฝึกประสบการณ์ทำงานวิจัยในองค์กรชั้นนำ ตลอดจนส่งเสริมการทำงานที่ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มศักยภาพ ๗) ผู้มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสและเข้าถึงการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยสถานศึกษาจัดการศึกษาที่หลากหลายและเหมาะสมเฉพาะกลุ่ม ให้เป็นทางเลือกแก่ผู้เรียนเพื่อยุติการออกกลางคันและพัฒนาไกล่เกลี่ยสนับสนุน รวมถึงการปรับกฎระเบียบให้เอื้อต่อภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ในการดูแลกลุ่มผู้มีความต้องการพิเศษ อาทิ การวางแนวทางให้เอกชนสามารถจัดตั้งสถานฝึกอบรม หรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาผู้ต้องคำพิพากษา

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง

กลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๑ พัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนบูรณาการและเชื่อมโยงความร่วมมือด้านการศึกษา ฝึกอบรมและร่วมจัดการเรียนรู้ตามโลกสมัยใหม่ที่ครอบคลุมทั้งความสามารถในงานทักษะในการใช้ชีวิต สมรรถนะดิจิทัลเพื่อการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตประจำวัน และการใช้สิทธิในการเข้าถึงบริการพื้นฐานภาครัฐและสินค้าบริการได้อย่างเท่าทัน การแก้ปัญหา การมีแนวคิดของผู้ประกอบการ รวมถึงความสามารถในการบริหารตัวเอง และการบริหารคนเพื่อนำทักษะของสมาชิกทีมที่หลากหลายมาประสานพลังรวมกัน ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งกำหนดมาตรการจูงใจ และกลไกการสนับสนุนการฝึกอบรมและร่วมจัดการเรียนรู้ พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผน และพัฒนากำลังคน ทั้งข้อมูลอุปสงค์ อุปทานของแรงงาน และการเชื่อมโยงกับสมรรถนะตลอดห่วงโซ่การผลิตและห่วงโซ่คุณค่าตามรายอุตสาหกรรมของการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงการเชื่อมโยงระบบสมรรถนะกับค่าจ้าง กำหนดมาตรการในการผลิตกำลังคนแบบเร่งด่วน โดยจัดการศึกษารูปแบบจำลองในสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ อาทิ ด้านปัญญาประดิษฐ์ และด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

กลยุทธ์ที่ ๓ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๑ พัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสมเพื่อให้สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน โดยเฉพาะผู้ประกอบการ Start Up สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสาระที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่ม ครอบคลุมทุกพื้นที่ เข้าถึงได้ง่ายทั้งพื้นที่กายภาพ และพื้นที่เสมือนจริง สร้างสื่อการเรียนรู้ที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยการสร้างสื่อที่ใช้ภาษาถิ่น เพื่อให้ประชาชนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาหลักเข้าถึงได้ สื่อทางเลือกสำหรับผู้พิการทางสายตาและผู้พิการทางการได้ยิน รวมถึงสนับสนุนกลุ่มประชากรที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ ให้เข้าถึงสื่อในราคาที่เข้าถึงได้ การพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต ของประเทศให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในทุกระดับและทุกประเภททั้งในระบบสายสามัญ สายอาชีพ การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อสร้างความคล่องตัวและเปิดทางเลือกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับ กำหนดมาตรการจูงใจให้ประชาชนพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยจัดให้มีแหล่งเงินทุนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ การพัฒนาเครดิตการฝึกอบรมสำหรับคนทุกกลุ่ม การจัดสรรสิทธิพิเศษในการเข้ารับบริการฝึกอบรม การเข้าชมแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ส่งเสริมให้เอกชนที่ผลิตนวัตกรรมทางการศึกษา จัดทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร โดยกำหนดเงื่อนไขการให้ใช้ผลิตภัณฑ์โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

กลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๒ พัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ โดยจัดทำข้อมูลและส่งเสริมการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น และหลากหลายของกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนทางการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในอนาคตของตนเอง และสามารถเทียบโอนประสบการณ์ได้ ทั้งนี้ ให้มีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ให้มีความเข้าใจและมีสมรรถนะในการพัฒนาผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่มีความต้องการที่ซับซ้อน

๑๘. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

เป็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาระยะยาว โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้นำไปเป็นกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิด

สร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัต เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งภายใต้กรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ได้กำหนดสาระสำคัญสำหรับบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาใน ๕ ประการ ได้แก่ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access) ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity) คุณภาพการศึกษา (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และตอบโจทย์บริบทเปลี่ยนแปลง (Relevancy) ในระยะ ๒๐ ปี ข้างหน้า และมียุทธศาสตร์ ๖ ประการ คือ ๑) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคม และประเทศชาติ ๒) การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ๓) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ๔) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ๕) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๖) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนด ประเด็นการพัฒนาไว้ ๒๓ ประเด็น มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยเฉพาะ คือ ประเด็นที่ ๑๑ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และประเด็นที่ ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้

หน้า ๑๕

เล่ม ๑๔๑ ตอนพิเศษ ๑๑๙ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ เมษายน ๒๕๖๗

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๗

เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาของประเทศไทยสู่การปฏิบัติและผลักดันไปสู่การดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างชัดเจน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน และประชาชนได้นำผลการเรียนหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ มาสะสมเทียบโอน และใช้ประโยชน์ในการเพิ่มคุณวุฒิการทำงานและการศึกษาต่อ ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองด้วยความเชื่อมโยงการเรียนรู้กับการทำงาน การเรียนรู้และการฝึกอบรมใหม่ได้ตลอดเวลา โดยไม่จำกัดอายุ รวมทั้งสร้างโอกาสให้แรงงานและประชาชนทั่วไปได้เพิ่มทักษะและพัฒนาทักษะใหม่ นำไปสู่การยกระดับวิชาชีพให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับมาตรา ๑๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับมติคณะกรรมการสภาการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ และคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๗”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“ธนาคารหน่วยกิต” หมายความว่า ระบบทะเบียนสะสมหน่วยกิตและกลไกการเทียบโอนผลการเรียนที่ได้จากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา การฝึกอบรม การรับรองมาตรฐานอาชีพ หรือการสะสมประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงาน ระหว่างการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ และสามารถเทียบโอนหน่วยกิต ระหว่างสถานศึกษาได้

“หน่วยกิต” หมายความว่า หน่วยที่แสดงปริมาณของผลการเรียนที่ได้จากการศึกษา หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา การฝึกอบรม การรับรองมาตรฐานอาชีพ หรือการสะสมประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงาน ระหว่างการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ

“ผลการเรียน” หมายความว่า ความรู้ ทักษะ ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ คุณธรรมจริยธรรม และลักษณะบุคคลที่ได้จากการศึกษา ซึ่งสามารถแสดงในรูปของคะแนนตัวอักษร หรือแต่มีระดับคะแนนที่นำมาคิดคะแนนผลการเรียนหรือคำนวณแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมได้

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา การฝึกอบรม การรับรองมาตรฐานอาชีพ หรือการสะสมประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในทำงานระหว่างการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ หรือที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนด

“การเทียบโอน” หมายความว่า การดำเนินการเทียบโอนหน่วยกิต ซึ่งมี ๒ ลักษณะ ได้แก่ (๑) การโอนผลการเรียน โดยนำผลการเรียนหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา และ (๒) การเทียบระดับการศึกษา โดยนำผลการเรียนหรือผลลัพธ์การเรียนรู้มาประเมินเทียบระดับการศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับระเบียบของสถานศึกษานั้น ๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

“ผู้เรียน” หมายความว่า ผู้ที่ลงทะเบียนสะสมหน่วยกิตกับสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

“การอาชีวศึกษา” หมายความว่า การศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ ทั้งรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

“การฝึกอบรม” หมายความว่า การเพิ่มพูนความรู้และการฝึกทักษะอาชีพระยะสั้น หรือระยะยาว ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นกำหนด

“สถานศึกษา” หมายความว่า โรงเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา

“หน่วยงานต้นสังกัด” หมายความว่า หน่วยงานที่มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตร ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาอยู่ในสังกัดหรือในการกำกับดูแล

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง

ข้อ ๔ การดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๔.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยไม่กำหนดอายุ และคุณวุฒิของผู้เรียน เป็นการเชื่อมโยงทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

๔.๒ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยกิตที่ได้จากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยไม่มีเงื่อนไขของระยะเวลาในการสะสมและระยะเวลาในการศึกษา และสามารถเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างสถานศึกษาได้

๔.๓ ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาและใช้ประโยชน์ของธนาคารหน่วยกิตเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน เอื้อประโยชน์ในการเพิ่มพูนสมรรถนะ ทักษะ เพื่อการทำงานและการเพิ่มคุณวุฒิ

ข้อ ๕ ธนาคารหน่วยกิต มีหลักการ ดังนี้

๕.๑ ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ มาเทียบโอนหน่วยกิตและสะสมในธนาคารหน่วยกิตได้ตามประกาศฉบับนี้

๕.๒ ผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยกิตในธนาคารหน่วยกิตได้ตลอดชีวิตโดยไม่จำกัดอายุ และคุณวุฒิของผู้เรียน รวมทั้งระยะเวลาในการสะสมหน่วยกิต และระยะเวลาในการเรียน

๕.๓ ข้อมูลหน่วยกิตของผู้เรียนที่สะสมไว้ในธนาคารหน่วยกิตได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อ ๖ การสะสมหน่วยกิต มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๖.๑ การสะสมหน่วยกิตที่ได้จากการศึกษาในระบบ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนเพื่อสะสมหน่วยกิตในสถานศึกษาที่ขึ้นทะเบียนเป็นธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษาได้ ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนสะสมหน่วยกิตในธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษาที่ขึ้นทะเบียนมากกว่าหนึ่งแห่งได้

๖.๒ การสะสมหน่วยกิตที่ได้จากการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอบรม การรับรองมาตรฐานอาชีพ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ สถานศึกษาต้องดำเนินการประเมินเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประกาศกำหนด หรือที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

ข้อ ๗ การบันทึกผลการเรียน และผลลัพธ์การเรียนรู้ ของผู้เรียนในธนาคารหน่วยกิตให้ดำเนินการ ดังนี้

๗.๑ กรณีผู้เรียนได้รับหน่วยกิตจากการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาต่าง ๆ จากการศึกษาในระบบของสถานศึกษา ให้สถานศึกษานำบันทึกผลการเรียนตามระดับคะแนนตัวอักษรหรือแต่้ระดับคะแนนที่สอบได้

๗.๒ กรณีที่ผู้เรียนได้รับหน่วยกิตจากการเทียบโอนจากการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอบรม การรับรองมาตรฐานอาชีพ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ ให้สถานศึกษานำบันทึกโดยไม่กำหนดระดับคะแนนตัวอักษรหรือแต่้ระดับคะแนน หรืออาจจัดให้มีการประเมินใหม่เพื่อวัดระดับผลการเรียนและบันทึกผลการเรียนตามระดับคะแนนตัวอักษรหรือแต่้ระดับคะแนนที่สอบได้ โดยให้จัดทำหลักฐานข้อมูลประกอบการเทียบโอนบันทึกไว้ด้วย

ข้อ ๘ การนำหน่วยกิตที่สะสมไว้ในธนาคารหน่วยกิตเพื่อไปใช้ในการศึกษาเพื่อรับคุณวุฒิการศึกษา ให้จัดทำเป็นประกาศหลักเกณฑ์ตามระดับการศึกษาและรูปแบบการศึกษา โดยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รูปแบบการศึกษาในระบบ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด รูปแบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้กำหนด และการอาชีวศึกษา ทั้งรูปแบบการศึกษา ในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาระบบทวิภาคี ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกำหนด ภายใน ๓๐ วันนับจากวันที่ประกาศมีผลบังคับใช้

ทั้งนี้ ธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษา สามารถออกรายงานการสะสมหน่วยกิต เพื่อใช้ในการ แสดงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อ ๙ การดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต ให้ดำเนินการ ดังนี้

ธนาคารหน่วยกิต ประกอบด้วย ธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษา ธนาคารหน่วยกิต ระดับจังหวัด ธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษา และธนาคารหน่วยกิตกลาง โดยแต่ละหน่วยงาน มีหน้าที่ ดังนี้

(๑) สถานศึกษาที่ขึ้นทะเบียนเป็นธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษา ให้ดำเนินการตามประกาศ ที่ธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาตาม (๓) และหน่วยงานต้นสังกัดตามข้อ ๑๐ ประกาศกำหนด

(๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่เป็นธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัด ให้ดำเนินการ ประสานงาน ส่งเสริม และบูรณาการ การทำงานธนาคารหน่วยกิตของหน่วยงานและองค์กร จัดการศึกษาในจังหวัด ทุกระดับการศึกษาและรูปแบบการศึกษา รวมถึงการตรวจสอบ รับรองและ ขึ้นทะเบียนสถานศึกษา และให้เชื่อมโยงฐานข้อมูลกับธนาคารหน่วยกิตตาม (๑) (๓) และ (๔)

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรมส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ทำหน้าที่เป็นธนาคารหน่วยกิต ระดับการศึกษา ให้ดำเนินการจัดทำประกาศที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ธนาคารหน่วยกิตในระดับการศึกษาและรูปแบบการศึกษา ภายใน ๖๐ วัน นับจากวันที่ประกาศ มีผลบังคับใช้ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของธนาคารหน่วยกิต ตาม (๑) และ (๒) และให้เชื่อมโยงฐานข้อมูลของธนาคารหน่วยกิตตาม (๒) และ (๔)

(๔) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ทำหน้าที่เป็นธนาคารหน่วยกิตกลาง เป็นเลขานุการ ของคณะกรรมการ รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุน บูรณาการการดำเนินการของธนาคารหน่วยกิต ให้เป็นไปตามประกาศนี้และที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๐ การดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัดที่มีสถานศึกษาดำเนินการธนาคารหน่วยกิต ให้ดำเนินการออกคำสั่ง ประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินงานเพื่อใช้ในการดำเนินงาน ของธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษาเป็นไปตามประกาศฉบับนี้ และกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงาน ของธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษา และให้เชื่อมโยงฐานข้อมูลของธนาคารหน่วยกิตตามข้อ ๙ (๒) (๓) และ (๔)

หน้า ๑๙

เล่ม ๑๔๑ ตอนพิเศษ ๑๑๙ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ เมษายน ๒๕๖๗

ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจ ในการเสนอแนะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการออกคำสั่ง ประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามประกาศนี้ รวมทั้งกำหนดนโยบาย กำกับ ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามประกาศดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ ๒๙๓/๒๕๕๑
เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ลงวันที่
๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ
ปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับ
กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ดังรายละเอียดที่แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์สุชาติ ธาดาธำรงเวช)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๖๙

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีความสอดคล้องกับหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ และหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗ นโยบายรัฐบาล ด้านการศึกษา ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ ที่เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยเร่งส่งเสริม ผลักดันให้เกิดการพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยอย่างเต็มกำลังและความสามารถ รัฐบาลจะส่งเสริมการเกิดและเติบโต อย่างมีคุณภาพของเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียม เด็กไทยทุกคนจะต้องเข้าถึงศูนย์ดูแลเด็กปฐมวัยที่มีมาตรฐาน เมื่อเติบโต ก็ได้เรียนหนังสือที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ส่งเสริมศักยภาพทั้งด้านศิลปะ วัฒนธรรม และความสามารถทางกีฬา และพัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นทั้งในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาสนับสนุน ตอบโจทย์ศักยภาพ ของผู้เรียน ลดภาระและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนสองภาษา โดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นตัวช่วย เน้นการสอนทักษะที่ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริงเพื่อการสร้าง รายได้ (Learn to Earn) ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัด การศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการฟื้นฟูและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมการปฏิรูประบบอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการแรงงานในอนาคตและรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning) ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประชุมมอบนโยบาย การศึกษาให้แก่ส่วนราชการในสังกัดและองค์กรในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ นั้น

เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและประชาชน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบาย การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๖๙ โดยมีมุ่งมั่นสานต่อนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนเป็นที่ประจักษ์ ภายใต้หลักการ “การศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ และ การศึกษาเพื่อความมั่นคงของชีวิต” ใช้แนวทางการทำงาน “จับมือไว้ แล้วไปด้วยกัน” มุ่งสร้าง “การศึกษาเท่าเทียม” ผ่านเครือข่ายการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และต่อยอดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับให้ทันสมัย ได้มาตรฐานสากล ภายใต้แนวคิด “ปฏิวัติการศึกษา แก้ปัญหาประเทศ” เพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนในทุกช่วงวัย ให้ “ฉลาดรู้ ฉลาดคิด ฉลาดทำ” มีศักยภาพและความพร้อมสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อเป็นแนวทางให้ส่วนราชการในสังกัดและองค์กรในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ นำไปใช้ในการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนี้

-๒-

๑. ลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๑ พัฒนาและต่อยอดวิธีการประเมินวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการศึกษา ลดขั้นตอนมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๑.๒ ย้ายครูและบุคลากรทางการศึกษาค้นถิ่น กลับภูมิลำเนาด้วยความเป็นธรรม โปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน

๑.๓ พัฒนาและต่อยอดการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ และเห็นผลเป็นรูปธรรม

๑.๔ จัดหาอุปกรณ์การสอนและสวัสดิการให้เพียงพอและเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

๑.๕ ดำเนินการยกเลิกครูเวรอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง “ชีวิตและความปลอดภัยของครูสำคัญกว่าทรัพย์สิน” ครูมีเวลาจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

๑.๖ จัดหนักการภารโรง เพื่อช่วยลดภาระงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และช่วยรักษาความปลอดภัย

๑.๗ ปรับลดภาระงานที่ไม่จำเป็นหรือซ้ำซ้อน

๑.๘ แก้ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา

๒. ลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง

๒.๑ เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา (Anywhere Anytime) เรียนฟรี มีงานทำ “ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” มีระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ โดยผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒.๒ ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา (Zero Drop out) ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาทั้งในระบบ นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย

๒.๓ จัดให้มีโรงเรียนคุณภาพอย่างน้อย ๑ โรงเรียน ต่อ ๑ อำเภอ

๒.๔ พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล

๒.๕ พัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นตอบโจทย์ศักยภาพผู้เรียน โดยมีระบบวัดผลรับรองมาตรฐานวิชาชีพ (Skill Certificate) ผู้เรียนสามารถเรียนเพิ่มเพื่อรับประกาศนียบัตรในการประกอบอาชีพ และมีระบบวัดผลเทียบระดับการศึกษา การประเมินผลการศึกษา ผ่านธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

๒.๖ พัฒนาทักษะที่ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริงของผู้เรียน มีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

๒.๗ จัดให้มีอาหารสำหรับนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการ

๒.๘ ส่งเสริมให้มีกระบวนการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้เรียน

๒.๙ สร้างโอกาสให้คนทุกช่วงวัยเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมอย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ ตั้งแต่การศึกษาปฐมวัยจนถึงการศึกษาตลอดชีวิต พร้อมการพัฒนาทักษะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill)

๒.๑๐ นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การพัฒนาทักษะดิจิทัล และการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ

๒.๑๑ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุข

-๓-

ให้ส่วนราชการในสังกัดและองค์กรในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ นำนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๖๙ ข้างต้น ไปเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาและการดำเนินงาน โดยจัดทำแผนปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว และรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

พลตำรวจเอก

(เพิ่มพูน ชิดชอบ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๖๙

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ออกประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๔ ด้าน คือ ๑) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ๒) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ๓) มีงานทำ มีอาชีพ และ ๔) เป็นพลเมืองดี สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยเฉพาะหมวดหมายที่ ๑๒ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ รวมทั้งนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) นั้น

เนื่องจาก ได้มีคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗ และตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๖๙ โดยให้ส่วนราชการในสังกัดและองค์กรในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ นำนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๖๙ ไปเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษา และการดำเนินงาน โดยจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว และรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาต่อไป ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา นโยบายของรัฐบาล และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งเพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติการสอดคล้องกับนโยบายทุกระดับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๖๙ ดังนี้

๑. ปลุกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ

๑.๑ สร้างความรู้ ความเข้าใจการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในสถานศึกษา เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน

๑.๒ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ สู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

- ๒ -

๒. จัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรม และประชาธิปไตย

๒.๑ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรม และประชาธิปไตย
ในสังคมร่วมสมัย

๒.๒ พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรม ประชาธิปไตย
และส่งเสริมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สู่ห้องเรียนวิถีใหม่ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย

๓. ปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้หลากหลาย ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๓.๑ ปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ระดับปฐมวัย (อนุบาล ๑ – ๓) และระดับประถมศึกษา
ศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๓) ให้เป็นไปตามพัฒนาการและความสามารถตามช่วงวัย

๓.๒ ส่งเสริมให้มีการต่อยอดแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ
การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๓.๓ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น AI ระบบการเรียนรู้แบบ Hybrid
VR GAMIFICATION Metaverse Digital Twin 3.0 Digital Classroom เป็นต้น

๓.๔ พัฒนาศักยภาพและคุณลักษณะผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ด้วยการเรียนรู้
อย่างมีความสุข

๓.๕ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์
พันธุทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๖ ส่งเสริม พัฒนา ต่อยอดแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๔. ส่งเสริมการอ่าน เพื่อเป็นวิถีในการค้นหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ที่สูงขึ้น

๔.๑ ส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๔.๒ พัฒนาความสามารถด้านการอ่านตามแนวทางการประเมิน PISA

๕. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๕.๑ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะด้านการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม การมีจิตอาสา
ทำความดีด้วยหัวใจ

๕.๒ สร้างผู้นำด้วยกระบวนการลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และ
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอื่น ๆ

๕.๓ ส่งเสริมกิจกรรมสถานักเรียน ชุมนุม ชมรม และการมีส่วนร่วมให้เกิดวิถีประชาธิปไตย
ในโรงเรียน เป็นพลเมืองที่ดี และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

๖. เร่งพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๖.๑ สนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๖.๒ ส่งเสริมองค์ความรู้ เจตคติและทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนและพี่เลี้ยงเด็กพิการ

๖.๓ ปรับปรุง พัฒนาห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๖.๔ สร้างเครือข่ายบูรณาการความร่วมมือช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
ระหว่างสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และทีมสหวิชาชีพ

๖.๕ นิเทศ กำกับ ติดตาม โดยร่วมมือกับเครือข่ายในทุกภาคส่วน

๗. ส่งเสริม...

๗. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

๗.๑ สนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนตามพหุปัญญา

๗.๒ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านภาษา ด้านทัศนศิลป์ ด้านดนตรี ด้านนาฏศิลป์ ด้านกีฬา และด้านอื่น ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

๗.๓ ส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้มีความสามารถพิเศษ และ Soft Power อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๘. เสริมสร้างความปลอดภัยของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา

๘.๑ ส่งเสริม สนับสนุนความปลอดภัยของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการพาผู้เรียนไปนอกสถานศึกษา

๘.๒ สร้างเครือข่ายและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา

๘.๓ สร้างภูมิคุ้มกัน ปลูกฝัง ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา รวมทั้งมีระบบติดตามดูแลช่วยเหลือเพื่อไม่ให้เข้าสู่วงจรยาเสพติด

๘.๔ สร้างองค์ความรู้ในการรับมือกับภัย ๔ กลุ่ม ให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๘.๕ รับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ดูแลความปลอดภัยของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผ่านระบบ OBEC Safety Center

๘.๖ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยอบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้

๙. เพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

๙.๑ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อแก้ปัญหาเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ตามนโยบายรัฐบาล “Thailand Zero Dropout”

๙.๒ ส่งเสริม สนับสนุน ป้องกัน เผ่าระวัง และดูแลช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง เด็กไร้สัญชาติ เด็กพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารและพื้นที่เกาะ ตามความต้องการจำเป็นรายบุคคล เพื่อไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษา โดยบูรณาการความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๙.๓ ส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ได้รับโอกาสเข้าถึงการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และการฝึกอาชีพที่หลากหลายเหมาะสมตามศักยภาพ เพื่อให้มีทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถพึ่งตนเองได้

๙.๔ ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน โดยบุคคล ครอบครัว (Home School) องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ และสถานประกอบการ

๑๐. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ทันสมัย

๑๐.๑ พัฒนาผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรส่วนกลาง ให้เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ นำนโยบายสู่การปฏิบัติ และมีทักษะในการบริหารสถานการณ

๑๐.๒ พัฒนาสมรรถนะ...

- ๔ -

๑๐.๒ พัฒนาสมรรถนะครู ด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เทคโนโลยีดิจิทัล จิตวิญญาณความเป็นครู และทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็น

๑๐.๓ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้และสมรรถนะด้านวิชาการ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๑๑. ลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑๑.๑ แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑๑.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานด้วยสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑๑.๓ สรรหา บรรจุและแต่งตั้ง โยกย้าย ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ยึดถือตามหลักธรรมาภิบาล และความโปร่งใส

๑๑.๔ แก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑๑.๕ ยกเลิกครูเวร โดยจัดหานักการภารโรงครบทุกโรงเรียน

๑๑.๖ ลดภาระการประเมินของสถานศึกษา และปรับลดภาระงานที่ไม่จำเป็นหรือซ้ำซ้อน

๑๑.๗ จัดหาอุปกรณ์การสอน และสวัสดิการของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เพียงพอและเหมาะสม

๑๑.๘ บริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

๑๑.๙ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV/DLIT) และการจัดการสื่อสารทางไกลแบบสื่อสารสองทาง (IDL)

๑๑.๑๐ พัฒนาการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การผลิตและเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

๑๒. ลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง

๑๒.๑ เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา (Anywhere Anytime) โดยมีระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่ “ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง” เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๑๒.๒ ส่งเสริมการจัดทำแฟ้มประวัติผู้เรียนแบบออนไลน์ (Portfolio online)

๑๒.๓ ขับเคลื่อนโครงการ ๑ อำเภอ ๑ โรงเรียนคุณภาพ

๑๒.๔ สร้างความเข้มแข็งระบบแนะแนวการชี้แนะ (Coaching) และการดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน

๑๒.๕ พัฒนาระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เพื่อใช้ในการสะสมหน่วยกิต และผลการเรียนของผู้เรียน (Credit Bank)

๑๒.๖ เสริมสร้างทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill) และการมีรายได้ระหว่างเรียน (Learn to Earn)

๑๒.๗ จัดให้มีอาหารสำหรับนักเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการ รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณอาหารกลางวันให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

๑๒.๘ ขับเคลื่อนโครงการ “สุขภาพดี มีความสุข” อย่างต่อเนื่อง เพื่อสุขอนามัยที่ดีของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

- ๕ -

๑๓. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว ประโยชน์ ประหยัด โปร่งใส และตรวจสอบได้

๑๓.๑ พัฒนาการบริหารจัดการหน่วยงานในทุกระดับให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ

๑๓.๒ ยกย่องคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานทุกระดับ (ITA)

๑๓.๓ จัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความปลอดภัย ให้กับหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัด

๑๓.๔ ปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณและกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ว่าที่ร้อยตรี

(ธนุ วงษ์จินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว๕๐๕๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๗ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง แนวปฏิบัติการส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเพื่อเข้าศึกษาในสถานศึกษา
สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ ศธ ๐๗๐๐๔/๕๒๖๗
ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๙/๗๖๐๑
ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๙/ว ๓๑๑๑
ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ จำนวน ๑ ฉบับ
๔. เอกสารแนวปฏิบัติการส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
เพื่อเข้าศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้มีหนังสือแจ้งแนวปฏิบัติการส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ใน
ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเพื่อเข้าศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้การส่งต่อนักเรียน
ดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานแจ้งหน่วยงานในสังกัดทราบ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑-๓

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอแจ้งว่า เพื่อให้การส่งต่อนักเรียนในโรงเรียน
ที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเพื่อเข้าเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นไป
ด้วยความเรียบร้อยและเป็นแนวทางเดียวกันตามแนวปฏิบัติฯ ที่กำหนด จึงขอแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาทราบและถือปฏิบัติ พร้อมขอให้แจ้งสถานศึกษาในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย
รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ขอแสดงความนับถือ

(นายพัฒนา พัฒนทวีตล)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๘๓๙ - ๔๐

ศูนย์วิจัยและพัฒนาโยบาช
เลขที่รับ 1035
วันที่ 20 พ.ย. 66
เวลา 15.00 น.

สน.สพ. รับ
เลขที่รับ 12874
วันที่ 20 พ.ย. 2566
เวลา 16.05 น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศอ
เลขที่ 64211
วันที่ 20 พ.ย. 2566
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๐๙๑
 ที่ ศธ ๐๗๐๐๔/๕๒๖๗ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

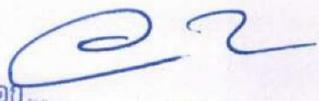
เรื่อง แนวปฏิบัติการส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าศึกษาในสถานศึกษา
 สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงาน กศน. เดิม) พิจารณาแนวปฏิบัติการรับนักเรียนในระบบเข้าศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร และสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่นกับสถานศึกษาสังกัด กรมส่งเสริมการเรียนรู้ รายละเอียดดังแนบ ๑ และมีหนังสือชักข้อคมความเข้าใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา ของเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนแต่อายุไม่พ้นเกณฑ์การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อถือปฏิบัติและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รายละเอียดดังแนบ ๒ นั้น

ในการนี้ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ขอเรียนว่า เพื่อให้การส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ใน เกณฑ์การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นไปด้วยความ เรียบร้อยและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอแจ้งแนวปฏิบัติการส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ รายละเอียดดังแนบ ๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

 วาที่ร้อยเอก
 (วิสาร บัญญชุณห)
 รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้
 เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	กลุ่มเลขานการกรม
รับที่ ๕15	เลขรับ 2248
วันที่ 11/10/16	วันที่ 10 พค 2566
เวลา 10.32	เวลาที่ส่งมาด้วย ๒

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนิติการ โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๒๘๖๖ ต่อ ๑๑๖
 ที่ ศธ ๐๒๐๔/พ๒๐๑ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖

15/16
17/16
19/4
#/1

เรื่อง ขอรื้อการส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเพื่อเข้าเรียน
 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน.
 เรียน เลขาธิการ กศน.

ตามที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการโปรดมอบสำนักนิติการ สป. และสำนักงาน กศน. กรม กทม ขอหารือปลัดกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับที่ประสงค์เข้าเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. รายละเอียดปรากฏตามหนังสือกรุงเทพมหานคร ด่วนที่สุด ที่ กท ๐๘๐๘/๙๑๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๖ (ดัดแนบ ๑) และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เชิญผู้แทนจากสำนักงาน กศน. สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มาประชุมหารือกรณีดังกล่าว เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุมประจวบ แสงอินทร์ (สำนักนิติการ) ชั้น ๑๐ อาคารรัชมังคลาภิเษก กระทรวงศึกษาธิการ (ดัดแนบ ๒) นั้น

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ขอเรียนว่า ข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบ หนังสือของกรุงเทพมหานคร เอกสารและกฎหมายที่แนบมาพร้อมหนังสือกรุงเทพมหานครดังกล่าว รวมทั้งข้อเท็จจริงและพยานเอกสารที่ได้รับเพิ่มเติมจากผู้แทนสำนักงาน กศน. ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และผู้แทนกรุงเทพมหานคร ได้ความว่า กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่จัดรูปแบบการปกครองในรูปแบบพิเศษ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน ๔๓๗ แห่ง การส่งต่อนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับที่ไม่สามารถเรียนในสถานศึกษาของการศึกษาในระบบได้ตามปกติ หรือไม่ประสงค์จะเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและประสงค์เข้าเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. จะต้องไปยื่นคำร้อง ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำหรับระดับประถมศึกษา หรือไปยื่นคำร้อง ณ สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ หรือเขต ๒ สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ดำเนินการ กรณีดังกล่าวให้แก่โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามีอำนาจหน้าที่ จัดทำหนังสือส่งต่อเด็กเฉพาะกรณีของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามหนังสือสำนักงาน กศน. ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๔/๕๗๑๙ เรื่อง การรับนักเรียนในระบบเข้าศึกษา ในสถานศึกษา กศน. ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ ที่ได้กำหนดแนวปฏิบัติการรับนักเรียนในระบบเข้าศึกษา ในสถานศึกษา กศน. ระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. ประกอบกับหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๔/ว ๓๑๑๑ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ชักข้อความเข้าใจในการปฏิบัติตามหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานอำนวยการ กลุ่มช่วยอำนวยการฯ ที่ ศธ ๐๒๐๑.๑/๑๗๖ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ ได้กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาแล้วแต่กรณี ดำเนินการส่งต่อเด็ก ที่ไม่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเรียนอยู่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานไปศึกษาที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน.

สำนักงาน...

วันที่	กรมเลขา การกรม
วันที่ 22/2/66	เวลา 10 02	1013
		27 ก.พ. 2566
		สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

ที่ ศธ ๐๒๐๑/ว ๓๑๑๑

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๔๕/

๑, 4

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติตามหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวง สำนักอำนวยการ
กลุ่มช่วยอำนวยการ ที่ ศธ ๐๒๐๑.๑/๑๗๖ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ เรื่อง การศึกษาของเด็ก
ที่อยู่นอกโรงเรียน แต่อายุไม่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

เรียน เลขาธิการ กคณ.

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักงานปลัดกระทรวง สำนักอำนวยการ กลุ่มช่วยอำนวยการ ที่ ศธ ๐๒๐๑.๑/๑๗๖
ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ เรื่อง การศึกษาของเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนแต่อายุไม่พ้นเกณฑ์
การศึกษาภาคบังคับ จำนวน ๒ แผ่น
๒. ชักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติตามหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวง สำนักอำนวยการ
กลุ่มช่วยอำนวยการ ที่ ศธ ๐๒๐๑.๑/๑๗๖ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖
เรื่อง การศึกษาของเด็กที่อยู่นอกโรงเรียน แต่อายุไม่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
จำนวน ๒ แผ่น

ด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้โปรดมีบัญชามอบสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงาน กคณ. ดำเนินการตามหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวง สำนักอำนวยการ
กลุ่มช่วยอำนวยการ ที่ ศธ ๐๒๐๑.๑/๑๗๖ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ เรื่อง การศึกษาของเด็กที่อยู่นอกโรงเรียน
แต่อายุไม่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้มีการจัดการศึกษาให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
ที่อยู่นอกโรงเรียนให้ได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับ โดยกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
เป็นหน่วยงานดำเนินการสำรวจจำนวนเด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทั้งหมดแต่ไม่ได้รับ
การศึกษา และประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อวางแผนให้บริการการศึกษาแก่เด็กกลุ่มดังกล่าวในรูปแบบต่าง ๆ
ตลอดจนหากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความจำเป็นอาจมอบให้โรงเรียนจัดการศึกษาสำหรับเด็กนอกโรงเรียน
ที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยใช้รูปแบบที่มีความยืดหยุ่นของการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งนี้
ต้องไม่จบการศึกษาเร็วกว่าการเรียนในภาคปกติ หรืออาจขอความร่วมมือจากสำนักงาน กคณ. ดำเนินการ
ในเงื่อนไขเดียวกัน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ขอเรียนว่า ตามหนังสือสั่งการดังกล่าวนั้นได้กำหนดให้
เป็นหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพียงหน่วยงานเดียวในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
ของเด็กที่อยู่นอกโรงเรียน แต่ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา
เพิ่มขึ้น ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด และในการปฏิบัติกรณีของเด็ก
ซึ่งมีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับที่เรียนอยู่สถานศึกษาในกำกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชนแล้วต่อมาประสงค์จะย้ายไปศึกษาต่อที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กคณ. ในแต่ละจังหวัด
มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณาดำเนินการในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันไป โดยในบางจังหวัดเป็นหน้าที่
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในบางจังหวัดเป็นหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และในบางจังหวัด
เป็นหน้าที่ของสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้เด็ก
ที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับให้ได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับ รวมถึงกรณีที่มีความจำเป็น

จะต้อง

แนวปฏิบัติการส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ เพื่อเข้าศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

เพื่อให้การส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ เข้าศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กรมส่งเสริมการเรียนรู้จึงมี แนวปฏิบัติการรับนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ รวมถึงเด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ที่ไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษา เพื่อเข้าเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

๑. การส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ กรณีนักเรียนที่ออกกลางคัน และไม่ประสงค์ศึกษาต่อในระบบโรงเรียน ให้หน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาตั้งอยู่ดำเนินการส่งต่อนักเรียน ให้เข้าศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ในกรณี ดังนี้

๑.๑ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แล้วแต่กรณี ดำเนินการส่งต่อให้ศึกษาที่สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

๑.๒ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในกำกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานส่งเสริม การศึกษาเอกชนจังหวัด แล้วแต่กรณี ดำเนินการส่งต่อให้ศึกษาที่สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

๑.๓ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร ดำเนินการส่งต่อให้ศึกษาที่สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

๑.๔ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดครุฑปกครองส่วนท้องถิ่น ให้หน่วยงานต้นสังกัด ที่กำกับดูแลสถานศึกษาตั้งอยู่ ดำเนินการส่งต่อให้ศึกษาที่สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

นอกเหนือจากข้อ ๑.๑ - ๑.๔ ให้หน่วยงานต้นสังกัดที่กำกับดูแลสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ ดำเนินการ ส่งต่อให้ศึกษาที่สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

๒. การส่งต่อเด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ที่ไม่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีความจำเป็นต้องเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แล้วแต่กรณี ดำเนินการส่งต่อเด็กให้ศึกษา ที่สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

๓. เอกสารประกอบในการส่งต่อนักเรียน ตามข้อ ๑

ให้หน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาแล้วแต่กรณี จัดทำเอกสารประกอบการส่งต่อนักเรียน ดังนี้

๑) ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ ๒) สำเนาทะเบียนบ้าน ๓) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ๔) รูปถ่าย ๑ นิ้ว จำนวน ๒ ใบ และอื่น ๆ เช่น ใบเปลี่ยนชื่อ - ชื่อสกุล, ใบเปลี่ยนชื่อ - ชื่อสกุลของบิดามารดา (ถ้ามี) เพื่อนำมาเทียบโอนผลการ เรียนเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

ทั้งนี้ เมื่อสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ รับนักเรียนหรือเด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษา ภาคบังคับเข้ามาศึกษาแล้ว ต้องออกแบบโดยจัดทำแผนการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม กับสภาพและวัย ตลอดจนความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาของกลุ่มเป้าหมายให้ครบตามโครงสร้างหลักสูตร และต้องไม่จบการศึกษาเร็วกว่าการศึกษาในภาคปกติ

* หนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๔/ว๓๑๑๑ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติตามหนังสือ สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานอำนวยการ กลุ่มช่วยอำนวยการ ที่ ศธ ๐๒๐๑.๑/๑๗๖ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ เรื่อง การศึกษาของเด็กที่อยู่ใน นอกโรงเรียนแต่อายุไม่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว๑๗๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๑๔ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำเอกสารแนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง ใช้เอกสารแนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการดำเนินงานวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบการศึกษา และเด็กตกหล่น เพื่อการหารูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ไร้รอยต่อ และตอบโจทย์ชีวิตนำเด็กที่ยังอยู่นอกระบบการศึกษาและเด็กตกหล่น กลับเข้ามาสู่ระบบการศึกษา ตามโครงการพาน้องกลับมาเรียน นำการเรียนไปให้น้อง (OBEC Zero Dropout)

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้เผยแพร่เอกสารแนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทางเว็บไซต์สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการนำร่อง ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ อย่างน้อย ๑ อำเภอในเขตพื้นที่บริการ หรือโรงเรียนที่มีความพร้อม เพื่อจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นให้กับผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน และเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษา เด็กตกหล่น ได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) เน้นให้ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข” โดยการทำงานเป็นภาคีเครือข่าย “จับมือไว้ แล้วไปด้วยกัน” ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn) ตาม ๔ มาตรการเร่งด่วน ในการขับเคลื่อนประเทศไทย เพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout)

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

วาทีร้อยตรี
(ธนุ วงษ์จินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๘๕๖

“เรียนดี มีความสุข”

การเทียบโอนผลการเรียน

ผู้เชี่ยวชาญ นายธัญญา เรืองแก้ว

การเทียบโอนผลการเรียน เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงการศึกษาทั้งสามรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เลื่อนไหลไปมาได้อย่างเป็นระบบ เป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่ช่วยให้เกิดการเข้าศึกษาต่อในระบบการศึกษามากขึ้น ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนตามหลักสูตรและรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของตน โดยสามารถเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา หรือย้ายสถานศึกษา เพื่อให้ตรงกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถที่แท้จริงของตนได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นใหม่หรือเสียค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

โดยในวรรคท้ายของมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๖๒ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน และมาตรา ๒๗ กำหนดให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นการเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนระหว่างรูปแบบการจัดการศึกษาซึ่งมีแนวทางการจัดการศึกษาและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน สามารถมาเทียบโอนกันได้

หลักการเทียบโอนผลการเรียน

๑. ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา โดยดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในรูปแบบคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน
๒. คำนึงถึงหลักความยุติธรรม โปร่งใส และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ
๓. การเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาจากเอกสารหลักฐานการศึกษา หรือหลักฐานอื่นหรือประเมินจากความรู้ ความสามารถ ทักษะ หรือประสบการณ์ของผู้เรียน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ซับซ้อน ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เทียบโอนผลการเรียนเป็นสำคัญ
๔. พิจารณาเทียบโอนผลการเรียนเพื่อการศึกษาต่อ โดยพิจารณารูปแบบการศึกษาและหลักสูตรที่อยู่ในระดับเดียวกัน

แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน

๑. การเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาจากรูปแบบการจัดการศึกษา ลักษณะการจัดหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลาย โดยเทียบเคียงกับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน

๒. ช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการได้ ๒ กรณี ดังนี้

กรณีที่ ๑ การเทียบโอนผลการเรียนที่เกิดขึ้นจากสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การละทิ้งการศึกษาและขอกลับเข้าศึกษาต่อการศึกษาจากต่างประเทศ และขอเทียบโอนเข้าศึกษาต่อในประเทศ ให้ดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรกหรือต้นภาคเรียนแรกที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นนักเรียน เพื่อการวางแผนการเรียน ทั้งนี้สถานศึกษาควรดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ภาคเรียน ถ้ามีเหตุจำเป็น ผู้ขอเทียบโอนไม่สามารถขอเทียบโอนได้ภายในช่วงเวลาที่กำหนด ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

กรณีที่ ๒ การเทียบโอนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ สถาบันทางศาสนา สถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ บ้านเรียน (Home School) ฯลฯ ให้ดำเนินการต้นภาคเรียนหรือก่อนภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับเทียบโอนกำหนดรายวิชา/หมวดวิชา จำนวนหน่วยกิต/หน่วยการเรียนรู้ ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม รวมทั้งกรณีของผู้กำลังเรียนและประสงค์จะไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสถานศึกษาก่อน

๓. การกำหนดอายุของผลการเรียนที่ขอเทียบโอน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนโดยพิจารณาบนพื้นฐานของธรรมชาติวิชา ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

๔. การพิจารณาให้ผลการเรียนในรายวิชา/หมวดวิชาที่ได้จากการเทียบโอนผลการเรียน ให้ผลการเรียนตามหลักฐานเดิมที่ปรากฏหรือให้ผลการเรียนใหม่ที่ได้จากการประเมินด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย

๕. นักเรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย ๑ ภาคเรียน

๖. การจบหลักสูตรของผู้ขอเทียบโอน การให้หน่วยกิต/หน่วยการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเกณฑ์การจบหลักสูตรของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนกำหนด

๗. การเทียบโอนผลการเรียนสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชน/วัฒนธรรมในต่างประเทศเป็นเวลา ๑ ปีการศึกษา ให้อัปภูบัติตามแนวทางการเทียบชั้นการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกำหนดไว้แล้ว

๘. การเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หลักสูตรเดิมของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีระเบียบ/คำสั่ง กำหนดไว้แล้ว

๙. ให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียน โดยบันทึกผลการเทียบโอนไว้เป็นหลักฐาน และออกใบแจ้งผลการเทียบโอนให้แก่ผู้ยื่นความจำนง และจัดเก็บเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอน พร้อมทั้งจัดทำทะเบียนผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนไว้เพื่อการอ้างอิง

การดำเนินการตามวรรค ๑ ให้สถานศึกษาบันทึกผลการเรียนที่ได้รับการเทียบโอนไว้ในระเบียบแสดงผลการเรียน และบันทึกข้อมูลที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนไว้ในช่องหมายเหตุ โดยแนบระเบียบแสดงผลการเรียนเดิม ไว้ในระเบียบแสดงผลการเรียนต้นฉบับของสถานศึกษาที่ได้รับการเทียบโอน

๑๐. ผู้ที่ประสงค์จะขอเทียบโอนผลการเรียนจะต้องสมัครเข้าเป็นนักเรียนของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน

แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างหลักสูตรและระหว่างรูปแบบการศึกษา

๑. สถานศึกษาจะดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้จากสถานศึกษาได้ในกรณีต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การละทิ้งการศึกษาและขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ

๒. สถานศึกษาจะดำเนินการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันทางศาสนา สถาบันการฝึกอบรบอาชีพ การศึกษาโดยครอบครัว

๓. สถานศึกษาที่จะดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรกหรือต้นภาคเรียนแรก ทั้งนี้ นักเรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย ๑ ภาคเรียน และสถานศึกษาจะกำหนดรายวิชา จำนวน ชั่วโมง/หน่วยกิต ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

๔. การพิจารณาการเทียบโอน สถานศึกษาดำเนินการดังนี้

๔.๑ พิจารณาจากหลักฐานการศึกษาและเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียนในด้านต่างๆ

๔.๒ พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยการทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ

๔.๓ พิจารณาจากความสามารถ และการปฏิบัติในสภาพจริง

๔.๔ ในกรณีมีเหตุผลจำเป็นระหว่างเรียน นักเรียนสามารถแจ้งความจำนงขอไปศึกษาบางรายวิชาในสถานศึกษา/สถานประกอบการอื่นแล้วนำมาเทียบโอนได้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา

๕. การเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาจะดำเนินการในรูปของคณะกรรมการการเทียบโอนจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน และไม่เกิน ๕ คน การเทียบโอนให้ดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ กรณีผู้ขอเทียบโอนมีผลการเรียนมาจากหลักสูตรอื่น สถานศึกษาจะนำรายวิชา ชั่วโมง/หน่วยกิต ที่มีตัวชี้วัด/มาตรฐานการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้/จุดประสงค์/เนื้อหาที่สอดคล้องกัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ มาเทียบโอนผลการเรียนและพิจารณาให้ระดับผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่รับเทียบโอน

๕.๒ กรณีการเทียบโอนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ สถานศึกษาจะพิจารณาจากเอกสารหลักฐาน (ถ้ามี) โดยให้มีการประเมินด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย และให้ระดับผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่รับเทียบโอน

๕.๓ กรณีการเทียบโอนที่นักเรียนเข้าโครงการแลกเปลี่ยนต่างประเทศ สถานศึกษา จะดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักการและแนวปฏิบัติการเทียบชั้นการศึกษา สำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนต่างประเทศ

แนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทาง การพิจารณา	การเทียบโอน จากการศึกษาในระบบ เข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอน จากการศึกษานอกระบบ เข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอน จากการจัดการศึกษา โดยครอบครัว เข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการจัดการศึกษา โดยศูนย์การเรียนการศึกษาตาม หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ ประสบการณ์การทำงาน การฝึก อาชีพเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการศึกษา ตามหลักสูตรต่างประเทศ เข้าสู่การศึกษาในระบบ
วิธีปฏิบัติในการจัด เข้าชั้นเรียน	๑. เทียบโอนรายวิชา/สาระ/กิจกรรม ที่ผ่านการตัดสินผลการเรียนจาก สถานศึกษาเดิมได้ทั้งหมดและจัด เข้าชั้นเรียนต่อเนื่องจากที่เรียนอยู่เดิม เช่น จบ ป.๑ จัดเข้าเรียน ป.๒ สถานศึกษาอาจประเมินบางรายวิชา ที่จำเป็นเพื่อการตรวจสอบ ความรู้พื้นฐาน ๒. รายวิชา/สาระ/กิจกรรมที่ยังไม่ได้ ตัดสินผลการเรียนให้ประเมินตาม เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด หากไม่ผ่านตามเกณฑ์ให้ลงทะเบียน เรียนเพิ่มเติม	เทียบโอนหมวดวิชา/สาระ/ กิจกรรมที่ผ่านการตัดสินผลการเรียน จากสถานศึกษาเดิม ๑. เรียนผ่านอย่างน้อย ๓ หมวดวิชา จัดให้เรียนปีที่ ๒ ของระดับชั้น และลงทะเบียนเรียนต่อไปตามปกติ ๒. เรียนผ่านอย่างน้อย ๖ หมวดวิชา จัดให้เรียนปีที่ ๓ ของระดับชั้น และลงทะเบียนเรียนต่อใน รายวิชาที่จำเป็นต้องเรียนเพื่อให้ ครบตามเกณฑ์การจบระดับชั้น ตามหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่ที่ รับเข้าเรียน	๑. ให้นำผลการวัด และประเมินของ เขตพื้นที่การศึกษามา ประกอบการพิจารณา ๒. ให้สถานศึกษา ประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ เพื่อการจัดเข้าชั้นเรียน	พิจารณาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ขอเทียบโอน ว่าตรงกับรายวิชา/สาระ/ กิจกรรมใด จึงทำการประเมิน หากปรากฏว่าชื่อไม่ตรงกับที่ ปรากฏในโครงสร้างหลักสูตร ให้กำหนดและบรรจุชื่อนั้นไว้ ในหลักสูตร	๑. สำเร็จการศึกษาภาคเรียนได้ ชั้นปีใด ให้พิจารณาเทียบโอน ภาคเรียนต่อภาคเรียน ปีต่อไป โดยนำพื้นความรู้สามัญเดิม มาประกอบการพิจารณา หรืออาจประเมินเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน ๒. รายวิชา/สาระ/กิจกรรม ที่ยัง ไม่ได้เทียบโอนเนื่องจาก ยังไม่ตัดสินผลการเรียน ให้ประเมินตามเกณฑ์ที่ สถานศึกษากำหนด
จำนวนหน่วยกิต/ หน่วยการเรียนรู้/ หน่วยน้ำหนัก	พิจารณาแล้วเห็นว่าเทียบโอน ผลการเรียนได้จำนวนหน่วยให้เป็นไปตาม โครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาเดิม	พิจารณาแล้วเห็นว่าเทียบโอน ผลการเรียนได้จำนวนหน่วยให้เป็นไป ตามโครงสร้างหลักสูตรของ สถานศึกษาใหม่	จำนวนหน่วยให้เป็นไป ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาใหม่ กำหนด	ให้จำนวนหน่วยของ รายวิชา/สาระตามเกณฑ์ของ สถานศึกษาใหม่ สำหรับ กิจกรรมไม่ให้จำนวนหน่วย	จำนวนหน่วยให้เป็นไป ตามโครงสร้างหลักสูตรของ สถานศึกษาที่รับเข้าเรียน
ผลการเรียน/ ผลการประเมิน	ยอมรับผลการเรียนของ สถานศึกษาเดิม	ไม่ต้องให้ผลการเรียนในรายวิชา/ สาระ/กิจกรรมที่ได้จากการเทียบโอน	ยอมรับผลการประเมิน ของเขตพื้นที่มาเป็น ส่วนประกอบในการพิจารณา	ผลการประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ให้เป็นไป ตามที่สถานศึกษาใหม่กำหนด	ผลการประเมินเพิ่มเติม ให้เป็นไปตามที่สถานศึกษา ที่รับเข้าเรียนกำหนด

แนวทาง การพิจารณา	การเทียบโอน จากการศึกษาในระบบ เข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอน จากการศึกษานอกระบบ เข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอน จากการจัดการศึกษา โดยครอบครัว เข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการจัดการศึกษา โดยศูนย์การเรียนการศึกษาตาม หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ ประสบการณ์การทำงาน การฝึก อาชีพเข้าสู่การศึกษาในระบบ	การเทียบโอนจากการศึกษา ตามหลักสูตรต่างประเทศ เข้าสู่การศึกษาในระบบ
การบันทึก ผลการเรียน ในใบแสดง ผลการเรียน	๑. ไม่ต้องนำรายวิชาและผลการเรียน เดิมกรอกในใบแสดงผลการเรียน ของสถานศึกษาใหม่ แต่ให้แนบ ใบแสดงผลการเรียนเดิมไว้กับ ใบแสดงผลการเรียนใหม่ และบันทึก จำนวนหน่วยที่ได้รับการเทียบโอน ตามโครงสร้างหลักสูตรของ สถานศึกษาเดิมไว้ในช่องหมายเหตุ ๒. รายวิชา/สาระ/กิจกรรมที่ยังไม่ได้ ตัดลินผลการเรียนและได้รับ การประเมินให้นำผลการประเมิน กรอกในช่องหมายเหตุ	ไม่ต้องนำหมวดวิชาและ ผลการเรียนเดิมกรอกในใบแสดง ผลการเรียนของสถานศึกษาใหม่ แต่ ให้แนบใบแสดงผลการเรียนเดิมไว้กับ ใบแสดงผลการเรียนใหม่และบันทึก จำนวนหน่วยที่ได้รับการเทียบโอนตาม โครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่ ไว้ในช่องหมายเหตุ	ไม่ต้องนำรายวิชา ผลการเรียน/ผลการวัดและ ประเมินเดิมของเขตพื้นที่ กรอกในใบแสดงผลการเรียน ของสถานศึกษาใหม่ แต่ ให้แนบเอกสารเดิมไว้กับ ใบแสดงผลการเรียนใหม่ และบันทึกข้อมูลและ จำนวนหน่วยที่ได้รับ การเทียบโอนไว้ใน ช่องหมายเหตุ	นำผลการประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ กรอกในใบแสดงผลการเรียน	๑. ให้กรอกรายชื่อและจำนวนหน่วย ตามรายวิชาของสถานศึกษาที่รับ เข้าเรียนในใบแสดงผลการเรียนของ สถานศึกษาที่รับเข้าเรียน โดยไม่ต้อง กรอกผลการเรียนและแนบใบแสดงผล การเรียนจากสถานศึกษาเดิมและ สถานศึกษาที่รับเข้าเรียนไว้ด้วยกัน และบันทึกผลการเทียบโอนไว้ ในช่องหมายเหตุ ๒. รายวิชาที่ยังไม่ได้ตัดลินผลการเรียน และสถานศึกษาที่รับเข้าเรียน ได้ประเมินผลการเรียนแล้ว ให้นำผลการประเมินกรอกไว้ใน ช่องหมายเหตุ
การคิด ผลการเรียนเฉลี่ย	การคิดผลการเรียนเฉลี่ย ให้นำผลการเรียนและจำนวนหน่วยจาก สถานศึกษาเดิมมาคิดรวมกับผลการเรียน และจำนวนหน่วยที่ได้จากการเรียน ในสถานศึกษาใหม่ และคิดผลการเรียนเฉลี่ย รวมตลอดระดับการศึกษา	การคิดผลการเรียนเฉลี่ย ให้คิดจากรายวิชาที่มีจำนวนหน่วย และระดับผลการเรียนที่ได้เรียน ในสถานศึกษาใหม่	การคิดผลการเรียน เฉลี่ย ให้คิดจากรายวิชา ที่ได้จากการเรียนใน สถานศึกษาใหม่ โดยนำ ผลการประเมินของเขตพื้นที่ ที่มีระดับผลการเรียน มาคิดรวม	การคิดผลการเรียนเฉลี่ย ให้คิดจากรายวิชาที่ได้จาก การเรียนในสถานศึกษาใหม่ โดยไม่ต้องนำผลการประเมิน ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ มาคิดรวม	๑. ให้คิดผลการเรียนเฉลี่ยจากรายวิชา ที่มีจำนวนหน่วยและระดับ ผลการเรียนที่ได้จากการเรียน ในสถานศึกษาใหม่ ๒. รายวิชาที่ยังไม่ได้ตัดลินผลการเรียน จากหลักสูตรต่างประเทศ ที่สถานศึกษาที่รับเข้าเรียนได้ประเมิน แล้ว และได้ระดับผลการเรียน ให้นำมาคิดผลการเรียนเฉลี่ยรวมกับ ผลการเรียนที่ได้จากการเรียนใน สถานศึกษาที่รับเข้าเรียนตลอด ระดับการศึกษา

การเทียบโอนผลการเรียนสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ระบุให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ระหว่างการศึกษารูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะ เป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือศูนย์การเรียนรู้ สามารถดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนได้ตามข้อกำหนด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สถานศึกษา ที่รับเทียบโอนผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้ ให้ใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอน ผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด รวมทั้งแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอน ผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน เป็นการนำผลการเรียนของผู้เรียนทั้งจากการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย หรือจากประสบการณ์การทำงาน หรือการดำเนินชีวิต มาเทียบโอนผลการเรียน ที่ผู้เรียนสะสมไว้ระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบ ซึ่งสามารถเทียบโอนผลการเรียนได้ในกรณี ที่ผู้เรียนยังไม่จบการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือเป็นการเทียบโอนกลางคัน พิจารณาดำเนินการได้ ดังนี้

๑) การเทียบโอนผลการเรียนในกรณีที่ผู้เรียนยังไม่จบชั้นปีสุดท้ายของแต่ละระดับ การศึกษา (ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) หรือย้าย สถานศึกษากลางคัน ให้ผู้ที่รับเข้าเรียนพิจารณาความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนจากเอกสาร การศึกษาหรือหลักฐานอื่นหรือมีการประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียนเพิ่มเติมเพื่อจัดให้ เข้าเรียนในชั้นที่ขอเทียบโอน

๒) การเทียบโอนผลการเรียนที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาแตกต่างจากระบบชั้นปี เช่น จัดเป็นช่วงชั้น หรือช่วงเวลาตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ให้ผู้ที่รับเข้าเรียนพิจารณาความรู้และ ทักษะจากเอกสารการศึกษาหรือหลักฐานอื่น หรือใช้การประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียน เพิ่มเติม เพื่อพิจารณาให้เข้าเรียนในชั้นที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓) ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หากมีความประสงค์ ขอเข้ารับการเทียบโอนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของตน ให้สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาที่รับเข้า เรียนแต่งตั้งคณะกรรมการ และจัดให้มีการประเมินตามระเบียบหรือแนวปฏิบัติการเทียบโอนของ สถานศึกษา

วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

ในการเทียบโอนผลการเรียนจากศูนย์การเรียนสู่สถานศึกษาในระบบ และจากสถานศึกษาในระบบสู่ศูนย์การเรียน แนวทางการพิจารณาการเทียบโอนผลการเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา/ศูนย์การเรียนที่รับเข้าเรียน ทั้งนี้ ให้ดำเนินการพิจารณาโดยคณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามวิธีการเทียบโอนผลการเรียน วิธีการใด วิธีการหนึ่งหรือทั้งสองวิธีร่วมกัน ดังนี้

๑) พิจารณาจากเอกสารการศึกษา เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร ใบรับรองผลการศึกษา สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ หรือหลักฐานอื่นที่แสดงถึงความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน เป็นต้น

๒) ประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่มีมาก่อนของผู้ขอเทียบโอน ซึ่งสามารถประเมินด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบ การปฏิบัติ การสัมภาษณ์ แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการรายงานความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นข้อมูลในการออกเอกสารหลักฐาน ตรวจสอบและรับรองผลการเรียน โดยศูนย์การเรียนสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารหลักฐาน รายงานอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยที่ศูนย์การเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกันกำหนดรูปแบบและข้อมูลที่รายงานได้ตามความเหมาะสม

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑) เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดสำหรับกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะ ได้แก่ ระเบียบแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

๒) เอกสารหลักฐานการศึกษาที่ศูนย์การเรียนกำหนด สามารถกำหนดรูปแบบและข้อมูลที่รายงานได้ตามความเหมาะสม

การเทียบโอนผลการเรียน

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษาในระบบมีหลากหลายลักษณะ ได้แก่ โรงเรียนในระบบที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาหรือการจัดกระบวนการเรียนรู้แตกต่างจากโรงเรียนส่วนใหญ่ทั่วไป เช่น โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนสัตยาไส การศึกษาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กพิการ ผู้ด้อยโอกาส เด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา ฯลฯ โรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะทางหรือมีจุดเน้นเป็นพิเศษ โรงเรียนในโครงการ ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ

หลักการเทียบโอนผลการเรียน

๑. การเทียบโอนผลการเรียนในกรณีที่ยังไม่จบชั้นปีสุดท้ายของแต่ละระดับการศึกษา (ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) หรือย้ายสถานศึกษา กลางคัน
๒. การเทียบโอนผลการเรียนจากสถานศึกษาที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาแตกต่างจากระบบ ชั้นปี เช่น จัดเป็นช่วงชั้นหรือช่วงเวลาตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ

ระดับประถมศึกษา

๑. กรณีย้ายเมื่อสิ้นปีการศึกษา ให้พิจารณาความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนจากเอกสาร การศึกษาหรือหลักฐานอื่น เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.๑) โดยเทียบโอนผลการเรียนตามรายวิชา ที่ผ่านการตัดสินผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิมได้ทั้งหมดหรือประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของ ผู้เรียนเพิ่มเติม ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติตามสภาพจริง โดยนำผลการประเมินของ รายวิชา ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมาจัดให้เข้าเรียนในชั้นที่ขอเทียบโอนโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียน เป็นสำคัญ
๒. กรณีย้ายระหว่างปีการศึกษาให้พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา เอกสารอื่นๆ เช่น ระเบียบ ผลการเรียน (ปพ.๑) ผลการประเมินระหว่างเรียน รายวิชา เวลาเรียน (ชั่วโมง) ผลการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือ ทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติตามสภาพจริงและจัดเข้าชั้นเรียนในชั้นที่เรียนอยู่ เดิมโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ
๓. การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาใหม่ ให้ยอมรับผลประเมินของ สถานศึกษาเดิม

๔. การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการการเทียบโอนจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่ควรเกิน ๕ คน

แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน

การจัดเข้าชั้นเรียน

๑. ให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการการเทียบโอนจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่ควรเกิน ๕ คน

๒. กรณีย้ายเมื่อสิ้นปีการศึกษา พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา โดยเทียบโอนรายวิชา/สาระ/กิจกรรมที่ผ่านการตัดสินผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิมได้ทั้งหมดและจัดเข้าชั้นเรียนต่อเนื่องจากที่เรียนอยู่เดิม เช่น จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จัดเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

๓. กรณีย้ายระหว่างปีการศึกษา พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา รายวิชา/สาระ/กิจกรรม ที่ยังไม่ได้ตัดสินผลการเรียนให้ประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาใหม่กำหนดและจัดเข้าชั้นเรียนต่อเนื่องในชั้นที่เรียนอยู่เดิม เช่น กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จัดเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

พิจารณาผลการประเมิน/ ผลการเรียน/ เวลาเรียน

๑. กรณีย้ายเมื่อสิ้นปีการศึกษา ให้เทียบโอนรายวิชา ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ผ่านการตัดสินผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิมได้ทั้งหมด ตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่

๒. กรณีย้ายระหว่างปีการศึกษา ให้พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา เอกสารอื่นๆ ผลการประเมินระหว่างเรียน รายวิชา เวลาเรียน (ชั่วโมง) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติตามสภาพจริงตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่

๓. รายวิชา/สาระ/กิจกรรม ที่ได้เรียนมาแล้วแต่ยังไม่ได้ตัดสินผลการเรียนให้ประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาใหม่กำหนด หากไม่ผ่านตามเกณฑ์ให้ลงทะเบียนเรียนใหม่

๔. รายวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้ขอเทียบโอนได้เรียนและได้รับการตัดสินผลการเรียนแล้ว ให้พิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ จึงเทียบโอนผลการเรียน หากน้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ให้เป็นดุลยพินิจของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนที่จะประเมินความรู้ความสามารถ อาจเทียบโอนให้เป็นรายวิชาเพิ่มเติม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาที่รับเทียบโอนกำหนดและให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ขอเทียบโอนเป็นสำคัญ

๕. การกำหนดช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียน การกำหนดอายุของผลการเรียนและการให้ผลการเรียนให้เป็นไปตามที่สถานศึกษาที่รับเทียบโอนกำหนด

บันทึกผลการเรียนในใบแสดงผลการเรียน

นำรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม ผลการเรียน จำนวนหน่วยกิต น้ำหนัก เวลาเรียน (ชั่วโมง) ของสถานศึกษาเดิมบันทึกในใบแสดงผลการเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่ และบันทึกจำนวนหน่วยกิต น้ำหนักที่เทียบโอนไว้ในช่องหมายเหตุ

การคิดผลการเรียนเฉลี่ย

การคิดผลการเรียนเฉลี่ยให้นำผลการเรียนและจำนวนหน่วยน้ำหนักที่ได้จากสถานศึกษาเดิม มาคิดรวมกับผลการเรียนและจำนวนหน่วยน้ำหนักที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาใหม่ และคิดผลการเรียนเฉลี่ยรวมตลอดระดับการศึกษา

ระดับมัธยมศึกษา

๑. กรณีย้ายเมื่อสิ้นภาคเรียน ให้สถานศึกษาที่รับเข้าเรียนพิจารณาความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนจากเอกสารการศึกษาหรือหลักฐานอื่น เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.๑) โดยเทียบโอนผลการเรียนตามรายวิชาที่ผ่านการตัดสินผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิมได้ทั้งหมดหรือการประเมินความรู้ทักษะประสบการณ์ของผู้เรียนเพิ่มเติม ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติตามสภาพจริง โดยพิจารณาผลการประเมินรายวิชา ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อจัดให้เข้าเรียนในชั้นที่ขอเทียบโอนโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒. กรณีย้ายระหว่างภาคเรียน ให้พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา เอกสารอื่นๆ เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.๑) ผลการประเมินระหว่างเรียน รายวิชา เวลาเรียน (ชั่วโมง) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติตามสภาพจริงและจัดเข้าชั้นเรียนในชั้นที่เรียนอยู่เดิมโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓. การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาใหม่ ให้ยอมรับผลประเมินของสถานศึกษาเดิม

๔. การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการการเทียบโอนจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่ควรเกิน ๕ คน

แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน

การจัดเข้าชั้นเรียน

๑. ให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการการเทียบโอนจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่ควรเกิน ๕ คน

๒. กรณีย้ายเมื่อสิ้นภาคเรียนพิจารณาจากหลักฐานการศึกษา โดยเทียบโอนรายวิชา/สาระ/กิจกรรมที่ผ่านการตัดสินผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิมได้ทั้งหมดและจัดเข้าชั้นเรียนต่อเนื่องจากที่เรียนอยู่เดิม เช่น จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จัดเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

๓. กรณีย้ายระหว่างภาคเรียนพิจารณาจากหลักฐานการศึกษา รายวิชา/สาระ/กิจกรรม ที่ยังไม่ได้ตัดสินผลการเรียนให้ประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาใหม่กำหนด หากไม่ผ่านตามเกณฑ์ให้ลงทะเบียนเรียนเพิ่มเติมหรือทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติตามสภาพจริงและจัดเข้าชั้นเรียนต่อเนื่องในชั้นที่เรียนอยู่เดิม เช่น กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จัดเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

พิจารณาผลการประเมิน/ ผลการเรียน/ เวลาเรียน

๑. กรณีย้ายเมื่อสิ้นภาคเรียน ให้เทียบโอนรายวิชา ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ผ่านการตัดสินผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิมได้ทั้งหมด ตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่

๒. กรณีย้ายระหว่างภาคเรียน ให้พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา เอกสารอื่นๆ ผลการประเมินระหว่างเรียน รายวิชา เวลาเรียน (ชั่วโมง) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติตามสภาพจริงตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่

๓. รายวิชา/สาระ/กิจกรรม ที่ได้เรียนมาแล้วแต่ยังไม่ได้ตัดสินผลการเรียนให้ประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาใหม่กำหนด หากไม่ผ่านตามเกณฑ์ให้ลงทะเบียนใหม่

๔. รายวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้ขอเทียบโอนได้เรียนและได้รับการตัดสินผลการเรียนแล้ว ให้พิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ จึงเทียบโอนผลการเรียนหากน้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ให้เป็นดุลยพินิจของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนที่จะประเมินความรู้ความสามารถ อาจเทียบโอนให้เป็นรายวิชาเพิ่มเติม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาที่รับเทียบโอนกำหนดและให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ขอเทียบโอนเป็นสำคัญ

๕. รายวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดที่ผู้ขอเทียบโอนยังไม่ได้เรียน แต่สถานศึกษาที่รับเทียบโอนได้เปิดสอนผ่านมาแล้วให้จัดให้เรียนเพิ่มเติม การจัดให้เรียนในระยะเวลาใดให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

๖. การกำหนดช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียน การกำหนดอายุของผลการเรียนและการให้ผลการเรียนให้เป็นไปตามที่สถานศึกษาที่รับเทียบโอนกำหนด

บันทึกผลการเรียนในใบแสดงผลการเรียน

นำรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม ผลการเรียน จำนวนหน่วยกิต ของสถานศึกษาเดิม บันทึกในใบแสดงผลการเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่และบันทึกจำนวนหน่วยกิตที่รับเทียบโอนไว้ในช่องหมายเหตุ

การคิดผลการเรียนเฉลี่ย

การคิดผลการเรียนเฉลี่ยให้นำผลการเรียนและจำนวนหน่วยกิตที่ได้จากสถานศึกษาเดิม มาคิดรวมกับผลการเรียนและจำนวนหน่วยกิตที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาใหม่ และคิดผลการเรียนเฉลี่ยมรวมตลอดระดับการศึกษา

ภาคผนวก ข

กรณีตัวอย่างการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ โรงเรียนเนกขัมวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

ความเป็นมา

จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนในปีการศึกษา ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ โดยภาพรวม พบว่านักเรียนมีผลการเรียนต่ำ ติด ๐, ร, มส. เป็นจำนวนมาก มีนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันสูงและนักเรียนออกกลางคันทุกปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นักเรียนส่วนหนึ่งไม่จบการศึกษาและบางคนไม่จบการศึกษาตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้โรงเรียนมีรูปแบบการจัดการศึกษาและวิธีการจัดการเรียนรู้ไม่หลากหลายขาดความยืดหยุ่นไม่ตอบสนองต่อสภาพปัญหา ความต้องการและความสนใจของนักเรียน ผู้ปกครอง สถานการณ์ กระแสของการเปลี่ยนแปลงและภาคีเครือข่ายและชุมชนมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง

โรงเรียนได้ตระหนักเห็นความสำคัญของสภาพปัญหาดังกล่าวจึงพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่น ด้วย บวร สร้างโอกาส โรงเรียนเนกขัมวิทยา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบของรูปแบบ

การนำรูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น เพื่อแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่น ด้วยบวร สร้างโอกาส โรงเรียนเนกขัมวิทยา...สู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น เพื่อแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่น ด้วย บวร สร้างโอกาส โรงเรียนเนกขัมวิทยา มี ๖ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ รวมพลังสู่เป้าหมาย

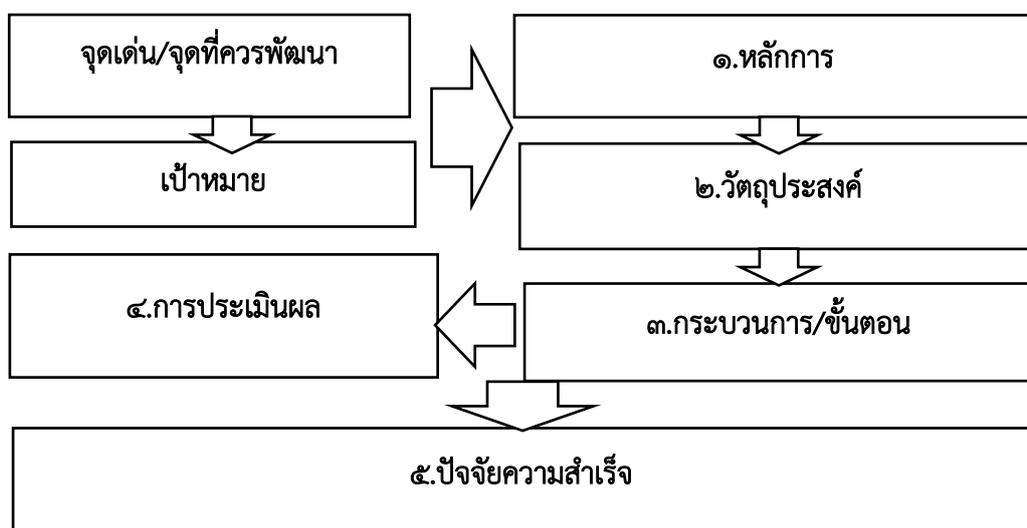
พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักร่วมกันต่อปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่น และพัฒนา Growth Mindset ผู้บริหาร ครู เรียนรู้ร่วมกันอย่างมุ่งมั่นและร่วมกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน และเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและร่วมสร้างวิถีการทำงานเป็นทีมและร่วมสร้างพลัง “วิถีครอบครัวเนกขัม” ด้วยการสำรวจ วิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของครู ศึกษาดูงานโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ร่วมประชุมสัมมนา ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น สรุปบทเรียนที่ได้เรียนรู้และทุกคนร่วมออกแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังแผนภาพ

แบบบันทึกการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเนกขัมวิทยา

เรื่อง	วิธีการพัฒนาเอง	วิทยากร/ผู้ทรงคุณวุฒิ	ระยะเวลา/สถานที่	ความรู้ที่ได้รับ	การนำความรู้ไปใช้	ข้อเสนอแนะ

ผู้บันทึก.....
 วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ขั้นตอนการออกแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ
 โรงเรียนเนกขัมวิทยา

ขั้นที่ ๒ เร่งค้นหา ติดตาม ช่วยเหลือ

สำรวจ ค้นหา ติดตาม ช่วยเหลือและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้วยเครื่องมือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและสำรวจ ค้นหา ติดตาม ช่วยเหลือเด็กหลุด ออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่นด้วยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย “ห้าพลัง” (อสม. อพม. อบต. โรงเรียน และผู้นำชุมชน) ด้วยเครื่องมือของ กสศ. สรุปรายชื่อ จัดทำฐานข้อมูลและวิเคราะห์ สาเหตุของปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันและนักเรียนออกกลางคัน ข้อมูลสารสนเทศเพื่อ วางแผนช่วยเหลือนักเรียนและนำเด็กนอกระบบการศึกษาเข้าสู่ระบบการศึกษาด้วยวิธีการที่ หลากหลายให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง ดังตาราง

แบบการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขนักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน

โรงเรียนเนกขัมวิทยา ปีการศึกษา.....

ชื่อ-นามสกุล	ชั้น	สาเหตุของปัญหา การเสี่ยงออกกลางคัน	แนวทางแก้ไขปัญหา	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ

ผู้วิเคราะห์.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขนักเรียนออกกลางคัน

โรงเรียนเนกขัมวิทยา ปีการศึกษา.....

ชื่อ-นามสกุล	ชั้น	สาเหตุของปัญหาออก กลางคัน	แนวทางแก้ไขปัญหา	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ

ผู้วิเคราะห์.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขนักเรียนแวนลอย

โรงเรียนเนกขัมวิทยา ปีการศึกษา.....

ชื่อ-นามสกุล	ชั้น	สาเหตุของปัญหา การแวนลอย	แนวทางแก้ไขปัญหา	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ

ผู้วิเคราะห์.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบวิเคราะห์ผู้เรียนสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

คำชี้แจง การวิเคราะห์ผู้เรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยสรุปประเด็นที่สำคัญตามหัวข้อต่อไปนี้

๑.สาเหตุที่ไม่ได้เข้าเรียน

.....

๒.สภาพแวดล้อมของครอบครัว

.....

๓.ประเมินพื้นฐานของผู้เรียน

ด้าน	ผลการวิเคราะห์	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
ความต้องการ/ความสนใจ			
การอ่าน เขียน คำนวณ			
ความรู้พื้นฐานรายวิชาต่าง ๆ			
การวิเคราะห์/แก้ปัญหา			
การทำงานร่วมกับผู้อื่น			
การใช้เทคโนโลยี			
เป้าหมายในการเรียนรู้			
วิธีการเรียนรู้			

๔.สรุปข้อมูลและวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน

วิชา/ ทักษะ	เป้าหมาย	วิธีการ เรียนรู้	สถานที่/ แหล่ง เรียนรู้	ผู้สอน	ระยะเวลา	การ ประเมินผล

ลงชื่อ.....ผู้วิเคราะห์

(.....)

หมายเหตุ การวิเคราะห์ข้อมูลควรคำนึงการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและออกแบบเครื่องให้เหมาะสมตามบริบทของผู้เรียน

ขั้นที่ ๓ ร่วมจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ไร้รอยต่อ ตอบโจทย์ชีวิต

๑. พัฒนา/ปรับใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีโครงสร้างสาระการเรียนรู้ เวลาเรียนที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา เช่น หลักสูตรบูรณาการทักษะอาชีพและทักษะชีวิต ทักษะวิชาการ หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรท้องถิ่น หรือจัดทำหน่วยบูรณาการ

๒. พัฒนา/ปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น ไร้รอยต่อตอบโจทย์ชีวิตเหมาะสมกับนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ทุกเวลาทุกสถานที่ เช่น ห้องเรียนพลังบวก ห้องเรียนบวรสร้างโอกาส ห้องเรียนชุมชนและส่งเสริมให้นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม การเรียนรู้แบบครูพบนักเรียน (ครูเดินสอน) วิธีเรียนรู้แบบออนไลน์ (เว็บไซต์ บวร สร้างโอกาส) การเรียนรู้ร่วมในชั้นเรียนปกติ การเรียนรู้ตามอัธยาศัย ผ่านกิจกรรมชุมชนและสถานประกอบการ การเรียนรู้ผ่านหลักสูตรระยะสั้นร่วมกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาและสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.)

๓. พัฒนา/ปรับวิธีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพปัญหาและศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน มีเกณฑ์ให้คะแนน (Rubrics) ที่เหมาะสมกับสิ่งที่ได้เรียนรู้แต่ละบุคคลโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง สถานประกอบการ เพื่อนนักเรียนและการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน

๔. พัฒนา/ปรับวิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแนะแนวเชิงรุกที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือและการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน

ตัวอย่าง โครงสร้างเนื้อหา หลักสูตรบูรณาการ: วิธีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น
โรงเรียนเนกขัมวิทยา ระดับชั้น.....

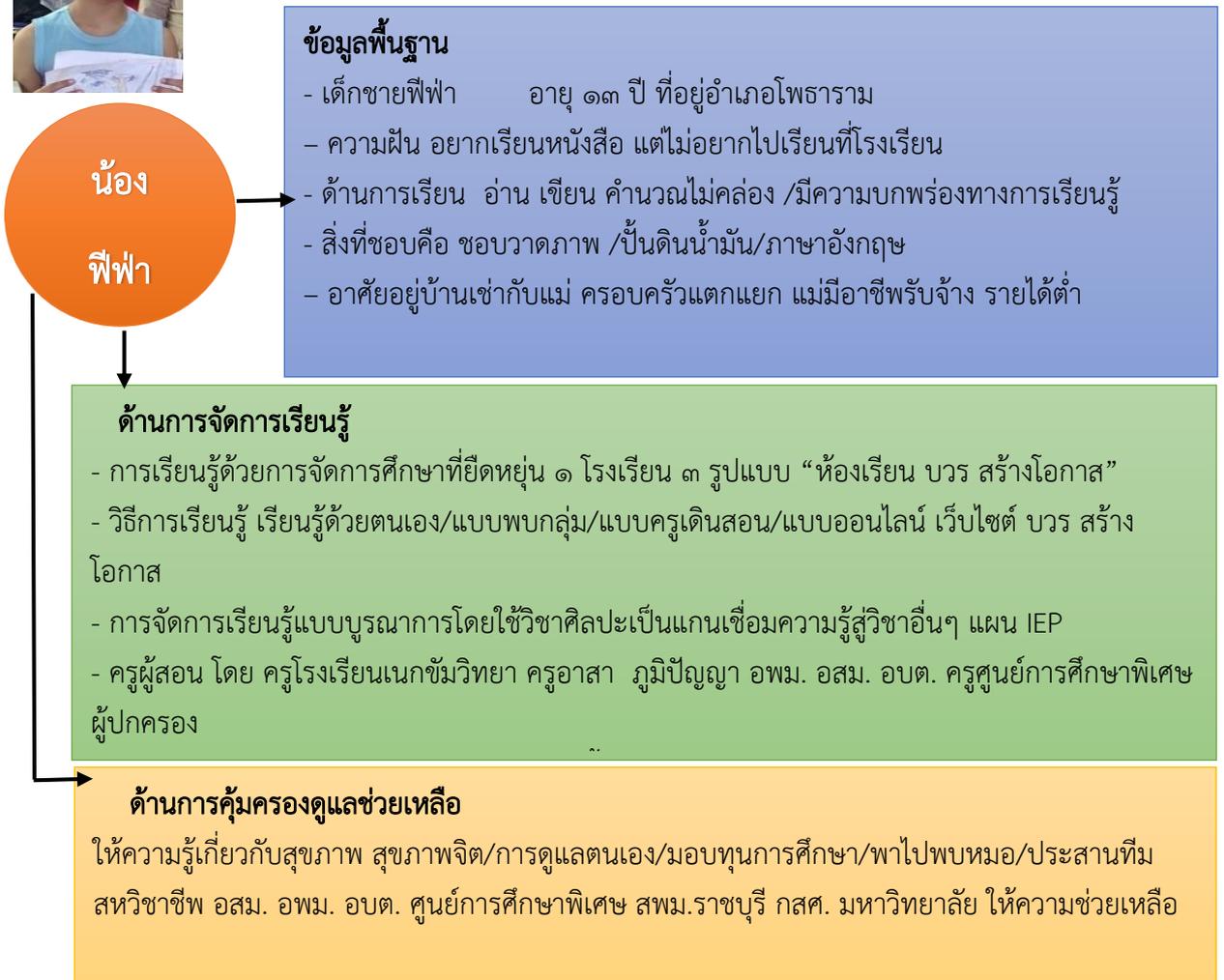
กลุ่มสาระการเรียนรู้.....	สาระ	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ตัวอย่าง โครงสร้างหลักสูตรบูรณาการ: วิธีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น
โรงเรียนเนกขัมวิทยา ระดับชั้น.....

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	เวลา(ชั่วโมง)	คะแนน

ตัวอย่างการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับนักเรียนรายบุคคล
กรณีเด็กชายศุภชัย บุญช่วย (น้องฟีฟ่า) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กรณีเด็กชายเกรียงไกร ฤกษ์รักษ์ (น้องธีร์) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

น้องธีร์

ข้อมูลพื้นฐาน

- เด็กชายเกรียงไกร ฤกษ์รักษ์ อายุ ๑๔ ปี ที่อยู่ อำเภอโพธาราม
- ความฝัน อยากเรียนต่อ แต่ไม่ชอบการเรียนในระบบ เพราะถูกครูลงโทษ
- ด้านการเรียน อ่านออกเขียนได้ ออกกลางคันจากโรงเรียนอื่นในระดับชั้น ม.๒ เนื่องจากถูกครูลงโทษจึงไม่ไปร.ร.
- สิ่งที่ชอบ/งานที่ทำ คือ เลี้ยงวัว ทำสวนฝรั่ง ปลูกถั่วฝักยาว
- อาศัยอยู่กับพ่อ แม่ น้อง

ด้านการจัดการเรียนรู้

- การเรียนรู้ด้วยการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ “ห้องเรียน บวร สร้างโอกาส” วิธีการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง/แบบพบกลุ่ม/แบบครูเดินสอน/หลักสูตรอาชีพ ระยะสั้น/แบบออนไลน์ เว็บไซต์ บวร สร้างโอกาส
- การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เทียบโอนความรู้ประสบการณ์จากการทำงานเลี้ยงวัว ทำสวนฝรั่ง และถั่วฝักยาว เรียนรู้ในสิ่งที่สนใจ บันทึกการเรียนรู้ และวิถีชีวิตประจำวัน บนฐานวัฒนธรรมชุมชน
- ครูผู้สอน โดย ครูโรงเรียนเนกขัมวิทยา ครูอาสา ภูมิปัญญา อสม. อบต. นักเรียน รุ่นพี่ ผู้ประกอบการ วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย ผู้ปกครอง
- การวัดประเมินผลตามสภาพจริงเน้นผลงาน/ชิ้นงาน

ด้านการคุ้มครองดูแลช่วยเหลือ

- ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ สุขภาพจิต การดูแลตนเอง
- มอบทุนการศึกษา ทุนฝึกอาชีพ/ อสม. อพม. อบต. กสศ. ผู้นำชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยให้ความช่วยเหลือ

ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น บูรณาการกับอาชีพ “เลี้ยงวัว” ของนักเรียน

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ส ๑.๑ ม.๒/๑๑ วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสม

ในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ส ๑.๒ ม.๒/๑ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส ๒.๑ ม.๒/๑ อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ

ส ๓.๑ ม.๒/๓ เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ศิลปะ

ศ ๑.๑ ม.๒/๒ บรรยายเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างของรูปแบบการใช้วัสดุอุปกรณ์ ในงานทัศนศิลป์ของศิลปิน

ศ ๑.๑ ม.๒/๕ นำผลการวิจารณ์ ไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน

ศ ๑.๑ ม.๒/๗ บรรยายวิธีการใช้งานทัศนศิลป์ในการโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจและนำเสนอตัวอย่างประกอบ

ภาษาต่างประเทศ

ต ๑.๒ ม.๒/๕ พูดและเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ กิจกรรม และประสบการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ อย่างเหมาะสม

ต ๔.๑ ม.๒/๑ ใช้ภาษาสื่อสาร ในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา และชุมชน

ภาษาไทย

ท ๕.๑ ม.๒/๔ สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ท ๒.๑ ม.๒/๒ เขียนบรรยายและพรรณนา

คณิตศาสตร์

ค ๓.๑ ม.๒/๑ เข้าใจและใช้ความรู้ทางสถิติในการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนภาพจุด แผนภาพต้นไม้ ฮิสโทแกรม และค่ากลางของข้อมูล และแปลความหมายผลลัพธ์ รวมทั้งนำสถิติไปใช้ในชีวิตจริงโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

การงานอาชีพ

ง ๑.๑ ม.๒/๑ ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน

ง ๑.๑ ม.๒/๒ ใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน

ง ๑.๑ ม.๒/๓ มีจิตสำนึกในการทำงานและใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ง ๒.๑ ม.๒/๓ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่สนใจ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ว ๑.๒. ม.๒/๓ ตระหนักถึงความสำคัญของระบบหายใจ โดยการบอกแนวทางในการดูแลสุขภาพอวัยวะในระบบหายใจให้ทำงานเป็นปกติ

ว ๑.๒. ม.๒/๕ ตระหนักถึงความสำคัญของระบบขับถ่าย ในการกำจัดของเสียทางไต โดยการบอกแนวทางในการปฏิบัติตนที่ช่วยให้ระบบขับถ่ายทำหน้าที่ได้อย่างปกติ

ว ๑.๒. ม.๒/๙ ตระหนักถึงความสำคัญของระบบหมุนเวียนเลือด โดยการบอกแนวทางในการดูแลสุขภาพอวัยวะในระบบหมุนเวียนเลือดให้ทำงานเป็นปกติ

ว ๑.๒. ม.๒/๑๑ ตระหนักถึงความสำคัญของระบบประสาท โดยการบอกแนวทางในการดูแลสุขภาพ รวมถึงการป้องกันการกระทบกระเทือนและอันตรายต่อสมองและไขสันหลัง

ว ๔.๑ ม.๒/๕ ใช้ความรู้ และทักษะเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ กลไก ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัย

ว ๔.๒ ม.๒/๔ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย มีความรับผิดชอบ สร้างและแสดงสิทธิในการเผยแพร่ผลงาน

สุขศึกษาและพลศึกษา

พ ๑.๑ ม.๒/๒ ระบุปัจจัยที่มีผลกระทบ ต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาในวัยรุ่น

พ ๔.๑ ม.๒/๖ เสนอแนะวิธีปฏิบัติตนเพื่อจัดการกับอารมณ์และความเครียด

พ ๕.๑ ม.๒/๓ ใช้ทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขันที่อาจนำไปสู่อันตราย

ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น บูรณาการกับอาชีพ “สวนมะพร้าว” ของนักเรียน

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ส ๓.๑ ม.๔-๖/๑ อธิบายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ

ส ๓.๑ ม.๔-๖/๔ วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ไข

ส ๓.๒ ม.๔-๖/๒ วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย

ศิลปะ

ศ ๑.๑ ม.๔-๖/๕ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยเทคโนโลยีต่างๆ โดยเน้นหลักการออกแบบ และการจัดองค์ประกอบศิลป์

ภาษาไทย

ท ๑.๑ ม.๔-๖/๗ อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน

ท ๑.๑ ม.๔-๖/๘ สังเคราะห์ความรู้จากการอ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ

ท ๒.๑ ม.๔-๖/๑ เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูล และสาระสำคัญชัดเจน

การงานอาชีพ

ง ๑.๑ ม.๔-๖/๒ สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และมีทักษะการทำงานร่วมกัน

ง ๒.๑ ม.๔-๖/๓ มีประสบการณ์ในอาชีพที่ถนัดและสนใจ

ง ๑.๑ ม.๔-๖/๔ มีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ว ๑.๒ ม.๔/๙ สืบค้นข้อมูล อภิปราย และยกตัวอย่างเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารต่างๆ ที่พืชบางชนิดสร้างขึ้น

ว ๑.๒ ม.๔/๑๑ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืชที่มนุษย์สังเคราะห์ขึ้น และยกตัวอย่างการนำมาประยุกต์ใช้ทางการเกษตรของพืช

ว ๑.๒ ม.๔/๑๒ สังเกต และอธิบายการตอบสนองของพืชต่อสิ่งเร้า ในรูปแบบต่างๆ ที่มีผลต่อการดำรงชีวิต

คณิตศาสตร์

ค ๑.๑ ม.๔-๖/๑ เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับเซตและตรรกศาสตร์เบื้องต้นในการสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์

ภาษาต่างประเทศ

ต ๑.๑ ม.๔-๖/๓ อธิบายและเขียนประโยค และข้อความให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ ที่อ่าน รวมทั้งระบุและเขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ ให้สัมพันธ์กับประโยค และข้อความที่ฟังหรืออ่าน

สุขศึกษาและพลศึกษา

พ ๔.๑ ม.๔-๖/๖ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพของบุคคลในชุมชน

พ ๔.๑ ม.๔-๖/๓ ปฏิบัติตนตามสิทธิของผู้บริโภค

พ ๕.๑ ม.๔-๖/๗ แสดงวิธีการช่วยฟื้นคืนชีพอย่างถูกต้อง

ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น บูรณาการกับอาชีพ “ค้าขาย” ของนักเรียน

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ส ๑.๑ ม.๑/๑๐ ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ส ๑.๒ ม.๑/๓ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส ๒.๒ ม.๑/๓ ปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

ส ๓.๑ ม.๑/๒ วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมกรมการบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ

ศิลปะ

ศ ๑.๑ ม.๑/๓ วาดภาพทัศนียภาพแสดงให้เห็นระยะไกลใกล้ เป็น ๓ มิติ

ศ ๒.๑ ม.๑/๖ เปรียบเทียบอารมณ์ ความรู้สึก ในการฟังดนตรีแต่ละประเภท

ภาษาต่างประเทศ

ต ๑.๒ ม.๑/๓ พูดและเขียนแสดงความต้องการขอความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ต ๔.๑ ม.๑/๑ ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และสถานศึกษา

คณิตศาสตร์

ค ๑.๑ ม.๑/๓ เข้าใจและประยุกต์ใช้อัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละ ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง

ค ๑.๓ ม.๑/๒ เข้าใจและใช้ความรู้เกี่ยวกับกราฟในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง

ค ๓.๑ ม.๑/๑ เข้าใจและใช้ความรู้ทางสถิติในการนำเสนอข้อมูลและแปลความหมายข้อมูล รวมทั้งนำสถิติไปใช้ในชีวิตจริงโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

น้องคิว ค้าขาย

ม.๑ ร.ร.เนกขัมมิวิทยา

สุขศึกษาและพลศึกษา

พ ๑.๑ ม.๑/๔ แสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เจริญเติบโตสมวัย

พ ๕.๑ ม.๑/๔ แสดงวิธีการชักชวนผู้อื่นให้ลด ละ เลิกสารเสพติด โดยใช้ทักษะต่าง ๆ

พ ๔.๑ ม.๑/๓ ควบคุมน้ำหนักของตนเองให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ภาษาไทย

ท ๑.๑ ม.๑/๒ จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

ท ๒.๑ ม.๑/๒ เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจนเหมาะสม และสละสลวย

ท ๓.๑ ม.๑/๕ พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ว. ๒.๓ ม.๑/๗ ออกแบบ เลือกใช้ และสร้างอุปกรณ์ เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันโดยใช้ความรู้เกี่ยวกับการถ่ายโอนความร้อน

ว ๓.๒ ม.๑/๗ ตระหนักถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก โดยนำเสนอ แนวทางการปฏิบัติตนภายใต้ การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก

ว ๔.๒ ม.๑/๓ รวบรวมข้อมูล ปฐมภูมิ ประมวลผล ประเมินผล นำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ซอฟต์แวร์ หรือบริการบนอินเทอร์เน็ต ที่หลากหลาย

ว ๔.๒ ม.๑/๔ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย ใช้สื่อและแหล่งข้อมูลตามข้อกำหนดและข้อตกลง

การงานอาชีพ

ง ๑.๑ ม.๑/๓ ตัดสินใจแก้ปัญหาการทำงานอย่างมีเหตุผล

ง ๒.๑ ม.๑/๓ เห็นความสำคัญของการสร้างอาชีพ

แบบบันทึกการเรียนรู้ (การเรียนรู้ด้วยตนเอง)

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง หลังจากการเรียนรู้ด้วยตนเองทุกครั้งจากแหล่งเรียนรู้หรือกิจกรรมหรือการทำงาน
ในชีวิตประจำวันหรือสิ่งที่สนใจ ให้บันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้โดยสรุปประเด็นที่สำคัญตามหัวข้อต่อไปนี้

เรื่องที่เรียนรู้	สถานที่/ แหล่งเรียนรู้	สรุปประเด็น สำคัญสิ่งที่ได้ เรียนรู้	สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ	สิ่งที่จะนำไป ประยุกต์ใช้	สิ่งที่อยาก เรียนรู้เพิ่มเติม	ความพึง พอใจต่อ เรื่องที่เรียนรู้

ผู้วิเคราะห์.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบบันทึกการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

สถานที่.....จำนวน.....ชั่วโมง

วันเดือนปี	เรื่อง/กิจกรรม	ขั้นตอน การเรียนรู้	สิ่งที่ได้เรียนรู้	สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ	การนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้เรียน ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

หลักฐาน/ร่องรอย	รายละเอียดความรู้/ ประสบการณ์	สอดคล้องกับวิชา/ ตัวชี้วัด	ผลการเทียบ โอน

ความคิดเห็น

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้เทียบโอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน/ชิ้นงาน

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....
ชื่อผลงาน/ชิ้นงาน

ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ผู้ประเมินการนำเสนอผลงาน/ชิ้นงานของผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและบูรณาการหลายวิชาตามหัวข้อต่อไปนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน					คะแนน
		๕	๔	๓	๒	๑	
๑	เนื้อหาสาระ						
๒	ทักษะการสื่อสาร						
๓	เทคนิคการนำเสนอ						
๔	ความสามารถในการตอบคำถาม						

เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
เนื้อหาในการนำเสนอ	-เนื้อหาที่นำเสนอถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วน -ระบุวัตถุประสงค์และประเด็นการนำเสนอชัดเจน -เนื้อหาที่น่าสนใจ สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย -เนื้อหาที่น่าเสนอน่าเชื่อถือ อ้างอิงแหล่งที่เชื่อถือได้ -สรุปประเด็นเนื้อหาที่นำเสนอชัดเจน	-เนื้อหาที่น่าสนใจ ถูกต้อง -เนื้อหาที่นำเสนอขาด สอดคล้องขาด -เนื้อหาที่น่าสนใจ ขาด -เนื้อหาที่น่าเสนอน่าเชื่อถือ ขาด -อ้างอิงแหล่งที่เชื่อถือได้ ขาด -สรุปประเด็นเนื้อหาที่นำเสนอชัดเจน ขาด			
ทักษะการสื่อสาร					
เทคนิคการนำเสนอ					
ความสามารถในการตอบคำถาม					

สรุป ระดับคุณภาพ.....

ข้อเสนอแนะ.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ขั้นที่ ๔ เรียนรู้ร่วมกัน

๑. ผู้บริหาร ครู เปิดใจเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการนิเทศแบบ Coach และการแลกเปลี่ยนรู้ด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)
๒. นิเทศชั้นเรียนด้วยการสังเกตบันทึกพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูและพฤติกรรม การเรียนรู้ของนักเรียน ผู้นิเทศร่วมสรุปข้อมูลและประเด็นสะท้อนกลับครูผู้รับการ นิเทศ
๓. นำผลการนิเทศร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ผู้บริหาร ครูร่วมเติมเต็มต่อยอดอย่าง สร้างสรรค์ ชี้นำ ส่งเสริม สนับสนุน เติมพลังบวก ให้คำปรึกษาและเสริมแรงด้วย ความเป็นกัลยาณมิตร
๔. สร้างขวัญและกำลังใจ “เติมพลังรัก(ษ์)ครอบครัวเนกขัม”

แบบบันทึกการเรียนรู้ร่วมกันโรงเรียนเนกขัมวิทยา

วันเดือนปี	ประเด็นเรียนรู้ร่วมกัน (ข้อมูลจากการนิเทศ)	ผู้เข้าร่วม	สรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ ร่วมกัน (จุดเด่น/จุดควรพัฒนา)	ข้อเสนอแนะ

แบบบันทึกการนำผลการเรียนรู้ร่วมกันไปใช้

วันเดือนปี	ข้อเสนอแนะจากการเรียนรู้ร่วมกัน	สิ่งที่ปรับปรุงแก้ไข	ผลการปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ ๕ เครือข่ายหนุนเสริม

๑. โรงเรียนและเครือข่าย บวร ร่วมกำหนดกลไกเชิงพื้นที่ในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นไว้ร้อยต่อและตบใจทศชีวิต สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่น ด้วย บวร สร้างโอกาสอย่างเป็นระบบ

๒. เครือข่าย บวรและเครือข่ายห้าพลัง (อสม. อพม. อบต. โรงเรียน และผู้นำชุมชน) มีเป้าหมายร่วมกันและเป็นกลไกเชิงพื้นที่ร่วมสำรวจ ค้นหา พัฒนา ส่งต่อ เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา

๓. ร่วมส่งเสริมสนับสนุนหนุนเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย

๔. ร่วมสะท้อนกลับและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันและเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา ด้วย บวร สร้างโอกาส โรงเรียนเนกขัมวิทยาอย่างต่อเนื่อง

แบบบันทึกการหนุนเสริมการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นของเครือข่าย โรงเรียนเนกขัมวิทยา

เรื่อง	ผู้หนุนเสริม	วิธีการหนุนเสริม	ระยะเวลา	ผลที่เกิดขึ้น	ข้อเสนอแนะ

ผู้บันทึก.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

**แบบการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายร่วมการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น
ด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ โรงเรียนเนกขัมวิทยา**

สภาพปัญหา	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง	วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลา	การติดตามความก้าวหน้า

ผู้วิเคราะห์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ขั้นที่ ๖ ร่วมเติมเต็ม ต่อยอด

๑. โรงเรียนและเครือข่าย บวร ร่วมถอดบทเรียนและนำบทเรียนที่ได้รับปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ไร้รอยต่อและตอบโจทย์ชีวิตเพื่อแก้ปัญหา นักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันและเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา ด้วย บวร สร้างโอกาส ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

๒. โรงเรียนขยายผลการจัดการการศึกษาที่ยืดหยุ่น ไร้รอยต่อและตอบโจทย์ชีวิตเพื่อแก้ปัญหา นักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันและเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา ด้วย บวร สร้างโอกาสสู่โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความสนใจและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. โรงเรียนเป็นพี่เลี้ยงส่งเสริมสนับสนุนหนุนเสริมโรงเรียนที่จัดการศึกษาที่แก้ปัญหา นักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันและเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและสร้างขวัญและกำลังใจ

แบบสรุปการเติมเต็ม ต่อยอดการจัดการการศึกษาที่ยืดหยุ่น ไร้รอยต่อและตอบโจทย์ชีวิต

บทเรียนที่ได้รับ	สิ่งที่ปรับปรุง/พัฒนา	สร้างเครือข่าย/ขยายผล	ข้อเสนอแนะ

ผู้สรุป.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

ผลที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา

๑. โรงเรียนมีนวัตกรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียน การจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นการบูรณาการการจัดการศึกษาทั้ง ๓ รูปแบบ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าด้วยกันทำให้มีความยืดหยุ่นและตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น

๒. โรงเรียนมีหลักสูตรที่ยืดหยุ่น ไร้รอยต่อ ตอบโจทย์ชีวิตด้วยบวร สร้างโอกาสสำหรับเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและมีความเหมาะสมกับบริบทของเด็ก โรงเรียน และชุมชน

๓. โรงเรียนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมพัฒนานวัตกรรมตามวงจร PDCA และมีวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันตามค่านิยมของโรงเรียน และนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติและการทำงานร่วมกับเครือข่าย บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมพัฒนา

๔. หน่วยงานทางการศึกษาภายนอกโรงเรียนให้การยอมรับในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น เพื่อแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน และเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา ด้วย บวร สร้างโอกาส โรงเรียนเนกขัมวิทยา โดยมาศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนรู้อย่างต่อเนื่อง

ผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน

๑. ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ตรงตามสภาพปัญหา และความต้องการของนักเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒. ครูมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกันจากการนิเทศแบบ Coach และการใช้กระบวนการ PLC สะท้อนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๓. ครูมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น และการวัดผลประเมินผลด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่นตรงตามตามศักยภาพของนักเรียน

ผลที่เกิดกับนักเรียน

๑. นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายและยืดหยุ่นตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการ สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำงานควบคู่กับการเรียนเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน และแบ่งเบาภาระของครอบครัว
๒. นักเรียนทุกคนจบการศึกษา ปลอดภัย ๐, ร, มส. ไม่มีนักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา

ผลที่เกิดขึ้นกับเครือข่าย

๑. ผู้ปกครองเห็นความสำคัญการเรียนรู้ของลูกหลาน และส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของลูกหลานผ่านกระบวนการทำงานประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน “ครูพ่อ ครูแม่” ร่วมกับโรงเรียน
๒. ผู้นำชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาาร่วมกัน ได้ร่วมพัฒนาไกลเชิงพื้นที่ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และทักษะวิชาการกับนักเรียนและร่วมสำรวจข้อมูลเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา เพื่อวางแผนดำเนินการแก้ปัญหาและพัฒนาาร่วมกับโรงเรียนเนกขัมวิทยา

ปัจจัยของความสำเ็จ

๑. ผู้บริหารนำคิด นำทำ สู่การเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ
๒. ครูร่วมคิด ร่วมทำ นำสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
๓. เครือข่ายร่วมส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
๔. แบ่งปัน เติมพลังความรักความห่วงใยซึ่งกันและกันอย่างกัลยาณมิตร

ตัวอย่าง หลักสูตรบูรณาการ : วิธีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น

ความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบ อาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตาม วัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มาตรา ๒๘ หลักสูตรการศึกษาาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดย มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและ ความรับผิดชอบต่อสังคม และมาตรา ๗ ระบุว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จัก พึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

บริบทของตำบลแพงพวย ความเป็นมาของตำบลแพงพวย เนื่องจากว่า “ตำบลแพงพวย” เดิมสภาพพื้นที่ของตำบลเป็นที่ราบลุ่ม มีลำคลองอยู่หลายสาย ในลำคลองส่วนมากมีต้นดอกแพงพวย ขึ้นเป็นจำนวนมาก ต่อมามีการตั้งชื่อคลองสายนี้ว่า “คลองแพงพวย” ตำบลแพงพวยตั้งอยู่ในอำเภอ ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอดำเนินสะดวก ซึ่งมีระยะห่างจากอำเภอ ดำเนินสะดวก ประมาณ ๘ กิโลเมตร และอยู่ห่างจากจังหวัดราชบุรีประมาณ ๑๗ กิโลเมตร ตำบล แพงพวยมีพื้นที่จำนวน ๒๙.๑๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๗,๘๔๖ ไร่ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของ ตำบลแพงพวยเป็นที่ราบลุ่ม พื้นดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวและดินร่วนเหมาะแก่การทำสวนผลไม้ และ ปลูกพืชผักต่างๆ มีลำคลองธรรมชาติไหลลงสู่แม่น้ำแม่กลอง มีคลองเล็กๆ จำนวนหลายสาย เช่น คลองแพงพวย คลองปุเจริญ คลองลาดชู และคลองรางนายร้อย ทำให้มีน้ำใช้ในการเกษตรตลอดปี เหมาะแก่การทำเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ประชากรร้อยละ ๕๑.๐๐ ในพื้นที่ จึงประกอบอาชีพ เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก

โรงเรียนเนกขัมภวิทยาได้น้อมพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ การศึกษา ต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๔ ด้าน ๑)มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ๒)มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ๓)มีงานทำ-มีอาชีพ ๔)เป็นพลเมืองดี ในการจัดการศึกษาโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญและ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตามความสนใจ ความต้องการและส่งเสริมพัฒนานักเรียนแบบ องค์กรรวมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ ๒๑

โดยเน้นให้นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการทำงานและอาชีพ ทักษะวิชาการ นอกจากนี้ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้นโรงเรียนจึงนำหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ: วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น เพื่อพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีทักษะที่จำเป็นนำไปใช้ดำรงชีวิตในชุมชนของตนเองได้อย่างมีความสุข

วิสัยทัศน์

หลักสูตรบูรณาการ: วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ และทักษะชีวิตและทักษะอาชีพบนพื้นฐานของวิถีชุมชนตำบลแพวงพวยและมีจิตสำนึกรักษ์ท้องถิ่น

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรบูรณาการ: วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ตามความสนใจ ความต้องการด้วยวิธีการที่หลากหลายและเรียนรู้อย่างมีความสุข
๒. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นด้วยรูปแบบในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย การวัดและประเมินผล
๓. เป็นหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นแบบองค์รวมและบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้
๔. เป็นหลักสูตรจัดการเรียนรู้บนวิถีชีวิตของชุมชนเพื่อการมีงานทำและการประกอบอาชีพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในท้องถิ่น
๕. เป็นหลักสูตรพัฒนานักเรียนให้มีทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน อาชีพและทักษะวิชาการบนพื้นฐานวิถีของชุมชน

จุดหมายของหลักสูตร

หลักสูตรบูรณาการ: วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสุข มีความสามารถในการทำงาน อาชีพ จึงกำหนดจุดหมายให้เกิดกับผู้เรียนดังนี้

๑. มีความรู้ ความเข้าใจในวิถีชุมชนของตนเองและมีคุณธรรม ปฏิบัติตนและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในชุมชนได้อย่างมีความสุข
๒. มีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และทำงานร่วมกัน
๓. สร้างองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาผลงาน ชิ้นงานอย่างสร้างสรรค์
๔. มีความรักความภาคภูมิใจ เป็นพลเมืองที่ดีของท้องถิ่น
๕. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรบูรณาการ: วิธีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ดังนี้

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

นักเรียนพูดถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือผลงานที่ทำอย่างคล่องแคล่วชัดเจนให้ผู้อื่นเข้าใจตามวัตถุประสงค์และเขียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือผลงานครอบคลุมครบถ้วน รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ อย่างหลากหลายและตัดสินใจเลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างมีเหตุผลและสามารถเลือกวิธีการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อนร่วมงานและส่วนร่วม

๒. ความสามารถในการคิด

วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนสามารถจำแนกข้อมูล จัดลำดับข้อมูล เปรียบเทียบข้อมูลเชื่อมโยงกับสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือการทำงาน/ผลงานในชีวิตประจำวันหรืองานที่ได้รับมอบหมายและนำข้อมูลสรุปเป็นองค์ความรู้เพื่อวางแผนในการเรียนรู้หรือพัฒนาผลงานใหม่อย่างสร้างสรรค์ของตนเองและชุมชน

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

นักเรียนระบุปัญหาต่างๆ สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง คนในครอบครัว เพื่อนและชุมชน จัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นและเชื่อมโยงสาเหตุของปัญหาและผลที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาหลากหลายวิธีและตัดสินใจเลือกวิธีที่เหมาะสม ไม่เกิดผลกระทบต่อตนเองและชุมชนไปวางแผนการทำงานหรือการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนและทำตามแผนการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง บันทึกผลและสรุปผลการทำตามแผน ผลงาน/ชิ้นงานที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหามีความถูกต้อง สรุปข้อค้นพบจากผลงาน/ชิ้นงานเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ป้องกันแก้ไขการทำงานครั้งต่อไป

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

นักเรียนนำความรู้ ทักษะจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาสร้างผลงาน/ชิ้นงานและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีวิธีการค้นคว้าหาข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ใหม่ๆ ตามความสนใจ แสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการทำงานร่วมกัน ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามข้อตกลง กตีกาด้วยความรับผิดชอบ เข้าใจ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล วัย เพศ วัฒนธรรมประเพณี เชื้อชาติ ศาสนาและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความสุข ควบคุมอารมณ์ ไม่แสดงอาการฉุนเฉียวไม่พอใจต่อผู้อื่นในการทำงานร่วมกัน ป้องกัน หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพจากสารเสพติด ความรุนแรงในการแก้ปัญหา การล่อลวงละเมิดทางเพศ อุบัติเหตุต่างๆ และออกกำลังกายเป็นประจำ

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

นักเรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าหาความรู้ การรับและส่งสาร การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น และใช้เทคโนโลยีรวบรวมข้อมูล ออกแบบ ประมวลผลการทำงานตรงตามความต้องการ มีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรบูรณาการ: วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นักเรียนยืนเคารพธงชาติและร่วมกิจกรรมสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ กับโรงเรียนและชุมชน

๒. ซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู เพื่อน และผู้อื่นด้วยความซื่อสัตย์ ไม่นำสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

๓. มีวินัย นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน ครอบครัว สถานที่ทำงานและชุมชน มีความตรงต่อเวลาในการเข้ากิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันและรับผิดชอบในการทำงาน

๔. ใฝ่เรียนรู้ นักเรียนมีวิธีการค้นคว้าหาความรู้ที่หลากหลายจากสื่อต่างๆ อย่างเหมาะสม ทั้งแหล่งเรียนรู้ภายใน บันทึกความรู้สิ่งที่ได้เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๕. อยู่อย่างเพียงพอตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนใช้สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ทั้งของตนเองและส่วนรวมอย่างประหยัดและเก็บรักษาดูแลอย่างดี ตัดสินใจอย่างรอบคอบไม่เอาเปรียบผู้อื่น วางแผนการเรียนการทำงานในชีวิตประจำวันอย่างรอบคอบ ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

๖. มุ่งมั่นในการทำงานบนวิถีของชุมชน นักเรียนตั้งใจและรับผิดชอบการเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ พยายามแก้ไขปัญหาในการทำงานและปรับปรุงงานที่ทำให้ดีขึ้นจนสำเร็จ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

๗. รักความเป็นไทยและสืบสานวัฒนธรรมของท้องถิ่น นักเรียนมีความกตัญญูตเวทีต่อพ่อแม่ ครูและผู้มีพระคุณ เข้าร่วมกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรมของไทยและกิจกรรมเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยด้วยความภาคภูมิใจ ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้ถูกต้องและเห็นคุณค่าของภาษาไทย

๘. มีจิตสาธารณะและเห็นประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น นักเรียนอาสาและช่วยเหลือพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครูและเพื่อนในการทำงาน แบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นและร่วมกิจกรรมจิตอาสาหรือทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

โครงสร้างเนื้อหา หลักสูตรบูรณาการ: วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น
ระดับชั้น.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....	สาระ	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....	สาระ	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

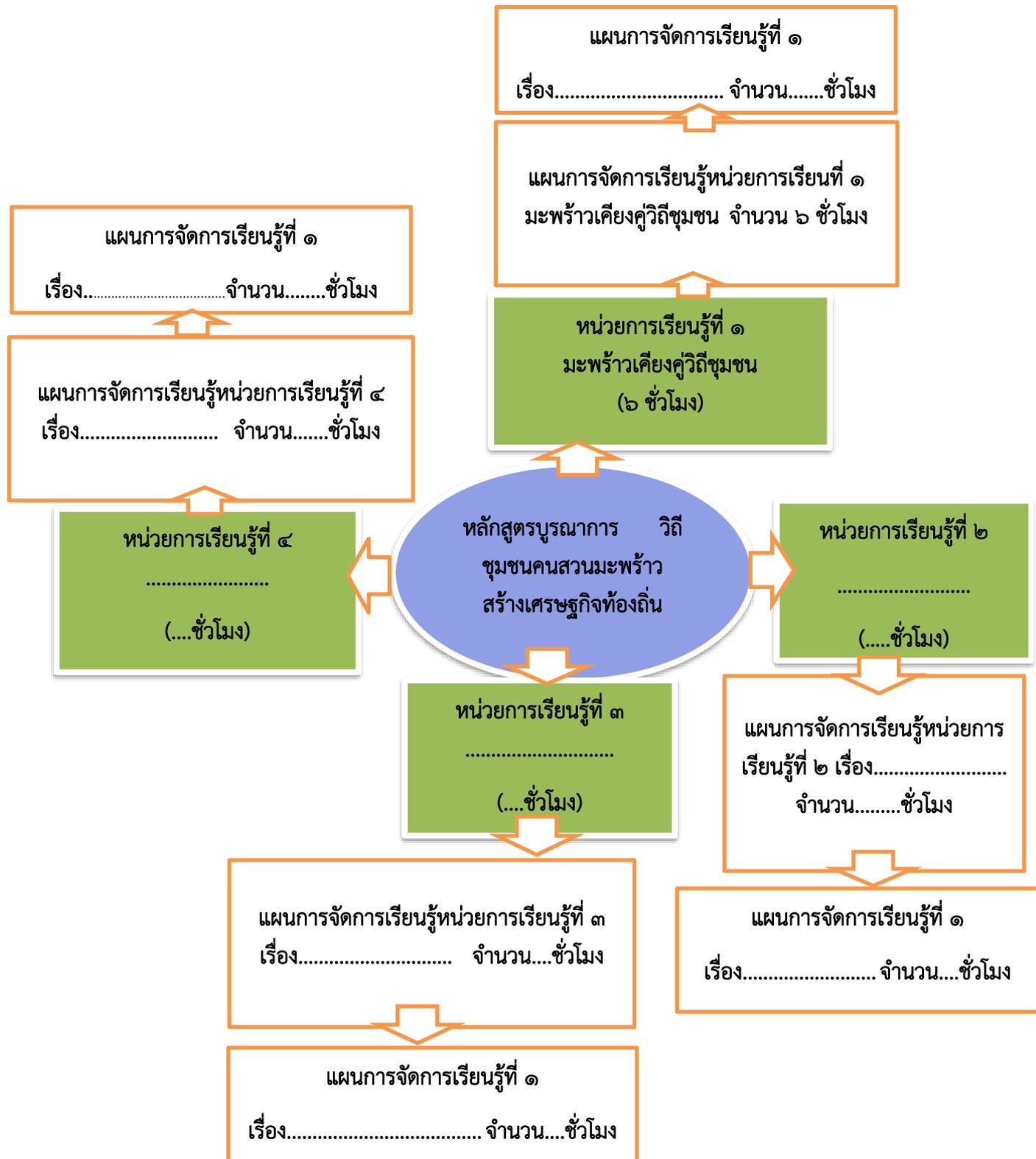
กลุ่มสาระการเรียนรู้.....	สาระ	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ฯลฯ

โครงสร้างหลักสูตรบูรณาการ: วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น
ระดับชั้น.....

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	เวลา(ชั่วโมง)	คะแนน
	รวม			

แผนผังหลักสูตรบูรณาการ วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น

คำอธิบายรายวิชา

วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น

ชั้นมัธยมศึกษาปี.....

เวลา.....ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ มะพร้าวเคียงคู่วิถีชุมชน

ชั้นมัธยมศึกษาปี.....

เวลา.....ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง.....

ชั้นมัธยมศึกษาปี.....

เวลา.....ชั่วโมง

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการ : วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและสร้างแรงบันดาลใจแรงจูงใจ ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองบนวิถีชุมชนแบบบูรณาการโดยมีส่วนร่วมของชุมชน แสวงหาความรู้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ผ่านกระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง การคิดหาคำตอบแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

สื่อการเรียนรู้

จัดหาสื่อการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการ : วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น เลือกใช้สื่อให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและธรรมชาติของวิชาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ในชุมชนตำบลแพงพวยหรือตำบลใกล้เคียง เช่น สวนมะพร้าว สถานประกอบการแปรรูปมะพร้าว ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความชำนาญเกี่ยวกับมะพร้าว

การวัดและการประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรบูรณาการ : วิถีชุมชนคนสวนมะพร้าวสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น เน้นการประเมินตามสภาพจริงคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการความก้าวหน้าของผู้เรียนตามกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น แบบสอบถาม แบบสังเกต ตรวจการบ้าน แบบประเมินโครงการ แบบประเมินชิ้นงาน แฟ้มสะสมผลงานผู้เรียน แบบทดสอบ แบบนำเสนอผลงาน ฯลฯ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียน เพื่อน ผู้ปกครอง สถานประกอบการที่นักเรียนไปเรียนรู้ร่วมประเมินผลและมีเกณฑ์การวัดที่ชัดเจน

ภาคผนวก ค

ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

๑. ลิงก์เครื่องมือบันทึกข้อมูล

๑) จากระบบ Thailand Zero Dropout

Link : <https://thaizerodropout.eef.or.th/>

๒) ระบบการศึกษาจากฐานข้อมูลระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (DMC)

Link : <https://portal.bopp-obec.info/obec๖๗/auth/login>

๓) ระบบคัดกรองนักเรียนทุนเสมอภาค (CCT)

Link : <https://cct.eef.or.th/>

๔) ระบบสารสนเทศเพื่อหลักประกันโอกาสทางการเรียนรู้ ระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา สังกัด สพฐ. (OBEC CARE)

Link : <https://obeccare.thaieduforall.org/index.html>

๒. เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้

แบบบันทึกการเรียนรู้ (การเรียนรู้ด้วยตนเอง)

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

คำชี้แจง หลังจากการเรียนรู้ด้วยตนเองทุกครั้งจากแหล่งเรียนรู้หรือกิจกรรมหรือการทำงานในชีวิตประจำวันหรือสิ่งที่สนใจ ให้บันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยสรุปประเด็นที่สำคัญตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. เนื้อหา/เรื่องที่เรียนรู้

.....
.....

๒. สรุปประเด็นสำคัญจากเนื้อหา/เรื่องที่เรียนรู้

.....
.....

๓. สิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่และสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ

.....
.....

๔. สิ่งที่คุณเรียนคิดว่ามีประโยชน์มากที่สุดและจะนำไปประยุกต์ใช้

.....
.....

๕. สิ่งที่ยอยากจะเรียนรู้เพิ่มเติมจากเนื้อหา/เรื่องที่เรียนรู้

.....
.....

๖. มีความพึงพอใจในเนื้อหา/เรื่องที่เรียนรู้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่พอใจ

๗. มีความเข้าใจเนื้อหา/เรื่องที่เรียนรู้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่เข้าใจ

แบบบันทึกการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

สถานที่.....จำนวน.....ชั่วโมง

คำชี้แจง หลังจากการเรียนรู้แบบพบกลุ่มทุกครั้ง ให้ผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยสรุปประเด็นที่สำคัญตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. เนื้อหา/เรื่อง

.....

๒. ขั้นตอนการเรียนรู้ร่วมกัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ร่วมกัน

.....

.....

.....

๔. ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เรียน

(.....)

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(.....)

แบบวิเคราะห์ผู้เรียนสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

คำชี้แจง การวิเคราะห์ผู้เรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยสรุปประเด็นที่สำคัญตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. สาเหตุที่ไม่ได้เข้าเรียน

.....

.....

.....

๒. สภาพแวดล้อมของครอบครัว

.....

.....

.....

๓. ประเมินพื้นฐานของผู้เรียน

ด้าน	ผลการวิเคราะห์	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
ความต้องการ/ความสนใจ			
การอ่าน เขียน คำนวณ			
ความรู้พื้นฐานรายวิชาต่าง ๆ			
การวิเคราะห์/แก้ปัญหา			
การทำงานร่วมกับผู้อื่น			
การใช้เทคโนโลยี			
เป้าหมายในการเรียนรู้			
วิธีการเรียนรู้			

๔. สรุปข้อมูลและวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน

วิชา/ทักษะ	เป้าหมาย	วิธีการเรียนรู้	สถานที่/แหล่งเรียนรู้	ผู้สอน	ระยะเวลา	การประเมินผล

ลงชื่อ.....ผู้วิเคราะห์

(.....)

หมายเหตุ การวิเคราะห์ข้อมูลควรคำนึงการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและออกแบบเครื่องมือให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

ตารางเรียนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (การเรียนรู้ตลอดชีวิต)

วัน	ภาคเช้า ๐๖.๐๐-๑๒.๐๐ น.	๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	ภาคบ่าย ๑๓.๐๐-๑๘.๐๐ น.
วันจันทร์	สุขภาพ/ภาษาไทยพื้นฐาน/ ทักษะการดำเนินชีวิต/ ทักษะอาชีพและการทำงาน/ สื่อออนไลน์	พักรับประทานอาหารกลางวัน	ฟัง พูด อ่าน เขียน/ทักษะ การดำเนินชีวิต/ทักษะอาชีพและ การทำงาน/การดูแลครอบครัว/ สื่อออนไลน์
วันอังคาร	สุขภาพ/ภาษาไทยพื้นฐาน/ ทักษะการดำเนินชีวิต/ ทักษะอาชีพและการทำงาน/ สื่อออนไลน์		ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น/ทักษะ การดำเนินชีวิต/ทักษะอาชีพและ การทำงาน/การดูแลครอบครัว/ สื่อออนไลน์
วันพุธ	สุขภาพ/ภาษาเพื่อการสื่อสาร พื้นฐาน/ทักษะการดำเนินชีวิต/ ทักษะอาชีพและการทำงาน/ สื่อออนไลน์		นิทานพื้นบ้าน/ทักษะการดำเนิน ชีวิต/ทักษะอาชีพและการทำงาน/ การดูแลครอบครัว/สื่อออนไลน์
วันพฤหัสบดี	การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม		การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม
วันศุกร์	สุขภาพ/คณิตศาสตร์พื้นฐาน/ ทักษะการดำเนินชีวิต/ ทักษะอาชีพและการทำงาน/ สื่อออนไลน์		ระบบนิเวศในท้องถิ่น/ทักษะ การดำเนินชีวิต/ทักษะอาชีพและ การทำงาน/การดูแลครอบครัว/ สื่อออนไลน์
วันเสาร์	สุขภาพ/สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น/ ทักษะการดำเนินชีวิต/ ทักษะอาชีพและการทำงาน/ สื่อออนไลน์		ความปลอดภัยในชีวิต/ทักษะการ ดำเนินชีวิต/ทักษะอาชีพและการทำงาน/ การดูแลครอบครัว/ เทคโนโลยี
วันอาทิตย์	ศิลปะ/ดนตรี/กีฬา ตามความสนใจ		ร่วมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรม ชุมชน/จิตอาสา/สื่อออนไลน์

หมายเหตุ การกำหนดวัน เวลาเรียน รายวิชา เนื้อหา กิจกรรม ให้ปรับตามบริบทของผู้เรียน ชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผู้ปกครอง สถานประกอบการและผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

๓. เครื่องมือการวัดและประเมินผล**แบบคำร้องการเทียบโอนความรู้ ทักษะและประสบการณ์**

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์

เรียน ครู.....

ข้าพเจ้า เด็กหญิง/เด็กชาย/นาย/นางสาว.....กำลังศึกษา
อยู่ระดับชั้น.....มีความประสงค์ขอเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จาก
การเรียนรู้ด้วยตนเองจาก แหล่งเรียนรู้ สถานประกอบการ จากการทำงานประกอบอาชีพ
ในชีวิตประจำวัน อบรม/ศึกษาดูงาน อื่น ๆ (ระบุ).....เพื่อขอเทียบ
กับตัวชี้วัดแต่ละรายวิชา ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานประกอบ ดังนี้

๑.....

๒.....

๓.....

๔.....

๕.....

ฯลฯ

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าหลักฐานประกอบทุกรายการเป็นจริง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ลงชื่อ.....

(.....)

หมายเหตุ ผู้เรียนส่งแบบคำร้องการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์กับครูผู้สอนเพื่อขอเทียบโอน
ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งการเรียนรู้
เพื่อขอเทียบกับตัวชี้วัดแต่ละรายวิชา

การเทียบโอนความรู้ ทักษะและประสบการณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

หลักฐาน/ร่องรอย	รายละเอียดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์	สอดคล้องกับวิชา/ ตัวชี้วัด	ผลการ เทียบโอน
ผลงาน/ชิ้นงาน			
แฟ้มสะสมงาน			
บันทึกการเรียนรู้			
ใบรับรองการฝึก ประสบการณ์			
ประกาศ/ เกียรติบัตร			
รายงานโครงการ			
ภาพถ่าย/คลิปวิดีโอ			
บันทึกการเข้าร่วม กิจกรรม			
อื่นๆ(ระบุ)			

ลงชื่อ.....ผู้เทียบโอน

วันที่..... เดือน..... พ.ศ

หมายเหตุ หลักฐาน/ร่องรอยแต่ละคนมีจำนวนแตกต่างกันตามบริบทของผู้เรียนและดำเนินการ
เทียบโอนโดยการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

แบบประเมินผลงาน/ชิ้นงาน

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....

ชื่อผลงาน/ชิ้นงาน.....

ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ผู้ประเมินผลงาน/ชิ้นงานของผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและบูรณาการกับหลายวิชาตามหัวข้อต่อไปนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน					คะแนน
		๕	๔	๓	๒	๑	
๑	รูปแบบของผลงาน/ชิ้นงาน						
๒	ความถูกต้อง สมบูรณ์ของเนื้อหา						
๓	นำเสนอผลงาน/ชิ้นงาน						
๔	เวลา						

เกณฑ์การให้คะแนนผลงาน/ชิ้นงาน

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน					
	๕	๔	๓	๒	๑	
รูปแบบของผลงาน/ชิ้นงาน	-รูปแบบผลงานมีความถูกต้องตามที่กำหนด -รูปแบบแปลกใหม่ริเริ่มสร้างสรรค์ -มีสีสันสวยงามน่าสนใจ -มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาครบถ้วน	-รูปแบบแปลกใหม่ริเริ่มสร้างสรรค์ -มีสีสันสวยงามน่าสนใจ -มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาครบถ้วน	-มีสีสันสวยงามน่าสนใจ -มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาครบถ้วน	-มีสีสันสวยงามน่าสนใจ -มีความสัมพันธ์กับเนื้อหา	-มีสีสันสวยงามน่าสนใจ -มีความสัมพันธ์กับเนื้อหา	-รูปแบบผลงานมีสีสันสวยงาม -มีความสัมพันธ์กับเนื้อหา
ความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา	-เนื้อหาถูกต้องสมบูรณ์ -เนื้อหาตรงตามหัวเรื่อง -เนื้อหาเป็นไปตามที่กำหนด -รายละเอียดครอบคลุม -เนื้อหาสอดคล้องเหมาะสม	-เนื้อหาตรงตามหัวเรื่อง -เนื้อหาเป็นไปตามที่กำหนด -รายละเอียดครอบคลุม -เนื้อหาสอดคล้องเหมาะสม	-เนื้อหาเป็นไปตามที่กำหนด -รายละเอียดครอบคลุม -เนื้อหาสอดคล้องเหมาะสม	-รายละเอียดครอบคลุม -เนื้อหาสอดคล้องเหมาะสม	-เนื้อหาสอดคล้องเหมาะสม	
นำเสนอผลงาน/ชิ้นงาน	-ตรงตามวัตถุประสงค์ -วิธีการนำเสนอเหมาะสม -เนื้อหาดี -ใช้ภาษาถูกต้อง -เรียงลำดับนำเสนอดี -มีข้อเสนอแนะดี	-วิธีการนำเสนอเหมาะสม -เนื้อหาดี -ใช้ภาษาถูกต้อง -เรียงลำดับนำเสนอดี -มีข้อเสนอแนะดี	-เนื้อหาดี -ใช้ภาษาถูกต้อง -เรียงลำดับนำเสนอดี -มีข้อเสนอแนะดี	-ใช้ภาษาถูกต้อง -เรียงลำดับนำเสนอดี -มีข้อเสนอแนะดี	-เรียงลำดับนำเสนอดี -มีข้อเสนอแนะดี	
เวลา	ส่งผลงาน/ชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	ส่งผลงาน/ชิ้นงานช้ากว่าเวลาที่กำหนด ๑ วัน	ส่งผลงาน/ชิ้นงานช้ากว่าเวลาที่กำหนด ๒ วัน	ส่งผลงาน/ชิ้นงานช้ากว่าเวลาที่กำหนด ๓ วัน	ส่งผลงาน/ชิ้นงานช้ากว่าเวลาที่กำหนดเกิน ๓ วัน	

สรุป คะแนนรวม.....ระดับคุณภาพ.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หนังสือรับรองการฝึกประสบการณ์

ข้าพเจ้า นาย นาง นางสาว

ที่อยู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอรับรองว่า เด็กชาย นาย เด็กหญิง นางสาว

ได้ฝึกประสบการณ์และเรียนรู้จาก สถานประกอบการ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครอง

อื่น ๆ (ระบุ).....

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....เป็นเวลา.....

โดยมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบสรุปผลความร่วมมือการทำงานร่วมกับเครือข่าย

ชื่อหน่วยงานความร่วมมือ.....

ที่อยู่.....

ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เรื่อง.....

ระยะเวลาเริ่มต้น..... ถึง.....

วัตถุประสงค์
.....
.....

ขอบเขตความร่วมมือ
บทบาทหน้าที่และภาระงานหรือโครงการ/กิจกรรมที่รับผิดชอบร่วมกัน
.....
.....
.....

กลไกขับเคลื่อนความร่วมมือภาระงานร่วมกัน
.....
.....

ผลที่เกิดขึ้น
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้รายงาน

(.....)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

แบบขอเปลี่ยนห้องเรียนสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอเปลี่ยนห้องเรียน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ข้าพเจ้า เด็กชาย นาย เด็กหญิง นางสาว.....

กำลังศึกษาระดับชั้น..... ห้องเรียนปกติ ห้องเรียนโอกาส.....

มีความประสงค์ขอเปลี่ยนห้องเรียน จากห้องเรียน.....ไปยัง

ห้องเรียน.....เนื่องจาก (ระบุเหตุผล).....

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ลงชื่อ.....ผู้เรียน
(.....)

ความเห็นของผู้ปกครอง

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง
(.....)

ความเห็นงานวิชาการ.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ความเห็นผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

วันที่..... เดือน.....พ.ศ.

ตัวอย่างหนังสือรายงานการเปิดห้องเรียนโอกาสสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ที่.....

โรงเรียน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง การเปิดห้องเรียนโอกาสสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย (ถ้ามี).....

ด้วยโรงเรียน.....ได้จัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเปิดเป็นห้องเรียน.....(ระบุชื่อห้องเรียน) เพื่อสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา ให้ผู้เรียนที่มีความเสี่ยงออกกลางคัน และเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความต้องการ ความสนใจ สภาพปัญหาของแต่บุคคลจนจบการศึกษาและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ทั้งนี้ โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ตั้งแต่วันที่..... (ระบุวันเดือนปี) ของปีการศึกษา.....จึงรายงานให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....ได้รับทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

หมายเหตุ สิ่งที่ส่งมาด้วย

- ๑.บันทึกการประชุมและความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๒.แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ ของโรงเรียน
- ๓.เอกสารประกอบอื่น ๆ (ถ้ามี)

ตัวอย่าง แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ

โรงเรียน.....

โรงเรียน.....ได้จัดทำแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ เพื่อจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ดังนี้

๑. การพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

โรงเรียนพัฒนา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น สำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ตามบริบท ดังนี้

๑) ศึกษา วิเคราะห์ความต้องการการพัฒนาตนเองและเลือกวิธีการที่เหมาะสมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีของผู้บริหาร ครูและบุคลากรเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๕ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมาย ระเบียบ แผน นโยบายที่เกี่ยวข้องและแนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

๒) ออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการปฏิบัติจริง การแลกเปลี่ยน เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้มีความยืดหยุ่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้และทักษะการสำรวจ ค้นหา ติดตามช่วยเหลือและดูแลผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๓) ส่งเสริม สนับสนุนการเข้าร่วมสัมมนาและการประชุมทางวิชาการ ศึกษาดูงานโรงเรียน ต้นแบบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย

๔) สนับสนุนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนร่วมงาน ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

๕) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาตนเองด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อแก้ปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่นอย่างต่อเนื่อง

๖) นิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาผู้บริหาร ครูเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น สำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

๗) สรุปผลการพัฒนาผู้บริหาร ครูและจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปวางแผนพัฒนาครั้งต่อไป

๒. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

โรงเรียนดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ดังนี้

๑) ศึกษา สำรวจ ค้นหา เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาและเด็กตกหล่น (Thailand Zero Dropout) จากระบบ Thailand Zero Dropout และเด็กกลุ่มเสี่ยงที่อยู่ในระบบการศึกษาจาก ฐานข้อมูลระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (DMC) ระบบคัดกรองนักเรียนทุนเสมอภาค (CCT) ระบบสารสนเทศเพื่อหลักประกันโอกาสทางการเรียนรู้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC CARE) แพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่โรงเรียนใช้เป็นฐานข้อมูลในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และภาคีเครือข่าย

๒) สํารวจ คัดกรองนักเรียนด้วยกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเครื่องมือที่หลากหลายและรวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นฐานข้อมูล

๓) เครือข่ายร่วมสร้างกลไกเชิงพื้นที่ร่วมสำรวจ ค้นหา เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่น โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) และผู้เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นฐานข้อมูล

๔) วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเป็นฐานข้อมูลของโรงเรียน ตรวจสอบระบบฐานข้อมูล จัดทำระบบสารสนเทศของโรงเรียนสำหรับการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เชื่อมโยงฐานข้อมูลผู้เรียนเสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษา เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่นของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕) จัดทำแผนติดตาม ช่วยเหลือ ส่งต่อและดูแลเด็กเสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษา เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาด้วยการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบหรือรูปแบบอื่นตามบริบทและสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน

๓. การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น

โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๑ ด้านหลักสูตร

การนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ไปใช้จัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ตามความพร้อมและบริบทของโรงเรียน ดังนี้

๑) นำหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สามารถปรับทั้งในส่วนของโครงสร้างเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลให้มีความยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนตามสภาพปัญหา ความต้องการและบริบทของชุมชน

๒) การปรับใช้หลักสูตรให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรเพิ่มเติมสาระความรู้ทักษะเฉพาะทางตามความถนัด ความสนใจและความต้องการและมุ่งเน้นให้เกิดสมรรถนะที่สามารถนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน

๓) วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะด้วยวิธีการที่หลากหลายทั้งด้านร่างกายจิตใจ ความรู้ความสนใจ เป้าหมายการเรียนรู้และความคาดหวังของผู้เรียน วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล จัดลำดับความสำคัญของความต้องการและนำข้อมูลไปพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นที่สอดคล้องกับผู้เรียน

๔) ออกแบบโครงสร้างหลักสูตรที่ยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้/กิจกรรม เวลาเรียนพื้นฐานและเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตรและความสนใจ ความต้องการและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน

๕) พัฒนาเนื้อหาหลักสูตรที่ยืดหยุ่น โดยนำมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ปรับใช้ให้เหมาะสม อาจจัดเป็นขั้นปี ช่วงชั้นหรือหลอมรวมบูรณาการเป็นกลุ่มประสบการณ์ ทั้งนี้ให้ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีความเหมาะสมกับธรรมชาติวิชา ศักยภาพของผู้เรียน และบริบทของชุมชน

๖) พัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นตามจุดเน้นเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเพิ่มเติม จากสิ่งที่กำหนดในมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางฯ เช่น หลักสูตรบูรณาการ หลักสูตร ท้องถิ่น หน่วยบูรณาการ ฯลฯ

๗) นิเทศ ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนและประเมินประสิทธิภาพ ของหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

๓.๒ ด้านการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ผสมผสานรูปแบบการเรียนรู้การศึกษาในระบบ การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อย่างไร้รอยต่อ ตอบโจทย์ชีวิตของผู้เรียนให้เหมาะสมกับวัยและ ศักยภาพ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ดังนี้

๓.๒.๑ หลักการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

- ๑) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
- ๒) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๓) เชื่อมโยงบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ การเรียนรู้แบบองค์รวมและเรียนรู้ควบคู่ กับการทำงาน
- ๔) ใช้สื่อดิจิทัลและแหล่งเรียนรู้ทั้งแบบออฟไลน์และแบบออนไลน์และเครือข่าย การเรียนรู้ในชุมชน
- ๕) เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่าย เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และใช้ทรัพยากรร่วมกัน
- ๖) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมออกแบบการเรียนรู้และเรียนรู้ผ่าน ประสบการณ์จริง
- ๗) ติดตาม ช่วยเหลือและดูแลผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- ๘) พัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๓.๒.๒ วิธีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ ของผู้เรียนแต่ละคนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้

- ๑) การเรียนรู้แบบรายบุคคล ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ของตนเอง ตามความสนใจ ความต้องการและสภาพปัญหาในชีวิตจริง เรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่จากแหล่ง เรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานประกอบการ สื่อเทคโนโลยี กิจกรรมของชุมชนและบันทึกสิ่งที่ได้ เรียนรู้ สรุปความรู้ นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพบกลุ่มอย่างต่อเนื่อง
- ๒) การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็น ขั้นตอน เช่น การเรียนรู้จากสื่อออฟไลน์และออนไลน์ ไปงานที่ครูมอบหมาย จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่ม สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง หรือตามความพร้อมของผู้เรียนและโรงเรียน

๓) การเรียนรู้แบบครูพบผู้เรียน ครูผู้สอนพบผู้เรียนที่บ้านหรือสถานที่ปฏิบัติงาน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายผ่านประสบการณ์จริงของผู้เรียน เพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจ ให้คำปรึกษา กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและสร้างเครือข่าย ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเจ้าของสถานประกอบการ ครูติดตามความก้าวหน้า ประเมินผลและร่วมวางแผนการเรียนรู้กับผู้เรียนครั้งต่อไป สำหรับจำนวนครั้งในการพบนักเรียนให้คำนึงธรรมชาติของวิชาและความพร้อมของผู้เรียน โรงเรียน

๔) การเรียนรู้แบบโครงงาน เน้นความยืดหยุ่น การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และความร่วมมือของเครือข่าย โดยครูส่งเสริมสนับสนุน สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านโครงงานหรือกิจกรรมที่สนใจหรือภาระงานประจำวัน บูรณาการกับรายวิชาต่าง ๆ และเชื่อมโยงกับชีวิตจริงและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างอิสระได้ศึกษาข้อมูล ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอน บันทึกข้อมูล นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำผลงานหรือความรู้ใหม่ไปใช้ประโยชน์ได้จริง ครูติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๕) การเรียนรู้โดยการใช้เทคโนโลยี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล ตามความพร้อม ครูส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษา สร้างแรงบันดาลใจและร่วมออกแบบเนื้อหาที่ยืดหยุ่นกับผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น เรียนรู้รูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ครูติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๖) การจัดการเรียนรู้โดยสถานประกอบการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ควบคู่กับการทำงานและการมีรายได้ระหว่างเรียนตามความพร้อมและความสนใจ ครูส่งเสริมสนับสนุน สร้างแรงบันดาลใจและประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการร่วมจัดการเรียนรู้ ครู ผู้เรียน และสถานประกอบการร่วมวางแผนการเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผู้เรียนเรียนรู้ตามแผนโดยมีพี่เลี้ยง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ครูติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๗) นิเทศ ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนและประเมินประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

๓.๓ ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะต้องมีความยืดหยุ่น ครอบคลุม และคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล บริบทการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยใช้วิธีการที่หลากหลาย ดังนี้

๑) นำหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ปรับแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) โดยจัดทำระเบียบวัดและประเมินผลของโรงเรียนให้มีความยืดหยุ่นตามหลักการแนวทางการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

๒) การประเมินตามสภาพจริง ครูประเมินการปฏิบัติงานหรือกิจกรรม หรือผลงาน/ชิ้นงานของผู้เรียน หรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง งานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ทั่วไป ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การถามตอบ การสัมภาษณ์ บันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้าน แฟ้มสะสมงาน ผลงาน/ชิ้นงาน ฯลฯ โดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน เพื่อนผู้เรียน สถานประกอบการ

๓) การประเมินแบบต่อเนื่อง ประเมินผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอตลอดการเรียนรู้และให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และถ่วงน้ำหนักคะแนนให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงบริบทของผู้เรียนที่มีพื้นฐานการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่แตกต่างและใช้ผลการประเมินปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๔) การสร้างเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric Assessment) สำหรับการประเมินความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือผลงาน/ชิ้นงาน หรือการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ว่าต้องการวัดอะไร กำหนดระดับคุณภาพ และสร้างเกณฑ์การให้คะแนนที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน สถานประกอบการและผู้เกี่ยวข้อง

๕) การเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน โดยพิจารณาการเทียบโอนจากเอกสารหลักฐานการศึกษา หรือหลักฐานอื่น หรือประเมินจากความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินแฟ้มสะสมผลงาน การทดสอบมาตรฐาน การสอบปากเปล่า การปฏิบัติจริง เป็นต้น โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เทียบโอนผลการเรียนเป็นสำคัญ

๔. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑) ประสานความร่วมมือและสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงานร่วมกันกับภาคีเครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ทีมสหวิชาชีพ สถานประกอบการ สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่น ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสมและบริบทของโรงเรียน เช่น การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum Of Understanding: MOU)

๒) วิเคราะห์ภาระงานของหน่วยงานภาคีเครือข่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และนำมากำหนดเป็นภาระงานและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันและจัดตั้งคณะทำงานตามความเหมาะสมเพื่อการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๓) ภาคีเครือข่ายร่วมออกแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ประกอบด้วยเครือข่ายพี่เลี้ยง ได้แก่ โรงเรียนต้นแบบร่วมออกแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เครือข่ายมหาวิทยาลัย เครือข่ายอื่น ๆ

ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และร่วมพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเครือข่ายเชิงพื้นที่ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ทีมสหวิชาชีพ สถานประกอบการ สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมจัดการศึกษา แบ่งปันและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ร่วมสำรวจ ค้นหาและจัดทำฐานข้อมูล พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อช่วยเหลือ ดูแล และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง

๔) สื่อสาร ประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นร่วมกัน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น จัดตั้งกลุ่มไลน์ เว็บไซต์ ฯลฯ

๕) ร่วมนิเทศ ติดตาม ประเมินผลความก้าวหน้าการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ แบบติดตามประเมินผล ฯลฯ และร่วมสร้างแรงบันดาลใจ ยกย่องชมเชยอย่างต่อเนื่อง

๕. นิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีการผสมผสานเชื่อมโยงรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย การนิเทศ ติดตามจึงเป็นการใช้กลไกของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ดังนี้

๑) สร้างความเข้าใจ จุดประกายความคิดและสร้างความเชื่อมั่นและกำหนดเป้าหมายในการนิเทศร่วมกันในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

๒) จัดทำแผนการนิเทศเชื่อมโยงกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) และกำหนดปฏิทินการนิเทศ กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ และพัฒนาเครื่องมือการนิเทศให้มีความเหมาะสมกับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นได้

๓) ดำเนินการนิเทศ ติดตาม เป็นการสังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียน เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และเครือข่าย

๔) ผู้นิเทศบันทึกข้อค้นพบจากการนิเทศ ติดตาม ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย ทันสมัย และรวบรวมข้อมูลและสรุปผล มีการบูรณาการข้อมูลสามารถนำข้อมูลไปใช้ร่วมกันได้

๕) นำผลการนิเทศ ติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และเครือข่าย เพื่อเติมเต็ม ต่อยอดอย่างสร้างสรรค์ ร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาความเข้มแข็งเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

๖) สรุปบทเรียนที่ได้รับ สะท้อนกลับการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและพัฒนาเป็นวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

๗) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และขยายผล สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

หมายเหตุ โรงเรียนปรับแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ ตามบริบทของผู้เรียน โรงเรียนและชุมชน

ภาคผนวก ง

คณะกรรมการ

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ ๓๑๘๐/ ๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานแนวทางการจัดการศึกษา ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายการดำเนินงานจัดทำแนวทางการจัดการศึกษา ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นนวัตกรรมอีกรูปแบบหนึ่งในการสร้างโอกาสสำหรับนักเรียนและเด็กที่มีแนวโน้มเสี่ยงจะออกจากระบบการศึกษาหรือหลุดจากระบบการศึกษาไปแล้ว จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนามิติด้านการศึกษาที่ยืดหยุ่น เพื่อออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมเป็นรายกลุ่มและรายกรณีแก้ปัญหาเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษาและเด็กตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการพัฒนากระบวนการศึกษาที่ยืดหยุ่น ที่สอดคล้องกับชีวิตของเด็กและเยาวชนที่มีที่มาแตกต่างหลากหลาย ให้สามารถสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนได้อย่างต่อเนื่อง และตอบโจทย์ยกระดับคุณภาพชีวิตและคุณภาพการเรียนรู้ได้ และนำเสนอผลงานสู่สาธารณชน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเครือข่ายโรงเรียนในรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบนวัตกรรม ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ ให้เป็นโรงเรียนนำร่อง ๑ อำเภอ ๑ โรงเรียน จำนวน ๗๗ จังหวัด เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดของโครงการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอาศัยอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๐ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโดยมีองค์ประกอบและหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ที่ปรึกษา

๑. ว่าที่ร้อยตรี ธนู วงษ์จินดา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นายพัฒนะ พัฒน์ทวีตล	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔. นายธีร์ ภวังคนันท์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๕. นายภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๖. นางสาวลิลิน ทรงผาสุก	ที่ปรึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. คณะกรรมการดำเนินงาน

๑. นายนิยม ไผ่โสภา	ประธาน
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
๒. นายสิทธิพล พหลทัฬห	รองประธาน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี	
๓. นางบรรเจิด อุ่นมณีรัตน์	รองประธาน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต ๑	

๔. นายศุภกร...

- ๒ -

๔.	นายศุภกร วิแสง
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒	กรรมการ
๕.	นายเรืองยศ ปันศิริ
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓	กรรมการ
๖.	นางอลิสสร่า ผุดผ่อง
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑	กรรมการ
๗.	นางอนุภาต ชื่นจิตร
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒	กรรมการ
๘.	นายบุญศรี บรรพแสง
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี	กรรมการ
๙.	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา หรือผู้แทน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๑๐.	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา หรือผู้แทน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๑๑.	นายพัฒนพงษ์ สุขมะดัน
ผู้ช่วยผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา	กรรมการ
๑๒.	นางผลิพร ธีัญญอนันต์ผล
ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารสาธารณะและระดมความร่วมมือ
กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา	กรรมการ
๑๓.	นายวิฑิต เต็มผลบุญ
เลขาธิการสมาคมศูนย์การเรียนโดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน	กรรมการ
๑๔.	นางสาวพิมพ์ชนก จอมมงคล
เจ้าหน้าที่สมาคมศูนย์การเรียนโดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน	กรรมการ
๑๕.	นางสาวคณิง เลื่อนชิต
ข้าราชการบำนาญ	กรรมการ
๑๖.	นางสาวขมนต์พัสดร์ ปานวิสัย
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
และเลขานุการ
๑๗.	นางสาวณภภาภิช เพชรไทย
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘.	นางสาวกัลยาณี จิตรวิริยะ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙.	นายณัฐวุฒิ อัครวรินทร์พิทย
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

๒๐. นางสาวกัลยารัตน์...

๒๐. นางสาวกัลยารัตน์ สุวรรณรงค์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. นางสาวกมลชนก พิงโหวาท
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. นายปองธรรม สมปอง
นักจัดการงานทั่วไป
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓. นายภูวดล ราชเพชร
นักจัดการงานทั่วไป
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีหน้าที่ ดังนี้

๑. ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก กำกับดูแล ติดตาม ให้คำปรึกษา แก้ไข พร้อมทั้งประสานงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารจัดการ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
๒. ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ติดตามการเตรียมงานและการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
๓. ประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ
๔. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓. คณะกรรมการขับเคลื่อนฝ่ายวิชาการและการดำเนินงานตามแนวทางการจัดการศึกษา ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ

๑. นายนิยม ไผ่โสภาก
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ประธาน
๒. นายประยูร สุธาบุรณ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	รองประธาน
๓. นายธัญญา เรืองแก้ว
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๔. นางสาวกมลนัทธ์ นามิ
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑	กรรมการ
๕. นางสุทิสสา สุธาบุรณ
ผู้อำนวยการโรงเรียนเนกขัมมิวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี	กรรมการ
๖. นายชัยศักดิ์ ภูมุล
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกองม่องทะ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๓	กรรมการ
๗. นายธงชัย สังข์วิภาส
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยมาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๓	กรรมการ
๘. นายเปลว บุริสาร
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑	กรรมการ

๙. นายพิเศษ...

- ๔ -

๙. นายพิเศษ ถาแหล่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รังษังคลาภิเษก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย	กรรมการ
๑๐. นายอรรถพล บัวทอง
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางเจริญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต ๑	กรรมการ
๑๑. นางนุชนาด สอนสง
ผู้อำนวยการโรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี	กรรมการ
๑๒. นางสาวดิฐารัตน์ ลีวรังกุล
ผู้อำนวยการโรงเรียนท่ามะกาปุณณสิริวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี	กรรมการ
๑๓. นางสุนีรัตน์ พวงพัว
ผู้อำนวยการโรงเรียนวารินชำราบ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ	กรรมการ
๑๔. นายณัฐนันท์ ศาลางาม
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังแก้วเวภาราม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต ๓	กรรมการ
๑๕. นายศุภโชค ปิยะสันต์
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต ๓	กรรมการ
๑๖. นายชัชวาล อนาวิน
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓	กรรมการ
๑๗. นางสาวชวิกา ทีเจริญ
รองผู้อำนวยการโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ราชบุรี	กรรมการ
๑๘. นายนจรส ศิริขรรแสง
รองผู้อำนวยการโรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี	กรรมการ
๑๙. นางสาวปณิตา แก้วกระจ่าง
รองผู้อำนวยการโรงเรียนขามสะแกแสง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา	กรรมการ
๒๐. นางอรอุมา แซ่เล่า
รองผู้อำนวยการโรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี	กรรมการ

๒๑. นางกรชนก...

๒๑. นางกรชนก สมสวย
ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๙๖ (ชุมชนบ้านธาตุ)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑
๒๒. นายรติ จินริตติชัย
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เขต ๑
๒๓. นายคำพิ เสนา
รองผู้อำนวยการโรงเรียนสัปปาสถาวิทย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓
๒๔. นางสุวิไล จันทร์สนอง
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒
๒๕. นายณรงค์ อภัยใจ
ข้าราชการบำนาญ
๒๖. นายเกรียงศักดิ์ ศรีบุญเรือง
ครูโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เขต ๑
๒๗. นางจรรยาวรรณ ฝิวเกลี้ยง
ครูโรงเรียนนันทราช ๗
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๑
๒๘. นางสาวพรทิพย์ ศิลแดนจันทร์
ครูโรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เขต ๑
๒๙. นางสาววรัญญา ธัญญาผล
ครูโรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เขต ๑
๓๐. นางสาวชมนต์พัสตร์ ปานวิสัย
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓๑. นางสาวกัลยาณี จิตรวีริยะ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓๒. นายปองธรรม สมปอง
นักจัดการงานทั่วไป
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ให้คณะทำงาน...

- ๖ -

ให้คณะทำงานมีหน้าที่ ดังนี้

๑. วางแผน ออกแบบ กำหนดกรอบการขับเคลื่อนดำเนินงานแนวทางการจัดการศึกษา ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ๒. พัฒนากลไกและประสานงานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดการบูรณาการและการจัดทำเนื้อหาสาระการนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษา ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ เพื่อการนำสู่การปฏิบัติให้กับสถานศึกษาในสังกัด พร้อมทั้งจัดทำแบบสรุปเป็นรายงานผลการดำเนินงาน
 ๓. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายพัฒนา พัฒนทวีตล)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ราชอาณาจักรไทย
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ